

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVDENEK

Cekovni račun: Ljubljana številka 10,650 in 10,349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6,

Ob priliki obiska KJoseivanova na Bledu

Ministrski predsednik bolgarske vlade, gosp. KJoseivanov, se je na svojem povratku iz Berlina, kjer je bil nekaj dni gost nemške vlade, ustavil na našem Bledu, kjer ga je pričakoval zunanji minister gosp. Cincar-Markovič, da z bolgarskim državnikom nadaljuje pogovore, ki sta jih imela, ko se je g. KJoseivanov skozi Jugoslavijo peljal v Nemčijo. O blejskih razgovorih poročamo na drugem mestu.

Ko pišemo o Bolgariji in njeni zunanje-politični usmeritvi v sedanjem izredno važnem in v marsikaterem oziru za Balkan odločilnem trenutku, ne smemo preslišati besed, ki jih je bolgarski ministrski predsednik izrekel pred belgajskimi časniki, ko je nekoliko razkril kopreno, s katero se prostovoljno obdaja, in menil, da se bo vrednost jugoslovansko-bolgarskega prijateljstva — v katerega on v globini svoje duše veruje — v kratkem pokazalac. G. KJoseivanov svoje misli ni hotel razvijati dalje, da bi točno opisal okoliščine, ki jih v bližnji bodočnosti pričakuje in ki naj bi prijateljstvo med obema sosednima bratskima državama preizkusile in mu dale pravo vrednost. Tako nam ne preostaja ničesar drugega, kakor da tudi mi še čakamo in da medtem skušamo iz raznih zunanje-političnih dejstev, ki prihajajo, razbrati ono, kar je predsednik bolgarske vlade tajinstveno napovedal.

Zadnje mesece smo imeli priložnost od blizu opazovati razna prizadevanja evropskih velesil obeh taborov, da bi Bolgariji dokazale svoje prijateljstvo in v povračilo za to od Bolgarije dobile zagotovila prijateljskih čustev političnega in gospodarskega značaja. Imeli smo vtis, da bo končni uspeh tega vsestranskega, čeprav različne koristi iskajočega truda, da bo Bolgariji s pomočjo gotovih žrtev, ki jih je politična uvidevnost nalagala Romuniji in Grčiji, omogočeno, da postane v pravem pomenu besede sodelujoči član balkanske skupnosti, da se bodo z njo vrata na Balkan, skozi katera so hotele izvenbalkanske sile na razne načine vdirati, za vedno zaprle in da bo zedinjeni Balkan postal zavetišče miru izven bojnega polja obeh nasprotujočih si taborov velesil. Pametni nasveti očitvidno niso ničesar zalegli, pričakovane uvidevnosti ni bilo in bolgarska vlada je v svojo zgodovinsko beležnico zapisala — razočaranje. Pod takšnimi pogoji v balkansko skupnost seveda ne more stopiti. G. KJoseivanov je na to odpotoval v Berlin. Toda oni, ki so to potovanje razlagali kot neke vrste izraz razočaranja in nevolje, ter so pričakovali, da bo zastopnik Bolgarije v Berlinu nekako v jezi podpisoval Bog si ga veči kakšne nove politične in gospodarske — in morda celo ideološke — pogodbe z Nemčijo, niso prišli na svoj račun, ker so pozabili na to, da na Bolgarijo, odnosno na one, ki vodijo njeno usodo, v tako pomembnih trenutkih balkanske in splošne evropske politike ne smejo vplivati trenutni navali čustev, marveč da mora vsikdar prevladovati hladna, da ne rečemo ledenomrzla presoja razuma. Razum pa je povedal bolgarskim državnikom, da je razočaranje na Balkanu ena stvar, evropski interesi Bolgarije pa druga. Evropski interesi, ki jih mora imeti Bolgarija pred očmi, pa ji slej ko prej nalagajo, da ostane, z ozirom na obstoječe tabore velesil, strogo neopredeljena, da ostane nevtralna in da potemtakem skuša z vsemi velesilami, naj bodo na tej strani ali na drugi, ohraniti dobre odnose, pri tem pa seveda upošteva stvarna življenjska dejstva, ki jih z neizprosno dolednostjo navaja zunanjetrgovinska bilanca države.

Zato je pa bolgarska vlada, razočarana, kot smo rekli, na Balkanu in trdno odločena, da se na noben način ne vlika v ideološke in politične opredelitve evropskih velesil, tem bolj navdušena, da široko izkoristi sporazum o »neporušljivem miru in večnem prijateljstvu«, ki je bil dne 24. januarja 1937 v Belgradu podpisan od zastopnikov Bolgarije in Jugoslavije. Odnosaji med obema sosednima prijateljskima in bratskima državama so jasni. Med njima danes ni nikjer nobene stvari, ki bi metala le najmanjšo senco na medsebojno prisrčno razmerje, ki je, da se poslušimo besed bolgarskega kralja Borisa, ki jih je izrekel v septembru 1934 ob priliki obiska pokojnega kralja Aleksandra v Sofiji, »izraz odločene želje obeh sosednih sorodnih narodov, da v medsebojnem zaupanju in naklonjenosti nadaljujejo tako srečno započeto razdobje takšnih odnosajev, ki brez dvoma najboljšje odgovarjajo pravim obojestranskim koristim«.

Ako se ne motimo, pomenijo posveti, ki jih je imel bolgarski ministrski predsednik pred in po svojem potovanju v Berlin z našim zunanjim ministrom najprej v Belgradu, sedaj pa na Bledu, izvajanje te politike na čim širši podlagi. Saj vodi bolgarsko zunanjo politiko danes vprav tisti modri politik, ki je od bolgarske strani omogočil podpis pakta o večnem prijateljstvu z Jugoslavijo, in je tudi na jugoslovanski strani ostala črta, ki jo je zasnoval kralj Aleksander ter jo sedaj varuje knez-namestnik Pavle, nespremenjena. Bolgarija, kakor Jugoslavija, obe hočeta ostati neopredeljeni v razprtijah, ki morijo ostalo Evropo, obe hočeta ostati nevtralni v nasprotjih, ki ločijo tabore velesil, obe želita ostati z vsemi državami v dobrih sosednih odnosajih in z vsemi, ki to hočejo, razvijati čim bolj močne gospodarske zveze. Obe mislita, da je takšno stališče za njiju — sodeč ne samo po zemljepisnih razmerah — najbolj primerno, a da s tem tudi najbolj služi miru na balkanskem prostoru in na splošno evropskemu miru, saj pokriva njuni miru tako globoko vdani državi, velikanski prostor, ki sega od Alp do Črnegega morja, in na katerem prebiva 22 milijonov pridnih, delovnih, pogumnih in po krvi sorodnih ljudi. Bodoči razvoj evropske politike bo potreboval, o tem smemo biti prepričani, to miru vdano velesilo. Posveti med bolgarskimi in jugoslovanskimi državniki so posvečeni notranji in zunanji zgradbi te medsebojne vzajemnosti, da bi obe državi mogli skupno in složno izpolniti mirovno poslanstvo, ki jima je dandanes naloženo na prevažnem balkanskem prostoru.

Ko bolgarskega ministrskega predsednika dr. KJoseivanova pozdravljamo na naših tleh, mu lahko že potrdilo, da smo v bistvu razumeli njegovo napoved o skorajšnjem dokazu vrednosti bolgarsko-jugoslovanskega prijateljstva, katerega trajnost je najboljše jamstvo za mir.

Dr. KJoseivanov na Bledu

Bolgarski predsednik vlade je z našim zunanjim ministrom napravil dvakrat izlet do Bohinjskega jezera

Bled, 10. julija. AA. Včeraj ob 13.45 se je vrnil iz Nemčije s posebnim vlakom na Lesce-Bled predsednik bolgarske vlade dr. KJoseivanov s soprogo in hčerko. V spremstvu so bili: bolgarski opolnomočeni minister Altimov, ravnatelj političnega oddelka bolgarskega zunanjega ministrstva Saralimov, ravnatelj oddelka za tisk pri bolgarskem zun. ministertvu, bolgarski poslanik v Belgradu g. Popov, bolgarski časniki, med katerimi so bili tudi Meckanov, Tanev, Protič in Grigorijev. Na železniki postaji Lesce-Bled so pozdravili dr. KJoseivanova jugoslovanski zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Markovič, s šefom kabineta Sečeroviča in vrščilcem dolžnosti šefa protokola v zunanjem ministertvu dr. Frangešom. Sprejema se je udeležil tudi nemški poslanik na našem dvoru v. Heeren s soprogo, ki je na počitnicah na Bledu. Dr. KJoseivanov se je pozdravil z vsemi, nakar se je odpeljal v družbi dr. Cincar-Markoviča z avtomobilom do hotela »Toplice«, kjer se je nastanil. Dr. Cincar-Markovič je prisedel na čast predsedniku bolgarske vlade kosilo v hotelu »Toplice«.

Ob 17 je predsednik bolgarske vlade dr. KJoseivanov napravil z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Cincar-Markovičem izlet do Bohinjskega jezera, medtem ko so bolgarski časniki napravili izlet na Pokljuko.

Ob 20 sta se gg. KJoseivanov in dr. Cincar-Markovič vrnila na Bled, kjer je dr. Cincar-Markovič na čast dr. KJoseivanova in njegovega spremstva prisedel večerjo v hotelu »Toplice«. Bleska občina je na čast visokemu gostu zvečer razsvetljala jezero.

Snoči ob 18 je bolgarski predsednik vlade in zunanji minister dr. KJoseivanov obiskal z gospo in svojim spremstvom maršalat dvora, kjer sta se dr. KJoseivanov in njegova gospa vpisala v dvorskno knjigo.

Po obisku v maršalatu dvora, se je predsednik bolgarske vlade odpeljal z avtomobilom v spremstvu jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Aleksandra Cincar-Markoviča na Bohinjsko jezero, odkoder je odšel do izvira Savice ter se je ob 20 vrnil na Bled.

V hotelu »Toplice« je jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Markovič na čast bolgarskega predsednika vlade in njegovega spremstva prisedel večerjo.

KJoseivanov pri knezu-namestniku

Danes ob 12 se je bolgarski predsednik vlade KJoseivanov odpeljal na Brdo, kjer so ga pričakovali zunanji minister Cincar-Markovič, minister dvora Milan Antič in dežurni častniki. Nj.

Bonnet:

„Nevzdržno je, da mali narodi dan za dnevem trepetajo za svoje meje ...“

London, 10. julija. AA. Havas: Francoski zunanji minister Bonnet je imel danes razgovor s pariškim dopisnikom »Sunday Timesa«, v katerem je dejal med drugim, da odnosi Francije in Velike Britanije ne morejo ostati samo takšni kot so danes, kajti Francija in Vel. Britanija nimata samo dolžnosti, da ohranita integralnost in neodvisnost svojih cesarstev, temveč je njuna dolžnost, da ohranita na svetu vsaj gotovo stopnjo varnosti.

Nevzdržno je, da trepetajo narodi dan za dnevem za svoje meje in svoja področja. Nevzdržno je, da se narodi vsako jutro prebudijo v strahu pred napadi in vojno. Naloga naše diplomacije imajo za cilj, da se ohrani varnost narodom in da se zagotovi mir.

Glede naporov za sklenitev sporazuma s Sovjetsko Rusijo je Bonnet izjavil: Ničesar smo opustili, da bi se ta pogajanja zadovoljivo končala, in upamo, da bo v teku daljnih pogajanj omogočen njihov srečni zaključek.

Glede Poljske je Bonnet spomnil na govor, ki ga je imel predsednik vlade 13. aprila, prav tako pa tudi na svojo izjavo z dne 9. junija in dodal: Francija in Poljska jamčita nujno in neposredno pomoč ena drugi proti vsakemu neposrednemu ali posrednemu napadu, zaradi katerega bi bili ogroženi njihovi življenjski interesi. Poljska se zaveda tega, da ne more računati samo na svoje slavno junášstvo, temveč tudi na podporo in pomoč Velike Britanije in Francije proti vsakršnemu poskusu, da se krši njena nezavisnost in njene pravice. Bonnet je še poudaril, da navzlic temu, da je položaj resen, se lahko vedel enodušnost naroda in krepke odločitve Francije gleda mirno v bodočnost.

kr. Vis. knez namestnik Pavle je pridržal bolgarskega državnika na kosilu. Medtem se je pripeljala na Brdo tudi soproga KJoseivanova s hčerko, ki ju je sprejela Nj. Vis. kneginja Olga. Tudi ti dve sta ostali pri kosilu. Na kosilu so bili poleg bolgarskih gostov še bolgarski poslanik Popov, minister dvora Milan Antič in zunanji minister Cincar-Markovič. Po kosilu so se vsi odpeljali na Bled.

Uradno poročilo: Tesnejše sodelovanje, nevtralnost in prijateljski odnosi z vsemi sosedami ...

Na Bledu sta potem KJoseivanov in Cincar-Markovič sprejela časnike, ki jim je bilo prebrano naslednje uradno poročilo o posvetih:

»Na sestanku na Bledu 9. in 10. julija 1939 sta bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister dr. Gregorij KJoseivanov in naš zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Markovič po vsestranskem razgovoru o medsebojnih odnosih

na Balkanu in o mednarodnem položaju, ugotovila tole:

1. da je korist Bolgarije in Jugoslavije, da v duhu pakta o večnem prijateljstvu nadaljujeta politiko sodelovanja med obema kraljevinama;
2. da je v obojestranski koristi, da se ustvari v najkrajšem času med Jugoslavijo in Bolgarijo čim večje gospodarsko zblizanje;
3. da politika neodvisnosti in nevtralnosti najbolj ustreza koristim Bolgarije in Jugoslavije, kakor tudi miru na Balkanu;
4. da je potrebno, da obe vladi nadaljujeta politiko dobrih in prijateljskih odnosov s sosednimi državami.«

Odhod z Bleda

Ob 6.50 so se bolgarski gostje odpeljali v avtomobilu na Lesce. Na postaji je bolgarskega ministrskega predsednika pričakoval jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Markovič s šefom kabineta ter dr. Frangešem, vrščilcem dolžnosti šefa protokola. Tik pred odhodom vlaka sta se oba državnika prisrčno poslovila. Na potovanju v Belgrad spremlja bolgarskega ministrskega predsednika bolgarski poslanik na našem dvoru Popov.

3 urni posvet v Kremlju

Brez vsakega vidnega uspeha Pogajanja bodo trajala še nekaj časa

Pariz, 10. julija. AA. Havas poroča iz Moskve, da sta Strang in Potemkin prisostvovala razgovoru v Kremlju, ki so se začeli ob 18 ter so trajali do 2.45 zjutraj. To je bil najdaljši razgovor, odkar je Strang prispel v Moskvo. Saj je trajal skoraj 3 ure. Dejstvo, da je ta razgovor sledil takoj prejšnjim razgovorom, potrjuje, da so pogajanja pospešili. Navzlic temu pa še vedno ni mogoče ničesar gotovega povedati, kako dolgo bodo pogajanja še trajala. Pogajanja bi lahko trajala še teden dni ali več, preden bo javnost dobila točna obvestila o uspehih.

Havas javlja iz Moskve, da na osnovi obvestila agencije Tas včerajšnji sestanek med Seedom in Strangom na eni ter Molotovim in Potemkinom na drugi strani ni rodil nobenih končnih uspehov.

Baltske države odklanjajo jamstvo Francije-Anglije-Rusije

Riga, 10. julija. AA. Stefani: Opolnomočeni ministri treh baltskih držav v Moskvi so sporčili predstavnikom Francije in Anglije v Moskvi protest svojih vlad glede jamstev in zaščite, ki naj bi jo prevzele za Finsko, Estonsko in Letonsko Anglija, Francija in Sovjetska Rusija.

Pariz, 10. julija. AA. Havas: Iz dobro obveščenih krogov se je zvedelo v zvezi z razgovori, ki so potekali v soboto in včeraj v Moskvi, da je storjen znaten korak naprej in da se more pričakovati kompromisna rešitev, s katero bo možno doseči približanje nasprotnih stališč. V vsakem primeru verujejo, da bodo pogajanja trajala še nekaj časa.

Chamberlain o Moskvi

London, 10. julija. AA. Reuter: Odgovarjajoč v spodnjem domu na neko vprašanje glede pogajanj s sovjetsko vlado, je predsednik vlade Chamberlain izjavil,

da sta angleška in francoska vlada poslali naknadna navodila splošne narave svojima zastopnikoma v Moskvi, ki sta imela dvoje razgovorov s sovjetskim komisarjem za zunanje zadeve Molotovim. Sovjetska vlada je stavila naknadne predloge, ki jih zdaj proučujejo. Glede drugih točk še nismo dobili njihovega odgovora.

Boji na mandžurski meji

Fantastična japonska poročila

Šanghaj, 10. julija b. Fronta na meji Zunanje Mongolije in Mandžurije se čimdalje bolj širi. V boj stopajo vedno močnejše sile z ene kakor z druge strani. Borbe se vodijo med Rusi in Japonci. Mongolov in Mandžurov je zelo malo. Borbe se vodijo zelo hitro in je gibanje vojske na tej fronti najhitrejše, kar jih pozna zgodovina vojne na Daljnem vzhodu. Zaradi tega se položaj vsak čas menja. Japonci zelo pretiravajo v poročilih. Kakor pravijo japonska poročila, so Sovjeti v Mongoliji do zdaj baje izgubili že okoli 300 (?) letal, to se pravi dve tretjini vsakega zračnega brodogaja, ki ga ima Rusija na Daljnem vzhodu. Prav tako so Japonci baje uničili nekaj sto tankov in oklopnih

avtomobilov, to se pravi skoraj vse motorizirane moči Rusije na Daljnem vzhodu. Ako bi bila to resnica, potem bi japonska poročila sploh ne smela več govoriti o novih zračnih borbah in stotinah tankov, katere Rusija znova pošilja v boj.

Zemunska vremenska napoved: Prehodna oblačnost s krajevnimi nevihtami na severni, po večini jasno pa v južni polovici države.

Zagrebska vremenska napoved: Vedro in vroče, menjajoča oblačnost, ponekod z grmenjem.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, počasno izboljšanje vremena.

Politični zapiski

»Obzore« misli in ugibanja

»Obzore« objavlja v svoji nedeljski številki od 9. t. m. uvodnik, v katerem predpostavlja kot popolnoma gotovo stvar, da se bo sporazum med predsednikom vlade Cvetkovičem in dr. Mačkonom podpisal. Govoreč o datumu tega podpisa, pa meni »Obzore« upravičeno, da so vsa taka ugibanja prazna, ker prav nihče ne ve, kako daleč so razgovori že napredovali in kdaj bi točno mogli biti ugodno zaključeni; lahko da kmalu, lahko da šele avgusta ali septembra ali pa celo šele oktobra. To pa ni glavna stvar; glavno je to, da ni več nobenega razloga, da bi dvomili o ugodnem zaključku, ker obe stranki odkrito želita popolne rešitve tega vprašanja.

Nato pa prehaja »Obzore« na drugo vprašanje, namreč na tako imenovane politične zakone, ki jih je bil objavil že dr. Stojadinovič, namreč legalizacija obstoječih in osnovanje novih strank, nov tiskovni in nov volilni zakon. »Obzore« meni, da bi brez teh zakonov sporazum s Srbi in Hrvatimi ne imel dejanskega učinka, saj je diktatura izjemne politične zakone sklenila ravno zaradi nerešenega hrvatskega vprašanja. Čim se torej to vprašanje reši, odpade, pravi »Obzore«, tudi vzrok za izjemne politične zakone, ki bi ovirali stalno normalizacijo našega političnega življenja.

Zanimivo je, s čim »Obzore« prav posebno utemeljuje potrebo, da se vpostavi polna politična svoboda v tem smislu. Hrvatom je namreč veliko na tem, da se s pomočjo polne vpostavitve svobode političnih strank in njihovega snovanja posreči združitev velike večine Srbov na Hrvatskem oziroma v hrvatskih deželah s SDK, to je s seljaško demokratsko koalicijo, v kateri že 12 let sodelujeta Hrvatska seljaška stranka in tisti demokrati, ki so ostali zvesti programu pokojnega Pribečevića. Pomenilo bi veliko nesrečo, če bi se Srbi v hrvatskem delu države, kateri bi se po sporazumu ustanovil kot državoppravna edinic, ne pridružili hrvatskemu kmečkemu pokretu in se vezali s srbskimi strankami izven Hrvatske, kar bi prineslo veliko zmedo in dezorientacijo in kar bi povzročilo gotovo nove zapletljive med Hrvati in Srbi.

Zaenkrat pa »Obzore« osredotočuje svoje zanimanje na moment, ko bo podpisan sporazum, ki bo prinesel rešitev tudi teritorialnega vprašanja ter rešitev kompetence hrvatskega dela države, ki bi mu jih odstopila osrednja vlada.

»Obzore« mnenje je gotovo pravilno, nam pa nehoti odkriva velike težkoče, ki so slejkoprej s sporazumom združeno.

Nezanesljivi zavezniki

Kakor znano, je prvak srbskih demokratov dr. Milan Grol, ki je te dni prišel v Zagreb, da zopet navže stike med srbsko združeno opozicijo (ki je bila pustila dr. Mačka na cedilu) in med Hrvatsko seljaško stranko, objavil nek članek o vprašanju sporazuma, ki je zbudil precejšnjo pozornost. »Slovenec« je takoj rekel, da ta Grolov članek v bistvu ne pomeni ničesar drugega, kakor hojo mačke okoli vrela kafe. Da je to naše mnenje bilo pravilno, nam dokazujejo sedaj članki v raznih hrvatskih listih, ki se bavijo z Grolovimi izjavami. Najbolje je pogledati »Hrvatski list«, ki tudi priča, da Grol, ker je v svojem članku dejal, da imajo Hrvati zgodovinske ambicije po avtonomnem življenju. »Osejški list« pravilno odgovarja, da ne gre za nobene zgodovinske ambicije, ampak za popolnoma stvarno utemeljene pravice hrvatskega naroda, ki je vedno vztrajal na samostojnosti svojega narodnega življenja. Grol poudarja zlasti subjektivne ali psihološke momente, ki so povzročili, da je prišlo do takega razdora med Srbi in Hrvatimi, toda treba je vedeti, da bi Hrvati vztrajali na svojem samostojnem narodnem življenju in pravicah tudi v primeru, če bi ne bilo teh subjektivnih elementov. — Tudi glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik« komentira Grolov članek v podobnem smislu ter poudarja, da so Hrvati vedno bili v vezi dušo za skupne interese v državi, a da so ti skupni interesi bili ogroženi v prvi vrsti od pristašev centralizma, ki so edini zakrivil čedalje večji razdor med državljani v eni državi.

Spričo tega menimo, da je popolnoma upravičeno vprašanje, kaj je vredno sodelovanje srbske združene opozicije z dr. Mačkonom in njegovo stranko.

Pribečevićevi pristaši v USA

Newyorški »Hrvatski svet«, ki ga izdaja don Nikov Gršković, je priobčil obširen članek iz pera dr. Stojana Pribečevića, sina pokojnega Svetozara, ki živi v Zedinjenih državah. Dr. Stojan Pribečević ostro napada in obsoja dr. Stojadinovičev režim in polemizira proti »Srbobranu«, glasilu srbskega narodnega saveza v Zedinjenih državah, ki se zavzema za dr. Stojadinovičevo politiko.

Zopet osebni vidiki

Belgrajska »Nezavisna tribuna« se bavi z raznimi kombinacijami in izpremembami ki so v zvezi s sedanjim notranje-političnim položajem, ki kaže v perspektivo skorajšnjega sporazuma med Srbi in Hrvatimi. Mi te kombinacije »Nezavisna tribuna« prinašamo brez vsakega komentarja, izključno le v informacijo javnosti in ne prevzemamo za nje niti senice odgovornosti. Nezavisna tribuna piše torej, da je že samo smrt Mehmeda Spaha prinesla potrebo po izpremembah. V zvezi s temi glasovi se imenujejo predsednik zagrebške Trgovske zbornice dr. Stefan Krasnik, potem uradni Gospodarske solge, znani hrvatski gospodarstveni strokovnjak Rudolf Bičanić, ki je napisal obširno knjigo o gospodarskem stanju Hrvatske in države sploh, ter Ivica Frković, bivši načelnik kabineta v gozdarskem ministrstvu. — Kakor vidimo, gre za osebne zadeve, ki so vedno imele veliko vlogo v naši notranji politiki, ki pa v sedanjem momentu, ko gre za stvarni sporazum med dvema narodoma, gotovo niso prvenstvene važnosti.

Kaj so banovinski sveti?

Novosadsko kasacijsko sodišče je storilo načelne sklepe, ki se tiče pristojnosti banovinskih svetov. Banovinski svet donavske banovine je namreč pred časom izdal uredbo glede občinskih uradnikov oziroma takozvanih beležnikov, da ne smejo vršiti poslov, ki spadajo v pristojnost advokatov in javnih notarjev. Glavno državno pravdnštvo pa se je proti tej uredbi pritožilo, zahtevajoč zaščito zakona proti njej z motivacijo, da banovski sveti nimajo pravice dajati nobenih uredb, ker imajo samo posvetovalni značaj. Kasacijsko sodišče v Novem Sadu pa je razsodilo, da so banovski sveti dobili v finančnem zakonu pooblastilo, da smejo izdati uredbe in da so s tem, prenehali biti samo posvetovalni organ bana.

Dragiša Cvetkovič - predsednik JRZ

V nedeljo je širši odbor JRZ izvolil novo predsedstvo stranke ter izključil iz stranke dr. Milana Stojadinoviča in osem njegovih somišljenikov
Potek seje širšega odbora JRZ

Belgrad, 10. julija. TG. Na večerajšnji skupni seji širšega odbora JRZ v Belgradu, je bil izvoljen sledeči glavni odbor:
Predsednik: Dragiša Cvetkovič, predsednik vlade.
Prvi podpredsednik: dr. Anton Korošec, predsednik senata.
Drugi podpredsednik: dr. Džafer Kulenović, namestnik prometnega ministra.
Tajniki: dr. Miha Krek, gradbeni minister; Ljubomir Pantič, minister za gozdove in rudnike, in Voja Cvrkič, predsednik kluba poslancev JRZ in minister brez listnice.
Blagajnik: Dimitrije Milojković, narodni poslanec.
Člani: Milan Simonović, predsednik skupščine; dr. Miškulin; dr. Klar; dr. Kulovec; Fran Smodej; Stevo Čirič, prosvetni minister; Nurija Pozderac; Uzir Aga Hadži-Hasanović; dr. Radonjič; Voja Džurič, finančni minister; Jovan Altiparmaković, poštni minister; Dimitrije Magarašević; Ante Maštrovič; Nikolaj Bešlić; Jevrem Tomić, trgovinski minister; Miloje Rajaković; Djuro Čejović, minister za telesno vzgojo naroda; dr. Branko Miljuš, minister brez listnice.
Iz stranke so bili izključeni in zato prenehajo biti člani glavnega odbora: dr. Milan Stojadinovič, Gjura Janković, Ugrin Joksimović, Dušan Letica, dr. Niko Novaković, Svetozar Stanković, Svetolik Stanković, Dobrivoje Stošović in Dušan Prisković.

Potek seje širšega odbora JRZ

Belgrad, 10. julija. AA. Po skupni seji širšega in ožjega odbora JRZ je bilo večeraj izdano naslednje uradno poročilo:
Danes 9. julija 1939 je bila ob 10 dopoldne v dvorani glavnega odbora JRZ v Dečanski ulici št. 18 skupna seja širšega in ožjega odbora JRZ. Sejo je kot predsedujoči do izvolitve novega predsednika otvoril prvi podpredsednik dr. Anton Korošec, predsednik senata kraljevine Jugoslavije. Po izvolitvi predsednika je dr. Anton Korošec izročil predsedniško mesto novoizvoljenemu predsedniku glavnega odbora Dragiši Cvetkoviču, predsedniku kr. vlade in notranjemu ministru.

Za to sejo je bilo predloženih 64 pooblastil s strani 9 banovinskih odborov, prisotne pa so bile sledeče osebe iz ožjega in širšega glavnega odbora: dr. Anton Korošec, Dragiša Cvetkovič, dr. Miha Krek, Džafer Kulenović, Ljubomir Pantič, Voja Cvrkič, dr. Franc Klar, dr. Mile Miškulin, Fran Smodej, dr. Franjo Kulovec, Nurija Pozderac, Stevo Čirič, Uzir Aga Hadži-Hasanović, Miloje Rajaković, Ivan Strein, Alojzij Mihelčič, Fran Snoj, Nikolaj Bešlić, Dimitrije Magarašević, Jevrem Tomić, Milan Bandžak, dr. Milovan Gruba, Vjekoslav Miletić, dr. Milan Stijić, Djuro Suzujević, Jovan Altiparmaković, Zivojin Popović, Mihael Kalamitjevič, Atanasij Corbečić, Djuro Čejović, Zarija Joksimović, Mustafa Grgutović, Adžić Ahmetović, Ante Maštrovič, Veljko Višnjevac, Stjepan Kobasica, Milan Gnjatović, dr. Branko Miljuš, dr. Marko Kožulj, Omer Beg Rizvanbegović, Mehmed Dizdar, Hamid Kurbegović, Svetozar Mušijević, Milan Simonović, Ljuba Božinovič, Dušan Pantič, Dimitrije Milojković, Danimir Petrovič, dr. Rovan Radonjič, Dragoljub Zekavica, Božidar Nedić in Milivoj Blagojevič.

Od akademske mladine so bili navzočni Kovač, Dragiša, predsednik delavskega Juga Belgrad, Sifrer Franc, predsednik Slovenskega juga Ljubljana, Savačić, predsednik glavnega odbora akademske mladine iz Belgrada. Brzojavno se je opomnil, da ni prišel na sejo, dr. Sefkija Behmen, minister v p. iz Sarajeva.

Dr. Korošec začenja sejo

Dr. Anton Korošec je začel sejo in pozdravil vse člane, nato pa je imel spominski govor za umrli podpredsednikom dr. Mehmedom Spahom. Vsi prisotni so vstali in so izkazali čast pokojnemu podpredsedniku s trikratnim »Slava mu!« Predsedujoči je izjavil, da je stranka izgubila še enega svojega člana v osebi pokojnega Dušana Davidoviča, ki so mu navzočni izkazali zadnjo čast.

Poročilo predsednika vlade

Nato je dal predsedujoči besedo Dragiši Cvetkoviču, predsedniku vlade in članu glavnega odbora, ki je današnja sejo sklical, da ob-

razloži potrebo današnje seje in poda poročilo o političnih razmerah in o stanju in sami stranki. G. Dragiša Cvetkovič je obrazložil razvoj razmer v organizaciji stranke, ter jasno in podrobno orisal dogodke v zadnjih mesecih, ki so dovedli do nemira v stranki. Poudaril je, da niti širši niti ožji glavni odbor od 19. avgusta 1938 nista imela nobenega sestanka, da je ogromna večina članov širšega glavnega odbora pismeno zahtevala sklicanje te seje, enako zahtevo pa je stavilo tudi predsedstvo kluba JRZ. Ker je eden od podpredsednikov umrl, drugi pa je bil bolan, je on prevzel pobudo za današnje sklicanje in prosil glavni odbor, da s svojim današnjim glasovanjem ta njegov postopek odobri.

Predsedujoči dr. Korošec je odredil glasovanje po tem predlogu ter je glavni odbor soglasno sklicnil, da je seja pravoveljavno sklicana in da lahko sprejme vse važne sklepe.

Dragiša Cvetkovič izvoljen za predsednika JRZ

Nato so prešli na nadaljnje delo po določenem dnevnem redu ter so bili soglasno sprejeti sklepi o izvolitvi novega glavnega odbora (ki so objavljeni na čelu lista). Za predsednika glavnega odbora JRZ je bil izvoljen Dragiša Cvetkovič, predsednik kr. vlade in notranji minister, za drugega podpredsednika je bil izvoljen namesto umrlega Mehmeda Spaha dr. Džafer Kulenović, minister brez listnice, medtem ko so prvemu podpredsedniku dr. Antonu Korošcu navzočni priredili navdušene pozdrave ter izrekli zaupnico za dosedanje uspešno delo v stranki JRZ.

Glavni odbor JRZ je odobril volitev banovinskih odborov, kakor tudi delegatov za glavni odbor in vseh ostalih strankinih odbornikov, ki je bila izvedena v zadnjem času v donavski, vardarski in zetski banovini.

Iz stranke izključeni

S sklepom glavnega odbora, ki je bil soglasno sprejet, pa so bili izključeni iz stranke in zaradi tega prenehajo biti člani glavnega odbora JRZ sledeči gospodje: dr. Milan Stojadinovič, Djura Janković, Ugrin Joksimović, Dušan Letica, dr. Niko Novaković, Svetozar Stanković, Svetolik Stanković, Dobrivoje Stošović in Dušan Prisković.

Kongres Kristusa Kralja

od 25. do 30. julija 1939

Vič je dal zgled — Posnemajte!

Ljubljanski Vič se je že pripravil na kongres. V nedeljo zvečer ob osmih so imeli v cerkvi molitveno uro. Ob pol devetih je krenila procesija z bakljami, peljem in godbo h kapelici na Brdo. Pred kapelico je govoril o kongresu g. inž. Sodja. Po govoru je bila slovesna posvetitev Kristusu Kralju.

Kaj takega ali podobnega se priporoča tudi drugim župnijam. To je mogoče napraviti že v nedeljo, 16. ali tudi 23. julija. Kjer pa ne pred kongresom, bi bilo po kongresu še vedno primerno. Uro naj si izberejo v vsakem kraju, kakor jim bolj kaže. Če morejo dobiti govornika laika, je posebno dobro.

Zgledna Dobrava

V nedeljo, 9. julija je župnija Dobrova pri Ljubljani doživela enega tistih večerov, ki ostanejo v spominu župljanov neizbrisno vtisnjeni. Da bi župnija tudi na zunanji pokazala svojo vnemo za mednarodni kongres Kristusa Kralja, je bila s prispevki vse župnije okusno prenovljena kapelica »Pri Adamcih«. Gasilska četa je na lastne stroške pustila prenoviti mogočno razpelo za to kapelico. Tudi iz najoddaljenjših vasi si niso pustili vzeti priložnosti, da ne bi s svojo prisotnostjo povečali pomembne slavnosti. Ob osmih zvečer je bil cerkveni govor in večernice, nato pa veličastna nočna procesija. Tisoč bakič je čarobno razsvetljevalo prirodo, iz sto in sto grl se je navdušeno oglašila pesem Kristusu Kralju. Najlepši del procesije je bil pač oni, kjer so stopali zastopnik kmetov dobrovski župan g. Franc Černe, zastopnik obrtnikov g. Lojze Ambrožič in zastopnik delavstva g. Lovro Čuden ter na svojih ramah nosili mogočno razpelo. Okoli razpela je stopala velika skupina belo oblečenih deklic, ki so nosile v rokah bele lilije in kravatirke vrtnice. Domače učiteljice jih je vzorno uredilo. Že je bila deset ura ponoči, ko se je mogotni spreved med neprestanim pokanjem toplice in ob razsvetljavi številnih raket približal prenovljeni kapeli. Ko so predstavniki prebivalstva dvignili razpelo in ga obesili v kapelo, so zažarili žareti, vsa množica pa je zapela

»Kraljevo znamenje križi stoji«. Na oder je takrat stopil zastopnik kongresnega odbora g. Ivo Peruš ter v vznesenih besedah govoril o odrešenem znamenju križa, ki je edino poročilo miru med narodi ter edini vir rasti in moči tudi našega slovenskega naroda.

Stanovanja!

Kongres Kristusa Kralja ne bo le narodna, ampak mednarodna manifestacija. Tujcev v Ljubljani bo dosti. Za veliko tujcev, po potrebojemo tudi veliko stanovanj. Stanovanjski odtsek zato prosa, da prijavitelje vseh razpoložljivih sobe, ki jih za kongres utrpeli more, tujcem moramo nuditi vse ugodnosti, da bodo iz Ljubljane odnesli kar najlepše in najboljše vtise. Stanovanja prijavitelje »Putniku«, Ljubljana, Tyrševa cesta [pred Evropo].

Svet se zanima za naš kongres

Odlični katoliško informativni list »Lettres de Rome« pišejo v vsaki številki lepo o našem kongresu. Listu je urednik p. Ledit S. J., ki se bo na našem kongresu udeležil, bo imel na zborovanju v Unione svoje predavanje in bo v Ljubljano pripeljal svojo razstavo o komunistični propagandi v Španiji.

Najbolj razširjeni angleški katoliški tednik »The Universe« mnogo piše o našem kongresu. V Angliji torej zanimanje za ljubljanski kongres vidno raste.

Veliki pariški katoliški dnevnik »La Croix« je te dni zopet na vidnem mestu prinesel sliko kongresnega znaka in lepo fotografijo ljubljane. Francija je za naš kongres navdušena. To nam kaže tudi dejstvo, da bo pariški pomožni škof Beausard na kongresnem zborovanju govoril.

Esperantisti in kongres Kristusa Kralja. Na pobudo Jugoslovanske katoliške esperantske lige se pripravljajo tudi esperantisti na kongres KK. Radio postaja je prejela zalvalne dopise iz štirih držav (Francije, Madžarske, Nemčije in Švedske).

Govor predsednika vlade

Po konstituiranju glavnega odbora je podal predsednik Dragiša Cvetkovič obširen eksposé o splošnem političnem položaju v državi in stranki ter obrazložil bodoči program JRZ. Glavni odbor je z navdušenjem sprejel poročilo predsednika stranke Cvetkoviča in vednost in z aklamacijo odobril politiko in delo kr. vlade ter je izrazil popolno priznanje predsedniku vlade Cvetkoviču.

Obsodba rovarjenja proti enotnosti JRZ

Glavni odbor je najostreje obsodil poskus dr. Milana Stojadinoviča in tovarišev, ki so storili gotovo neuspešno akcijo, da bi se naša stranka raztrgala, ali da bi se ji vsaj bistveno škodovalo. Glavni odbor obsoja tako njih interpelacijo v narodnem predstavitelstvu kot tudi vso njihovo agitacijo proti kr. vladi, njenemu delu in njeni politiki, in obsoja tudi vse poskuse, da se poruši disciplina v klubu narodnih poslancev JRZ in med senatorji, ki so pripadniki naše stranke.

Glavni odbor odobrava in daje priznanje predsedstvu kluba narodnih poslancev JRZ in odobrava vse njegove sedanje sklepe in postopke. Glavni odbor ugotavlja, da je vse delovanje nekaterih disidentov naše stranke izvršeno brez znanja predsedstva stranke in tudi brez znanja ožjega in širšega odbora stranke.

Poziv odborom in članstvu JRZ

Glavni odbor apelira na vse odbore in pristaše stranke, da se skložno zberejo okrog novega predsedstva glavnega odbora naše stranke, da izvedejo v vseh strankinih vrstah red in disciplino ter da vsestransko delajo na to, da bo naša stranka spet lahko s polnim članom in vsi svoji silo zbirala narod v svoje vrste. V vsej državi se mora čutili novo širše strankarsko delovanje in udano zavzemanje za ugodno rešitev vseh vprašanj, ki jih je treba rešiti za dobro kralja, domovine in ljudstva.

V današnjem času bo VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja mogočna izpoved vseh narodov za mir v kraljestvu Kristusovem!

Odmev po Belgradu

Belgrad, 10. jul. m. Večerajšnji sestanek širšega in ožjega glavnega odbora JRZ, ki je bil po zadnjih dogodkih in stranki nujno potreben, je iz razumljivih razlogov pritegnil naše pozornost vso tujakšnje politične javnosti. Tudi v stranki sami je za sestanek vladalo veliko zanimanje, kar je najbolj potrdila velika udeležba delegatov, ki so se skoraj vsi, razen najozkejšega kroga dr. Stojadinoviča, udeležili sestanka. Zborovanje samega je bilo na visoki višini, kakor to pristoja vrhovnemu strankinemu vodstvu, kakor tudi važnosti vprašanj, ki so na njem obravnavana. Na sestanku se je pokazala popolna enotnost tako glede ureditve čisto strankinih vprašanj kakor tudi glede etaliska, ki ga je stranka zavzela od vseh notranje-političnih problemov. Strankini delegati so na sestanku soglasno odobrvali politiko sedanje vlade, predvsem napore Dragiša Cvetkoviča za rešitev hrvatskega vprašanja. Sklepi, ki jih je večeraj sprejel glavni odbor JRZ glede izključitve vseh članov ožjega glavnega odbora, ki niso delali po strankinem programu in rušili sedanjo vlado, katere člani so skoraj vsi ugledni pristaši stranke, niso nikogar presenetili. Vsa politična javnost je to pričakovala, ker nobena politična organizacija ne more dopustiti rovarjenja v laetnih vrstah in kršitev strankine discipline v tako važnem vprašanju kakor je hrvatsko vprašanje. Poleg tega se je ta krog izneveril samemu programu stranke ter tudi iz teh razlogov nima več mesta v njej. Zato je tudi razumljiva soglasnost teh eklepov. Namesto izključenih članov ožjega glavnega odbora so bili pri dopolnitvi volitvah izvoljeni takoj novi, tako med drugimi novi predsednik glavnega odbora JRZ Dragiša Cvetkovič.

Kaj piše »Samouprava«

Z večerajšnjim sestankom širšega in ožjega glavnega odbora JRZ se bavi danes tudi že prestoniško časopisje. Glavno strankino glasilo »Samouprava« objavlja več člankov, v katerih navaja vse prestopke, ki jih je proti stranki zagrešil dr. Stojadinovič in njegovi tovariši. Navaja tudi vsa rovarjenja tega kroga proti sedanji vladi glede rešitve hrvatskega vprašanja. S takim postopanjem so se ti ljudje po mnenju »Samouprave« sami izključili iz stranke. Strankino vodstvo je moralo poseči po najostrejših ukrepih in kaznih, ki jih za take prestopke določajo strankina pravila, to je izključitev iz stranke same. »Samouprava« nadalje ugotavlja, da se je dr. Stojadinovič kakor tudi njegov ožji krog poslancev in senatorjev napram stranki pokazal zelo nevažnega. Vse, kar so ti ljudje bili, so postali samo po zaslugi stranke. Ko so se zaradi državne potrebe morali umakniti ter odstopiti svoja mesta drugim, so, namesto da bi se umaknili v ozadje ter podpirali vlado, prišli nastopali proti njej ter rušili ter razbijati stranko samo.

Predsednik vlade odpotoval na Bled

Belgrad, 10. julija. m. Predsednik vlade Dragiša Cvetkovič je nočjo odpotoval na Bled. Na Zeleniško postajo so ga spremili njegovi politični prijatelji in več ministrov.

osebne novice

Belgrad, 10. jul. AA. V imenu Nj. Vel. kralja so na predlog pravosodnega ministra napredovali: za sodnika 2-I pri kasacijskem sodišču pri stolu sodorne oddelek B v Zagrebu Anton Lajovic in dr. Miljko Baber, za starošino okrajnega sodišča v Trzinu v 3-II pa dr. Josip Sfiljgoi.

Nemčija upa na povečanje svoje države - brez vojne

Zanimiva odkritja švicarskega lista o načrtih glede Gdanska, poljske Šlezije in poljskega Pomorja

Švicarski list v Luzernu »Vaterland« priobčuje z daljšo razlago dokument, v katerem pravi, da mu je bil poslan iz Nemčije in ki po mnenju tega lista zelo točno označuje resnično razpoloženje in mnenje nemških odločujočih krogov.

Prvo, kar se v dokumentu navaja, je iskrena želja Hitlerjeve Nemčije,

da se svetovna vojna prepreči, ako le mogoče, in da ne pride zaradi nemško-poljskega spora do splošne vojne.

Drugič: ako pa nemško-poljske vojne ne bi bilo mogoče preprečiti, potem je treba vse storiti, da se ta vojna omeji na krajevni spor in da se čim prej konča. Kajti ničesar ne bi bilo za Nemčijo bolj neprijetno kakor dolgotrajna vojna. V tej točki soglašajo tako politiki kakor nemški vojaški krogi.

Prvotni načrti:

Nemčija in Poljska skupno proti Rusiji

Po drugi strani pa se v omenjenem dokumentu trdi, da narodno-socialistična Nemčija iz notranjih razlogov ugleda potrebuje novih zunanjepolitičnih uspehov, ki jih misli dobiti slejkoprej proti Poljski. Dokument mimogrede omenja, da se je razmerje Nemčije in Poljske bistveno poslabšalo šele v dobrem letu. Prej je Nemčija gojila načrt, da bi s Poljsko skupaj nastopili proti Moskvi. Toda načrt se je ponesrečil zaradi tega, ker so Poljaki želeli v tej zvezi imeti tudi Anglijo, da bi na ta način bili varni pred rizikom, da bi končno sami postali mirovna žrtev obeh glavnih nasprotnikov: Rusov in Nemcev.

Toda, ker Anglija v tako zvezo ni hotela iti in ko je končno tudi von Ribbentrop nastopil z zahtevami v Varšavi, ki so se

tikale Gdanska in Pomorjanske, so Poljaki opazili, da se je v Berlinu veter obrnil. Sedanjí položaj, tako presoajo v Berlinu, sili sedaj Nemčijo, da z vsemi sredstvi doseže to, da Poljsko iztrgajo iz Nemeem neprijazne zveze z zapadnimi demokrati. Vsa sedanja propaganda in diplomatsko delovanje zasleduje ta glavni cilj. Tako mislijo v Berlinu, da bo mogoče Poljsko pokoriti ali brez vojne, ali pa tudi z vojno.

Novi načrti:

Prva možnost: Pokoritev Poljske brez vojne

Pokoritev Poljske brez vojne je sledeče zamišljena: z mobilizacijo, s pritiskom, s propagando in diplomacijo upajo, da bo mogoče na miren način rešiti nemško-poljski spor. Priključitev Gdanska k Nemčiji bi se dala izvesti brez vojne. Zaradi popolnega neuspeha angleških pogajanj z Moskvo računajo v Berlinu, da Angleži ne bodo šli do kraja v primeru, da gdanski senat okliče združenje z Nemčijo. Ako bi zaradi tega nastopili Poljaki, potem so oni pred svetom označeni kot napadalec in to bi Angleže oviralo, da bi podpirali s svojo vojsko Poljake. Gdansk ni poljsko ozemlje in na njem tudi ni poljskih čet. Ako se Gdansk priključi Nemčiji, potem Nemcem ni treba seči po orožju proti Poljski. Torej bi bilo le od Poljakov odvisno, ako napadejo Nemčijo v Gdanku. Po nemškem naziranju bi tako Poljaki nosili vso odgovornost za morebitno vojno.

Zaradi tega se bodo Poljaki, tako sodijo v Berlinu, premislili, da bi riskirali napad na Nemčijo. Posebno ako se še nemški diplomaciji posreči, da zainteresira Anglijo in tudi Rusijo za mirno rešitev gdanskega vprašanja.

V resnici je ta dosedanja nemška taktika Poljake zmanevirala že v jako neugoden položaj. Pravila svobodnega mesta Gdanska prepovedujejo militarizacijo, toda že sedaj stoji v mestu 14.000 mož-prostovoljcev s topništvo in itd. Toda Poljska še vedno molči. Očitno zaradi tega, ker presoja položaj pravilno in noče tvegati, da bi njena intervencija bila z zasmehom odpravljena. V tem primeru namreč bi v Varšavi morali potegniti sabljo — kar ni lahko delo — ali pa bi se morali pustiti oglaviti, kar je z narodnim ponosom Poljakov še manj združljivo.

Toda, kakor rečeno, za uspeh tega jako dobro premišljenega nemškega načrta je bistveno potrebno, da Anglija in Francija pustita Poljsko na cedilu. In v Berlinu so vsak dan bolj prepričani, zlasti ker pogajanja z Moskvo ne pridejo z mrtve točke, da Angleži in Francozi niso navdušeni, da bi šli umirati za Gdansk. Če se to zgodi, potem pride notranjopolitično poljska vlada v tak položaj, da postane nemogoča. To bi moglo dati potem nadaljno priliko za nove ozemeljske zahteve Nemcev, ki jih je že Góbbels nakazal v svojem govoru, namreč Pomorjanske in Zgornja Šlezija. Potem pa gospodarska in politična zveza, ki bi dejansko pomenjala podreditev Poljske pod rajh brez vojne.

Druga možnost:

Ako Poljska odgovori z orožjem

V Berlinu pa računajo tudi z drugo možnostjo, da na priključitev Gdanska Poljska odgovori z orožjem in da ji priskočita na pomoč Francija in Anglija. Toda tudi v tem primeru ne misli operirati Nemčija le z vojaškimi sredstvi, ampak z združenjo strategijo, v kateri bi orožje podpirala diplomacija in propaganda.

Po zasedbi Gdanska bi se vsa sila nemške armade zbrala na poljski meji, med tem, ko bi Siegfriedova četa na zapadu ne potrebovala veliko posadk. V načrtu naj bi bila takoj spočetka uničujoča bitka v okolici Poznanja, ki naj bi za Poljake pomenjala polom. Strategični položaj za nemško armado je ugoden, kjer bi na Poljake mogla navaliti od treh strani: iz vzhodne Prusije, iz Pomorjanske in iz Šlezije. Istočasno bi bliskovita zasedba gornje Šlezije oropala Poljake vse njene železne industrije.

V Berlinu računajo, da bi vse to bilo mogoče izvesti v par tednih. Porazene poljske armade bi Nemci niti ne zasledovali do Varšave, ampak bi Poljakom po uničujoči bitki takoj ponudili častni mir ob istočasni največji propagandi zlasti v zapadni Evropi.

še bolj poglobili, kakor to popolnoma odgovarja želji slovaškega naroda, ki je vedno gojil najbolj prisrčna čustva sinovske udanosti do svete matere Cerkeve.

Današnji čas, poln usodnih zapletkov, ki jim danes še ne moremo videti bodočega razvoja in konec, zahteva tudi od slovaškega naroda nove in fedalne težje žrtve in naloge. V takim položaju bo treba veliko previdnosti in modrosti, kakor tudi zelo velike medsebojne bratovske vzajemnosti naroda, pa tudi v največji meri globokega katoliškega verskega duha, da slovaški narod ohrani neokrnjeno svojo svobodo, ki je pogoj, da se bodo ohranile v njem krščanske čednosti in da se bodo še bolj razvetele.

Naj torej velik verski in нравstveni zaklad, ki sta ga sv. Ciril in Metod zapustila Vašim prednikom, pa vsemu preteklemu in bodočemu pokolenju, ostane med vami nedotaknjen in naj služí vašemu narodu tudi posledj k čim višjemu verskemu in kulturnemu življenju.

Nato je sv. oče zagotovil poslanika slovaške republike, da bo apostolska stolica vedno stala slovaškemu narodu v vseh njegovih prizadevanjih zvesto na strani in je nato podelil vsemu slovaškemu narodu svoj blagoslov. Svoj govor je sv. oče končal v slovaškem jeziku z besedami:

Pochvalen bud Ježí Kristas!
Nech Pan Boh zehna a opatruje slovensky narod!

Tako mislijo Nemci, da bi zapadne velesile ob taki krajevno omejeni vojski, pri kateri bi Poljaki prav za prav veljali za napadalce, vsaj spočetka ostale nevtralne in bi nato zaradi hitre nemške zmage bile postavljene pred železno dovršeno dejstvo in bi jim prešlo veselje vojskovanosti se z Nemčijo.

Pod čestnim mirom za Poljake mislijo v Berlinu odstopitev Pomorjanske do črte Bromberg—Thorn—Soldau in odstopitev gornje Šlezije z vključenimi deli nekdanje avstrijske Šlezije. Ostalo poljsko ozemlje pa bi potem Nemčija jamčila. Mesto in pristanišče Gdansk bi Poljaki lahko obdržali in sieer zvezani s cesto in železnico, ki bo iz Gdnje čez nemško ozemlje vodila v poljsko zaledje. Tudi v Gdanku bi lahko Poljaki dobili svobodno pristanišče. Tako zmerno zahteve, mislijo v Berlinu, bi pomirile evropski zapad, a Nemci bi dosegli kar hočejo in še več: Poljska bi bila prisiljena, da se gospodarsko in politično povsem naveže in vključi v tretji rajh, ako bi hotela živeti.

Vloga Italije

Ta nemški načrt, kakor ga navaja švicarski list, odmerja Italiji le gledajočo nalogo. Dolžnost Italije bi bila postaviti svoje armade na zapadno mejo in v Libijo, s čimer bi bila njena naloga, to je varovanje hrbita, opravljena.

Torej tudi ako bi zapadne velesile hitele Poljakom na pomoč, česar pa v Berlinu ne verjamejo, tudi v tem primeru bi Nemčija na zapadu ostala v obrambi in s hitrim udarcem zdrobila poljsko vojsko, nakar upajo v Berlinu, da bi bilo tudi na zapadu pričeto vojsko mogoče hitro končati, ker bi nemška propaganda pričevala Anglede in Francoze, da nima smisla vojskovati se za poraženo in izgubljeno slovansko državo, od

Zakaj je Turčija šla z Anglijo

Zunanji minister Saradžoglu o turški politiki

Ankara, 10. julija. AA. Anatolska agencija poroča: Pred odhodom na dopust, ki bo trajal do 11. septembra, je velika narodna skupščina poslušala govor zunanjega ministra Saradžoglu o mednarodnih odnosih Turčije in o njeni zunanji politiki. Saradžoglu je najprej obrazložil načela vladne zunanje politike, ki so: mir v državi in na svetu. Mi smo bili pristaši miru včas in smo tudi danes, ter hočemo biti pristaši miru tudi v bodoče. Ako pa bi nekake dne hoteli prodati mir za drago ceno, po dražji ceni kakor je vojna, potem bomo pokazali, da znamo voditi vojno in zmagovati. Turčija je dolgo vstala delala v miru in šla po poti neavtralnosti, ker je obstojala Zveza narodov. Velike ideološke razprave so vodili akademiki. Vse je kazalo, da bo vojna lahko omejena. Medtem je Zveza narodov izgubila svoj veljav. Srednja in vzhodna Evropa sta prešli skozi resne krize, ki v vzhodni Evropi vedno trajajo. Tedaj smo sklenili opustiti politiko neavtralnosti posebno zaradi tega, da bi se naprej hodili po poti miru in da z naše strani okrepimo fronto miru. Tedaj smo izdali znano angleško-turško izjavo. Toda naša politika v državi miru v svetu ostane nespremenjena, ker smo pristopili k fronti miru zaradi tega, da bi mir utrdili. Turčija je vspretno z Anglijo prišla tudi v stik s Francijo. Po rešitvi vprašanja sandžaka Aleksandrete med Turčijo in Francijo ni odprt nobeno vprašanje več, ker smo podpisali s Francijo izjavo, slično oni, ki smo jo podpisali z Anglijo. Sklenitev končnega sporazuma o vzajemni pomoči je postavljena na iste temelje.

Nato se je Saradžoglu dotaknil zgodovinskega prijateljstva in vzajemnega prijateljstva in spoštova-

ljive, ki veže turški, angleški in francoski narod. Vsi trje narodi so se znali ramo ob ramo in na enak način odgovorili na zadnje dogodke. Sedaj vodimo razgovore o podrobnosti glede sklenitve končnega sporazuma za daljšo dobo med Turčijo, Anglijo in Francijo ter da se dela tudi na sporazumu o angleško-turškem sodelovanju v vseh oblasteh.

Nato je prešel na obrazložitev odnosov med Turčijo in Rusijo ter dejal: Naše prijateljstvo s Sovjetsko Rusijo je prav tako prisrčno, kakor prve dni. Pred vsakim mednarodnim vprašanjem sta bili obe državi druga ob drugi.

Nato je govoril o Balkanskem sporazumu. Balkanski sporazum bo napravil iste usluže in z isto silo kakor popreje za stvar miru na Balkanu, ker so to dokazali naše zadnje zveze z državami, ki so članice tega bloka. Saradžoglu je dejal, da pri svojih odločitvah Turčija ni imela drugega cilja kakor okrepiti mir.

Odločili smo se, da krepko delamo na utrditvi miru, da ohranimo normalne odnose z vsemi državami, pa tudi z Nemčijo in Italijo. Želimo, da bodo naše vezi, najsi bo to na gospodarskem ali kulturnem polju tako prijateljske, kakor so bile v preteklosti. Da bi se te prijateljske vezi ohranile, mora biti seveda odločitev in želja na obeh straneh. Italija vzdržuje svoje zveze z nami kakor poprej. V Nemčiji se je prve dni pokazalo kakor omahovanje, ki pa je pozneje izgnilo. Danes z izjemo enega velikega vprašanja ni ničesar, kar nas bi ločilo in upamo, da bo v skorajšnji bodočnosti tudi to vprašanje pravilno rešeno.

Bolgarski kralj „Junakom“

Sofija, 10. julija. AA. Bolgarska telegrafska agencija: Včeraj je bil zopet drugi izlet bolgarskih Junakov. Po končani zahvalni službi božji je imel kralj Boris na trgu Kralja Aleksandra Nevekega pred Junaki in Sokoli tale govor:

»Danes, Junaki, vas pozdravljam iz veega erca o priliki vašega zleta. Z radostjo gledam Junake, ki so prihiteli v prestolnico iz vseh krajev Bolgarije, da bi strnjeni v vrste proslavili svoji praznik srčnega bolgarskega duha in da bi pokazali, kaj vse je ustvaril zdrav Junak v štirih desetletjih svojega obstoja. Naj bodo vaša srca vedno izpolnjena s ponosnim in mogočnim duhom našega naroda. Kujte v duši narodna izročila, držite povelj na višini ugled in dostojanstvo naroda. Naj se v svečanosti dneha tega izleta vedno bolj poudari resničnost lepega gesla vaše organizacije: »Zdravi in silni bodite za domovino!«

Strašne eksplozija v Salamanki

86 mrtvih, 320 ranjenih

Madrid, 10. julija. AA. Havas: Včeraj popoldne je eksplodirala smodnišnica v vasi Peneranda de Bracanorte v bližini Salamance. Dozdaj so izveklili izpod ruševin 86 mrtvih, 9 oseb pa še pogrešajo, 320 pa jih je bilo ranjenih. Vas je popolnoma uničena. Neki tovorni vlak, ki je stal ravno na postaji, je zdrobil na drobne kose. Iz Salamance, Zamore in Valladolida so prispele čete in gasilci. Zaradi velike suše je bilo zelo težko dobiti vodo. General Franco je poslal izjavo sožalja ter 200.000 pezet kot prvo podporo prebivalstvu. Vzrok eksplozije še ni znan.

Chamberlain o Gdanku

London, 10. julija. TG. Danes je imel ministrski predsednik Chamberlain v spodnji zbornici daljši govor, v katerem je pojasnil stališče angleške vlade glede Gdanska. Chamberlain, ki stvarno ni povedal nič novega, je dejal, da je Gdansk življenskega pomena za Poljsko, kajti

SCHICHTOV RADION

nere sam!

Pri kuhanju v raztopini Radiona opravijo milijoni kisikovih mehurčkov vse delo pranja perila. Strujijo skupaj z milnico skozi perilo, odpravijo vsoneasnino in perilo je tako belo da se kar sveti.

RADION BELINA!

katero Nemci itak ne zahtevajo drugega kakor ozemlje, ki je po njihovem naziranju nemško.

To bi bile glavne pteze dokumenta, ki ga objavlja švicarski list. Kakor je razvidno, ako je dokument resničen, računajo Nemci predvsem na psihične ovire pri Francozih in Angležih in s tem v zvezi na pokoritev Poljske.

Stan in človek

Če poslušamo ali beremo govore na raznih stanovskih kongresih in drugih prireditvah socialnega značaja, v katerih se veliko govori o stanu kot takem, malo ali nič pa o človeku, se spomnimo enega izmed čudovitih pisem, ki jih je pokojni p. Peter Lippert S. I. napisal in objavil za časa svojega letovanja v bajnem Engadinu (zalozba Ars sacra 1929 v Monakovem). Takole se glasi to pismo:

ISOLA.

Celo revne ženske tukaj, ki zvečer, ko velika kozja čreda priskaklja iz doline Fedoz kakor prešeren spomladanski veter, poiščejo svoje kože iz krdela — celo te ženske, ki so tako daleč od tako zvanega velikega sveta in tako nedotaknjene od vsake izobrazbe, kažejo čudovito gosposkost v vsem svojem vedenju. Taka nežna in spoštljiva zdržanost, tako tenkočutno bitje! Jasno je, da stan, čeprav se zdi še tako pogreznjen v materialne opravke, nima nobenega ponižujočega vpliva na značaj. Rekel bi: človek oblikuje svoj poklic, ne pa narobe. Če je človek sam duhoven in izbran v svojem najnotranjšem bistvu, potem tudi vsakdanji poklic postane lep, osobit in svetel. Če pa je nizkega mišljenja, potem celo najbolj sveti poklic, umetniški stan ali zdravniško delovanje postane rokodelstvo v gusnem pomenu besede. Večkrat slišimo, da poslovni duh kvari značaj. To ni čisto nič res. Človek je lahko dober in moder poslovnik, obenem pa vseskozi pošten in čist, najplemenitejše dobrote in najčistejšega idealizma. Kristus veliča modrega trgovca z biseri. In če pravi, da bodo bogati težko prišli v nebeško kraljestvo, misli očitno na tiste, ki imajo nesrečo, da razen velikega bogastva imajo tudi nizek in grd značaj. Taka nesreča je seveda neizrecno velika in brezupna.

Papež Pij XII. Slovakom

„Da slovaški narod ohrani neokrnjeno svojo svobodo...“

Ob priliki nastopnega sprejema poslanika Sidorja

V petek 7. julija na praznik sv. Cirila in Metoda je papež Pij XII. sprejel v slovesni avdijenci izrednega poslanika in opolnomočenega ministra slovaške države dr. Karla Sidorja pri njegovih Svetosti. Pri tej priliki je slovaški poslanik izročil papežu svoja polnomočja ter se mu poklonil v imenu vsega slovaškega naroda.

Dr. Sidor je poudaril neomajno zvestobo slovaškega naroda katoliški veri ter njenemu vrhovnemu poglavarju. Svojo vernost je slovaški narod izpričal že v začetku svojega narodnega življenja, ko je zgradil prvo krščansko cerkev med zapadnimi Slovani v Nitri na Slovaškem, posebno pa se je začelo razvijati krščansko življenje po prihodu svetih slovanskih apostolov Cirila in Metoda. Ker se je vsa zgodovina slovaškega naroda rodila in razvijala pod križem Izveličarja, dajemo Bogu hvalo tudi za svojo neodvisno državo. Poslanik je nato obljubil sv. očetu, da bo vse svoje sile zastavil za to, da se bo udanost Slovaške nasproti vrhovnemu poglavarju Cerkev še poglobila, sv. oče pa prosi, da ga podpira ter da blagoslovi slovaško državo, ki si je za svoj državni grb izbrala dvojni apostolski križ, postavljen na tri vrhove.

Papež Pij XII. je nato v svojem odgovoru razvijal tele misli:

Namen poslanstva zastopnika predsednika slovaške republike pri apostolski stolici je ta, da bi se odnošali med to republiko in sveto stolico

Gdansk ima takšen položaj, da nadzira vse obrečne reke Viste. Chamberlain je obžaloval, da je nemška vlada preklicala 10 letno jamstvo, ki ga je Poljski dala in ji s tem vzela občutek varnosti prav zaradi Gdanska, to je dostopa do morja. Chamberlain je tudi dodal, da je Poljska vlada ravnala pravilo po svoji preudarnosti, ko je odklonila nemške zahteve in odredila varnostne ukrepe. Anglija bi morala Poljsko podpreti, ako bi se gdansko vprašanje reševalo z nasiljem. Toda angleška vlada upa, da se bo rešilo mirnim potom.

Japonske izgube po kitajskih poročilih: 900.000 mrtvih in ranjenih

Cungking, 10. julija. AA. Havas: Kitajski vojni minister general Hoj-Ing-Cing je imel po radiu govor, v katerem je dejal, da bi Japonci samo s težavo mogli poslati nove čete na Kitajsko. Japonci imajo skupno 48 divizij, od teh je že 31 divizij na Kitajskem. Ostale čete morajo zadržati v Mandžuriji. Po njegovem mnenju znašajo Japonske izgube od začetka vojne do sedaj okoli 900.000 mrtvih in ranjenih ter niso nič manjše od kitajskih izgub. General Čeng-Čen. ki je član nacionalnega vojnega sveta, je izjavil, da bo Kitajska zmagala še pred letom 1941. To njegovo mnenje je osnovano na dejstvu, da kitajska armada stalno raste, medtem ko je japonska vojska vedno bolj izčrpana. Japonska je nesposobna stopiti v vojno z neko tretjo velesilo.

Belgrajske novice

Belgrad, 10. jul. m Egiptčanski zunanji minister Jahja paša je včeraj dopoldne odpotoval v Niško banjo in si je danes ogledal Niš in okolico. Potem je odpotoval dalje v Atene.

Belgrad, 10. julija. m V Belgrad je prispela večja skupina članov grško-jugoslovanske lige iz Soluna. Po prihodu v Belgrad so se vpisali v dvorsko knjigo, nato pa so obiskali posamezne državne urade in gospodarske ustanove. V trgovinski zbornici je bila na čast gostom slavnostna seja.

Belgrad, 10. jul. m. Z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje je bil odlikovan Andrej Jug, svetnik 4-I pri oddelku epiškopne državne statistike.

Gospodarstvo

Dodatek pogodbi z Nemčijo

Na kratko smo že poročali, da je prišlo na sestanku jugoslovansko-nemškega mešanega odbora v Kölnu do znatnih carinskih izprememb v prometu med Nemčijo in našo državo.

Sedaj objavljamo »Službene novine« z datumom 1. julija (prišlo so v nedeljo dne 9. t. m. v Ljubljano, to se pravi, da so dejanska izšla šele 8. julija) peti dopolnilni sporazum k trgovinski pogodbi med Nemčijo in našo državo.

Predvsem ugotavlja sporazum, da je prenehala veljati carinska samostojnost bivše Avstrije in da veljajo sedaj tudi v Avstriji nemški carinski predpisi in tarife.

Nemški pogodbi je dodan nov odstavek, ki je prej veljal v trgovini z Avstrijo: Toda krošnjarjem, državljanom kraljevine Jugoslavije iz okrajev Kočevje, Logatec, Novo mesto in Crno-melj je dovoljeno proizvesti svoje hišne industrije leesa raznašati in prodajati na področju pokrajine Avstrije. Popravljati morejo tudi pokvarjene predmete in v to svrhu nositi s seboj potrebne polfabrikate in potrebni material. Predpisi, ki veljajo za domorodec glede izvrševanja krošnjarstva in kolportaje veljajo tudi zanje. Omenjene osebe dobe navadno legitimacijsko karto, ki jo izda pristojna policijska oblast in velja za leto dni. Pri prehodu iz enega okraja v drugi mora lastnik legitimacijske karte pribaviti si vizum pri oni oblasti, ki je označena kot okrajna policijska oblast. Vizum se daje brezplačno.

Nadalje določa dopolnilni sporazum, katere predmete je mogoče prosto izvažati in uvažati iz ene v drugo državo. To velja zlasti za mali obmejni promet.

Zaključni protokol v dodatku B dobi za številne postavke naše carinske tarife tolmačenja, ki zlasti definirajo posamezne vrste predmetov po njih nazivih.

Najvažnejši del pa vsebuje izpremembe naše in nemške carinske tarife.

Nemške uvozne carine

V prilogi A so na novo določene carine pri uvozu v Nemčijo. V primeri s prejšnjo pogodbo dne 1. junija so carinske izpremembe naslednje (v oklepajih dosežane pogodbene carine):

Seme rdeče detelje 9 (9) mark, konoplja, očiščen, močena itd. prosto (prosto), povtrina presna: dinje (3), česen: od 1. julija do 31. januarja 2 (2), od 1. februarja do 30. junija 7 (7), nova je postavka za grozdje v zabojih teže do 15 kg od 1. avgusta do 30. novembra 2 mark, oreh 2 (2), črešnje, vijšnje presne 4 (4), sveže slive vrste — v kolikor gre v Avstrijo, suhe slive 10 (10), toda ta pogodbeni stopnja velja samo za količino 88.000 met. stotov od 1. avgusta do 31. julija, nova je oprostitve sveže paprike, sirkovina — (—), listnati les brez carine, v količini, uvoženi leta 1937 v Avstrijo, les za sode 1 mt. stot 0,30 (0,30) mark.

Ugodnostna carina za konje velja samo za konje iz savske in dravske banovine (takozvane Murinsulanere), kokoši 6 (6), zaklane, 20 (20), fazani, jerebice 30 (30), nova postavka: ribe 30 (30), nove je postavka 20 mark za trapistovski sir, posteljno perje je še naprej prosto carine kakor tudi koža. Nova je postavka za bučno olje v sodih 4 marke. Za črno vino znaša carina 20 mark, sardine 30 (30), kalciej karbid je prost carine (v količini uvoza v Avstrijo leta 1936), lesni špirit prost carine, ekstrakti za strojenje prosto (v količini uvoza v Avstrijo leta 1936), grebenana konoplja prosto. Nadalje znaša za posodo pogodbeni carina 18 mark (z količino, izvoženo v Avstrijo 1937), za zobotrčec znaša carina 15 mark (za količino, izvoženo v Avstrijo leta 1937), za žebelje, za čevljarstvo na roko kovane velja carina 20, ostale kovane žebelje 15 mark (za 100 kg) to velja za količino 140% vsega našega izvoza v Avstrijo leta 1937).

Za izboljšanje železniških zvez na Gorenjskem

Jesnice, dne 10. junija. V nedeljo popoldne je bila v važnem križišču in izhodišču na Jesenicah sklicana anketa za nov zimski in poletni vozni red na naših progah. Na anketo so bili povabljeni vsi zainteresirani krogi tujskoprometnih in lokalnih potreb. Tujskoprometno Zvezo je zastopal ravnatelj g. dr. Zizek. Sklicatelj ankete in tujski promet Rateč-Ptani-ka je zastopal inšp. v p. ter predsednik TPD g. Dolinar, TPD Dovje-Mojstrana predsednik g. Zupan, SPD Jesenice predsednik g. Šetinec, TPD Jesenice predsednik g. Malešič, potrebe okoliškega delavstva v železnarni pa zastopnik KID g. A. Kuhar.

Anketo je začel inšp. g. Dolinar, ugotavljaljoč, da je razgovor o izboljšanju železniških zvez v središču največjega tujskega prometa potreben in važen. Jasno je, da vsem potrebam ni mogoče ustreči, toda najti se mora najboljša rešitev pri danih razmerah, to je namen ankete. Važen predlog je sprožil g. Zupan za vlak, ki odhaja iz Ljubljane malo pred 12 dopoldne, toliko, da si izletniki ne morejo nabaviti nedelj-skih kart, kar ovira. Ker ni mogoče, da bi vlak, ki ga uporablja številno delavstvo za prihod na popoldanski štih, prihajal na Jesenice pozneje, naj se ali pospeši ali pa naj žel. direkcija prizna za ta vlak v sobotah nedeljске karte iz Ljubljane, kakor jih imajo lahko tisti, ki vstopajo v št. Vidu in dalje.

Prav tako pomemben je bil predlog g. Šetineca, da naj postane brzi vlak, ki odhaja z Jesenic ob 20.08, za Belgrad — ubrani vlak s cenami potniškega vlaka, kakor je to na progi Split-Zagreb. Ta brzi odhaja sedaj bolj prazen, medtem ko je mednarodni brzi pred njim naravnost natlačen. Ta vlak bi tako razbremenil brze-gate in istočasno pomagal revnemu ljudstvu, da tudi iz tega kraja lahko potuje z osebnimi vlaki v prestolnico in južne kraje, kar je z običajnimi potniškimi vlaki nemogoče misliti. Prav tako bi naj bil podoben vlak uveden za nazaj.

Ravnatelj g. Zizek je zastopal stališče, da naj se promet pospeši, da bo bolj ustrezen. Temu primerno je anketa predlagala, da naj se na progi Kranj-Ljubljana na to posebej gleda. Tam so še lokalni vlaki Kranj in Tržič in morda ni potrebno, da bi se dva zaporedna vlaka ustavljala na vseh postajah. Tako se bi skrajšal čas vožnje za dosego cilja.

Za skrajšanje čakanja na zvezo z Bohinj in Kranjske gore proti Ljubljani zjutraj bi bilo umestno, da se odhod vlakov iz Bohinja in Rateč preloži vsaj za nekaj minut naprej, ker ne bo nič zamujenega, ljudem in delavstvu pa prihranjenih nekaj minut, posebno še, ker se lahko preloži

Jugoslovanske uvozne carine

V naši carinski tarifi so nastopile naslednje izpremembe:

oplemeničeno (priznано) semenje prosto (prosto), vse ostalo semenje neizpremenjeno dose-ganje postavke, cvetice z lesenim stebelom 15 (15), rižev skrob v zavojih do 1 kg 40 (40), nova je postavka za kandis sladkor 30 zl. din, nova: 116, druga peneča vina razen šampanja 250, nova: 132, prosti bonboni 140, svileni bonboni in karamel nepolnjeni 140, neomenjeni 180, rast-linsko maslo iz kokosovega oreha 29, gorčica 50, ekstrakt za začimbo juhe, v tekočem stanju 100 din; stare postavke: kufeke preparatni 40, no-va je postavka za ovomaltin (140) 60, novo: kris-tolaks 120, novo: kocke in konzerve za juho (145) 120, novo: 148 mleti pesek razsut ali v vrečah 0,10, novo: 152/a kreča v naravnih bar- vi, mleta ali prana 1,80, novo: 153 gips pečen, mlet in barvan 1,80, novo: 184/2 sveče in sve- čice iz voska 120, novo: 187 ostala mila vseh vrst in oblik 100, novo: 192 navadno črno ma- zilo v zabojih za nadrobno prodajo 24, v drugih zavojih 20, ostali nenavaden v zavojih za nadro- bno prodajo 125, ostali 75.

Stare postavke: amonijev bikarbonat 10, no-vo: 206 ferolisilij itd. 5, novo: 207/1 galuni: kromov galun, kristalizirani prosto carine, natrijev nitrat: ostane postavka 5 din za količino do 10.000 mt. stotov. Novo: 214 natrijev nitrat surov 5 zl. din v količini do 10.000 met. stotov, novo: 212/6 vodno steklo v trdem stanju 4, tekoče 2; novo: 214/4 ožiljiva kislina tekoča 12, novo: 222 pa- sta iz bakrenega klorida 12, mlečna kislina: osta- ne 25 din, lepi za gosence: ostane 40, nova pa je postavka 10 zl. din za krvni albumin. Zdravila: ostane 230 din, železaste mineralne vode: ostane 8 din.

Nadalje so nove naslednje postavke: 241 kro- move barve 25, 243 pigment in lak barve 25, 244/2/a navadna tinta 60, 248 oljnatni firneži 50, firneži za lak 80, oljnatni kit 12, 273 bombažna- vatal, kardina 25 din, 274 enožična bombažna pre- dvala do št. 12 surova 20, beljena 30, barvana 30, od 12 do 20 25, 35 in 40, nad 329 din 50, 30, 40, 45, nad 50 35, 45, 50, 275: bombažna predvala dvožič- na: do št. 12 25, 35, 40, od 12—29 30, 40, 45, od 29—50 35, 45, 50, nad št. 50 40, 50, 55, 276 su- kanec 70, 90, 110, 279 gladki til 400, bobine 300, v određeni dolžini 500, 281 strojne čipke 900, ve- zenine na bombažni tkanini 1.200, oz. 1000, 284 trakovi za obuvala 280, 293 juitna predvala več- žična do št. 7 5 oz. 10, nad št. 7 7 oz. 14, 304 vedra in cevi 85, 314 volneno predvalo 100, 150, 316 pokrivači iz odpadkov 120, koci 200, 317 vol- nene tkanine 280, 318 žamet 450, 319 2. rokavice 550, 3. robovi in šalji 550, 328/1 umetna lesna volna 5, 331 goste svilene rokavice 2.200, 337 tkani trakovi 1.000, 2.200, 348/1 b pokrivači iz neome- njenih tkanin 160, 351 izdelki iz klobučevine za tehnično porabo 150, 354 surova konjska dlaka prosto, z drugo dlako 40, 356 konfekcija po carini prosto, v 100% dodatka, delno znaša doda- tek 120%, odn. 100%, 360 moški klobuki 1. opreml- jeni 2,20 din od komada, 364 ženski klobuki okra- šeni 6, 366 umetno cvetje v buketih 6.000 in 3.000, 367 dežniki: svileni 7 od kom., z držaji, okrašen- mi, svileni 6, ostali 4,50 od kom. 368 svilena obu- tetev 1.200, 367/1 kožna jermena za prenos pokret- ne sile 160, 378 sedlarski izdelki 250 in 450, 379 torbarski izdelki 200, 450, 390 kavčukova obutev 160, 392 listi mehkega kavčuka 150, 393 izdelki iz kavčuka 180, 200, 395 plošče za pričvrščevanje 100, 423/1 lesna moka surova 3, pluta 2,10, 444 zavojni papir 15, 445 tiskarski papir 2, ostali 17, pisalni 28, 455 modni žurnali 70, 459 igralne kar- te 250, 460 fotografski papir 200.

tudi odhod vlaka v Ljubljano za nekaj minut in bo tudi v Ljubljani treba manj čakati na zveze z Dolenjsko in Mariborom. Ljubljanske potrebe železnice itak rešuje vlak Kranj-Ljubljana in tudi Jeseni-čan ne bo prepozen.

Zastopnik KID g. Kuhar se je zavzemal za številno okoliško delavstvo, ki dela v železar- nah. Zahvalil se je žel. upravi, da je šla veliko na roke tem potrebam in tudi Tujskoprometni zvezi, ki je upoštevala potrebe delavstva. Za ugod- ne zveze za delavstvo sta se zavzela tudi gg. Zupan in Dolinar. Med tem, ko ima delav- stvo za spodbudo progo ugodne zveze, so pomanj- kljive še delne v Bohinj in Kranjski goro. Vlak, ki odhaja v Bohinj ob 6.05 naj bi šel za kakih 7 minut pozneje in se bi ga lahko posluževali de- lavci z nočnega šihata. Zamudil pa bi itak nič. Prav tako naj bi vlak, ki odhaja proti Kranjski gori ob 6, odšel za kakih 12 minut pozneje in bi lahko služil delavstvu, pa tudi nič zamudil v tujs- kem prometu. V tej zvezi je bil koristen predlog g. Malešiča tako za delavstvo kot za promet s plobo, da bi izletniški vlak, ki prihaja sedaj na Jesenice ob nedeljah ob pol desetih, postal redni vlak, ki se bi ga lahko posluževali delavci za nočni ših. Ta vlak bi lahko bil zveza za Bohinj k vlaku, ki prihaja iz Ljubljane ob 17.46 in sedaj nima zveze, ampak preklapljajo vagonne na brzi vlak, ki gre proti Bohinju kot osebni. Odpadla bi gneča na odtičnih peronih m ne bi bilo treba čakati na odhod brzega, ki ima itak velike zamu- de. Bila bi pridobljena lepa direktna zveza. Nazaj pa bi ta vlak služil delavstvu ob pol 10, kakor vozi sedaj le ob nedeljah.

Tujskemu prometu koristen je bil tudi pred- log g. Zupana, da naj vlak, ki prihaja iz Kranj- ske gore prav tako, da zamudi za Bohinj, prihaj- jal toliko prej, da bi imel zvezo za Bohinj. Izlet- niki se velikokrat pritožujejo, kakaj nimajo na tej kratki progi prave zveze na Bled in Bohinj. Gre za dopoldanski vlak iz Kranjske gore.

Dalje je na jeseniški postaji, kjer se vlaki gmadijo in odhajajo na vse strani res potrebno, da se uvede zvočnik, ki bo napovedoval odhode vlakov. Veliko je primerov, da človek ne ve, ka- tera garnitura bo peljala sem ali tje in tisoč ljudi samo vprašuje, pa tudi na napačno stran zapelje.

Z ozirom na to, da delajo velike zamude samo vlaki, ki prihajajo iz Nemčije in potem po- tegnejo v zamude ves drugi park, se predlaga, da se naprosijo sosedji, da bi začeli s pregledo- vanjem potnikov že kje v Beljaku, da bi hitreje šlo. Anketa v tem tujskoprometnem središču je predložila tudi prošnjo, da bi se na proge našega tujskoprometnega kraja dali res lepi vagoni. Sta- ri in umazani naj bi se uporabljali tam, kjer je

RAJ MUZIKE Ljubavna idila v filmu, polnem odlične glasbe, divnih pesmi in silajnih plesov. - Harry Rychman, Walter Conolly, Rochelle Hud-son. - Premiera danes ob 19. in 21. uri. - **KINO SLOGA**, tel. 27-90

Vesela dunajska glash. komedija **DONAVSKE MELODIJE** KINO UNION Telefon 22-21 Maria Adergast, W. Liebeneiner G. Aleksander — Predstave danes ob 16, 19 in 21. uri

Gospodarsko pismo iz protektorata

Nedostatek delovnih moči — Prebitek češke inte- ligence — Koliko je Čehov na delu v Nemčiji — Delo vlade za namestitov brezposelnih

Praga, julija 1939.

Prvič v povojni zgodovini češkega naroda stoji vlada protektorata pred dvema svojevrstni- ma problemoma: prvi je silen nedostatek delovnih moči in drugi velik prebitek inteligence.

Se v letošnjem februarju je bilo na Češkem in Moravskem nad 200.000 brezposelnih delavcev, to število je pa takoj po vstopitvi protektorata silno padlo. Nemčija, ki ima poslednji dve leti izrazito potrebo delovnih sil, je že v marcu ob prevratnih dneih pričela z neomejenim sprejema- nem delovnih moči. Pred nekaj dnevi je izšla nemška statistika o številu tujih delavcev, ki so v Nemčiji pravkar zaposleni, toda v tej statistiki Čehi sploh niso bili omenjeni. Približno šliko o njihovem številu si je lahko ustvariti le s pri- merjavo iz ob brezposelnosti za bivše republike v zvezi s potrebo v sedanjem času. Tako je bilo, kot je že omenjeno, že v letošnjem februarju nad 200.000 brezposelnih; res je, da je zlasti letos iz- redno visoko število delavstva zaposlenega v stav- benih delih (zasebnih in državnih), kar je imelo za posledico tudi močno poživljenje v vsej indu- striji, toda kljub temu se splošno računa, da je bila s tem največ tretjina čeških brezposelnih vključena v stalni delavski proces. Iz iskaza, ki- sta ga te dni izdali industrijska in kmetijska zbornica v Pragi, je razvidno, da protektorat po- trebuje takoj 100.000 delavcev, od tega vsaj 36.000 poljedelskih delavcev, ki bi dobili stalno name- stitev, dalje 40—50.000 obrabevalcev hmelja in naj- manj 20.000 delavcev za gradbo in popravilo cest. Kako velika je potreba delavcev, gotovo najlepše dokazuje gradba češke avtomobilске ceste, na ka- teri ima sama Nemčija velik interes: po toku dela, do sedaj že izvršena, bi moralo biti za- poslenih najmanj 10.000 delavcev, zaradi velikega nedostatka jih pa dela le 1500. Iz naštetih dej- stev in ostalih znanih okoliščin, se pride do za- ključka, da je sedaj v Nemčiji zaposleno 180 do 200.000 čeških delavcev različnih kategorij, v glavnem v stavbinstvu, težki industriji, a v po- slednji dobi predvsem v poljedelstvu.

Vlada protektorata stoji pred težkim pro- blemom, kako odstraniti nedostatek delavskih moči, ki zlasti izrazito viden v teh dneh, ko je pri- čela žetev. Da bi žetev in z njo prehrana Zajednice obrnil s pozitivom na ves narod, naj se vsi dela zmoini prostovoljno javijo k žetvi, na drugi strani je ministrstvo poljedelstva podvelo široko zasno- vano akcijo, ki močno zmanjšuje nedostatek de- lavcev, tudi težka industrija je dobro razumela usodni položaj in je dala na razpolago delavstva, kolikor je največ mogla, priskočilo je na pomoč djaštvo, gotovo pa vsi, ki obiskujejo poljedelske šole, in končno si kmetje sami medsebojno po- magajo. Na ta način se bo res s pomočjo vsega naroda posrežilo spraviti pod streho letošnjo že- tev. — Potreba poljedelskega delavstva, ki bi bilo stalno nameščeno, je očitna in življenjsko nujna, vprašanje delavskih moči je stalno odprto, kar je vsekakor na občutno škodo vsega kmetij- skega gospodarstva. Delna rešitev je zaenkrat možna samo v lepši in boljši organizaciji dela, kajti dotok delavstva iz tujine je v današnjih raz- merah stvarno onemogočen.

Se mnogo teži bo rešitev problema brezpo- selne inteligence, ki jo cenijo na 30.000 oseb. Za- radi novega državno-pravnega položaja je preko noči ostalo brez službe do 10.000 ljudi, največ specialno izobraženih (ministrstvo vojske, zuna- nje zadeve, poslaništva, konzularna služba itd.), katere je jako težko znova namestiti. Iz zasede- nega sudetskega ozemlja, iz Slovaške in Karpats- ke Ukrajine je pribežalo v protektorat do 140 tisoč Čehov vsakršnih poklicev, med njimi 17.000 državnega uradništva. Vlada protektorata posveča temu težkemu socialnemu vprašanju vso pozor- nost in s pomočjo drastičnih ukrepov, ki posegajo globoko v sestav gospodarskega življenja vsega naroda, ji je uspelo nekaj tisočev inteligence že namestiti. Iz državne službe so bile s temi ure- bami odpuščene vse poročene žene in vdove, ukli- njene so bile vse dvojne državne in zasebne služ- be, starostna doba za pokoj je bila znižana na 55. leto, za dobo treh let je bila izdana splošna omejitev študija na učiteljskih, a na visokih šo- lah je bil uveden numerus clausus. Posebno pr- gljavje pa pri tem tvori oficirski zbor bivše čsl. armade. Vlada je izdala zakon, po katerem imajo bivši častniki in državni službi prednostno pravo. S tem je bilo omejeno, da je že danes večina častnikov nameščena, v glavnem kot občinski taj- niki, ali pa so bili na določeno stroko pošolani (profesorji, učitelji, gospodarski uradniki in pod.). Vse te uredbe vlade protektorata vzbujajo dovolj upanja, da bo s postopom dobe nameščena tudi vsa preostala brezposelna inteligence. B.

Sestanek italijansko-jugoslovanskega odbora. Italijanske oblasti so sporočile naši vladi, da žele, da bi bil sklican sestanek jugoslovansko-italijan- skega odbora v času od 20. do 25. julija. Sestanek naj bi bil v Rimu.

Poštna hranilnica v juniju. V mesecu juniju se je število vlagateljev povečalo za 3.958 na 551.737. Vloge so narasle za 36 na 1.265.27 milij. dinarjev. Število čekovnih računov je naraslo za 52 na 25.942, čekovne vloge pa so se zmanjšale zaradi potreb za ultimo junija od 1.598,8 na 1.504,6 milij. Skupni čekovni promet je znašal ju- nija 8.135,7 (7.763,2) milij. din, od tega brez go- tovine 56,56 (54,45) %.

Donos posojila za obnovo Slovaške. V finanč- nih krogih se je računalo, da bo dalo novo po- sjilo za obnovo Slovaške okoli 200—250 milijonov kron. Sedaj zaključeni podatki s 30. junijem, ko je bil zadnji dan za vpise posojila, kažejo, da je posojilo prineslo nad 330 milij. kron.

manj tujevc. Tam bi manj padlo v oči. Tudi uni- forme sprevidnikov naj bi bile v teh krajih bolj- še. Naj bi sprevidniki dobili nekaj lepšega in reprezentativnega, da ne bodo zašiti morali hoditi med izletniki. Vsi vemo, da pomeni njih nastop nastop države in je zelo važno, kako se v krajih, kjer je tisoče tujevc, predstavimo. Vsa pogleda najprej naš nastop.

Poleg tega je bilo še več predlogov, ki bodo sporočili železniški upravi za izboljšanje in po- speševanje prometa v tem delu Slovenije. A. K.

Borze

Denar

Angleški funt 258.—

Nemški čeki 14.30

V zasebnem kliringu so ostali nemški čeki ne- spremljeni na 14.40. Nadalje so beležili za konec avgusta 14.30 den.

Praga je beležila v Zagrebu 151,25 den. v Belgradu 151 den.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.781.170, v Belgradu 6.550.000 din. Prometa v efektivih je bilo v Belgradu 1.700.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	206.05—209.25
Pariz 100 frankov	116.35—118.65
Newyork 100 dolarjev	4384.25—4444.25
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Milan—Trst 100 lir	231.85—234.95
Praga 100 kron	150.50—152.00
Amsterdam 100 goldinarjev	2335.50—2373.50
Berlin 100 mark	1771.12—1788.88
Bruselj 100 belg	747.75—759.75

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.20—14.40

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.84—147.14
Newyork 100 dolarjev	5459.90—5519.90
Zeneva 100 frankov	1237.47—1247.47
Amsterdam 100 goldinarjev	2906.39—2944.39
Bruselj 100 belg	930.51—942.51

Zagreb — Zasebni kliring:

Praga 100 kron	151.25 den.
Solun 1 dramma	30.90—31.60

Belgrad — Zasebni kliring:

Praga 100 kron	151 den.
Solun 1 dramma	30.65—31.35

Curib, Belgrad 10, Pariz 11.75, London 2076.5, Newyork 443.50, Bruselj 75.35, Milan 23.35, Am- sterdam 235.40, Berlin 178, Stockholm 107, Oslo 104.40, Kopenhagen 92.75, Sofija 540, Praga 15.125, Varšava 83.50, Budimpešta 87, Atene 3.90, Cari- grad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.16, Buen- os Aires 102.875.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 462 —464

v Zagrebu 465 denar

v Belgradu 464.50—465.50

Ljubljana, Državni papirji: 7% inv. pos. 99 do 100, agrarji 61.50—62.50, vojna škoda promptna 462—464, begl. obv. 87—88, dalm. agrarji 84—85, 8% Bler. pos. 100—101, 7% Bler. pos. 93.50 do 94.50, 7% pos. DHB 99.50—100.50, 7% slab. pos. 99—100. — Delnice: Narodna banka 7400—7500, Trboveljska 172—177.

Zagreb, Državni papirji: 7% inv. pos. 100 do 101, agrarji 61 den., voj. škoda promptna 465 den., begl. obv. 87 den., dalm. agrarji 84—85 (85), 4% sev. agrarji 60—61.50 (61.50), 6% šumske obv. 81 do 82 (82), 8% Bler. pos. 99.50—101, 7% Bler. pos. 93.50—94, 7% MHB 100.50 bl. — Delnice: Trbo- veljska 170—173, Gutmann 88—45, Sladk. tovarna Osijek 80—85, Osj. livarna 150—160, Jadr. plovba 520 den.

Belgrad, Drž. papirji: 7% inv. pos. (100.75), agrarji 62 den., vojna škoda promptna 464.50 do 465.50 (465), begl. obv. 86.75—87.25 (87), dalm. agrarji 84—84.25 (84), 4% sev. agrarji 59—59.50 6% šumske obv. 81—82 (82, 80.75), 8% Bler. pos. 100 den., 7% Bler. pos. 92.75 den., 7% pos. DHB 100 den. — Delnice: Narodna banka 7400—7475, Priv., agr. banka 210.50—211.50 (drobni komadi).

Žitni trg

Novi Sad, Pšenica stara bač., srem., slav. 151 do 153, ban. 149—151. — Tendanca negotova. — Promet srednji.

Živinski sejmi

Ceno živine in kmetijskih pridelkov v okraju Lasko 6. julija: Voli I. 5.75, II. 5, III. 4.25; telice I. 5.25, II. 4.75, III. 4; krave I. 4, II. 3.50, III. 3; teleta I. 6, II. 5; prašiči špeharji 10, pršutarji 8 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. 10, II. 8, III. 6; svinjina 18, alanina 17, svinjska mast 18 do 20; goveje kože surove 10, telečje 12, svinjske 7 din za 1 kg. — Pšenica 220, fižol 300, krompir 100—125, seno 60, slama 30, jabolka I. 500—600; moka pšenična 325, koruzna 250 din za 100 kg. — Drva 60—65 din za 1 kub. meter, jajca 0.50—0.60 din komad, mleko 1.50—2 din liter, surovo maslo 25—28 din za 1 kg.

Uvozni in izvozni odbor pri Narodni banki

Minister za finance je imenoval naslednje gg. za člane izvoznega odbora: dr. Ivo Belin, vice-governor Narodne banke, Kosta Ljubisavljević, ravnatelj Narodne banke (namestnika dr. M. Vilimano- vić in dr. Nenad Pevac), Nikola Stanarević (na- mestnik Z. Starčević), dr. Martin Pavlič, načelnik oddelka carin (namestnik P. Pešič), Milan Rajako- vić, brigadni general, dr. Milan Lazarević, na- čelnik oddelka carin (namestnik P. Pešič), Milan Raja- ković, brigadni general, dr. Milan Lazarević, na- čeln

Bolgarsko - jugoslovanski sestanek na Bledu

Bled, 10. julija.

Sezona na Bledu je te dni na višku. Vsi večji hoteli so polni odličnega občinstva, iz naše prestolnice pa se je na Bled preselil ves diplomatski zbor. Naše zunanje ministrstvo je v hotelu »Toplice« letos odprlo tudi svojo stalno pisarno. Vse naše politično in diplomatsko delo se bo tako za nekaj časa preselilo na Bled. V soboto so bili na Bledu egiptski gostje z egiptskim zunanjim ministrom Jahjo pašo na čelu, takoj naslednji dan pa se je v hotelu »Toplice« začel politični posvet med našim zunanjim ministrom in bolgarskim predsednikom vlade in zunanjim ministrom. Na hotelu »Toplice«, kakor tudi drugod so že dopoldne poleg naših zastav zavele tudi bolgarske trobojnice.

Prvi je prišel večera, v nedeljo na Bled naš zunanji minister dr. Cincar-Markovič v spremstvu šefa svojega kabineta Seferoviča. S postaje Lesce-Bled se je takoj odpeljal na Bled v hotel »Toplice«, kjer je pregledal vsa pripravljala dela za začetek posveta. Z istim vlakom je prišel iz Belgrada bolgarski poslanik na našem dvoru in pooblaščen minister Popov, ki pa se je z istim vlakom odpeljal naprej čez mejo v Podrožico, kjer je počakal na posebni vlak, ki je pripeljal bolgarske goste iz Monakova in Solnograda.

Posebni vlak z bolgarskimi gosti je prišel na našo obmejno postajo Jesenice kmalu po 13. uri. Posebni vlak, ki je kmalu nato odpeljal proti Lescam, je bil sestavljen iz treh salonskih voz.

Naš zunanji minister dr. Cincar-Markovič se je odpeljal z Bleda ob 13.30 na postajo v Lesce, ki je bila vsa v jugoslovanskih in bolgarskih zastavah. Dr. Cincar-Markovič je prišel na postajo v spremstvu svojega šefa kabineta Seferoviča, vršilcem dolžnosti šefa protokola dr. Frangešem ter šefom tiskovnega urada bolgarskega poslanštva v Belgradu Mihajlom Georgijevim. Na postajo Lesce-Bled je prišel tudi nemški poslanik na našem dvoru von Heeren, da pozdravi visokega bolgarskega gosta po prihodu iz Nemčije.

Posebni vlak je privozil na postajo točno ob 13.45, kakor je bilo napovedano. K vlakcu je prvi pristopil naš zunanji minister dr. Cincar-Markovič ter prisrčno pozdravil bolgarskega predsednika vlade dr. Kioseivanova. Bolgarski predsednik vlade in zunanji minister je bil zelo dobro razpoložen in zelo vedrega obraza. S svojim znancom našim zunanjim ministrom se je zelo veselo pozdravil. Naš zunanji minister je nato prav tako še prisrčno pozdravil ženo in hčerko bolgarskega predsednika vlade.

K predsedniku bolgarske vlade so nato pristopili najprej nemški poslanik von Heeren, s katerim se je dr. Kioseivanov dalj časa pogovarjal, in ostali člani našega zastopstva, ki so mu bili takoj predstavljeni.

Prav tako so se predstavili ostali člani bolgarskega zastopstva in se s svojimi tovariši iz našega zunanjega ministrstva pozdravili. Bolgarskega predsednika vlade in zunanjega ministra so sprejeli na tej poti, kakor je to običajno za taka potovanja: načelnik političnega oddelka v zunanjem ministrstvu Altimov, vodja tiskovnega urada Serafimov, prvi pomočnik zunanjega ministra Šišmanov, pomočnik predsednika vlade dr. Pejev in pomočnik zunanjega ministra Dimitrov.

S svojim lastnim vagonom so se z istim vlakom vozili bolgarski časniki in fotoreporterji največjih sofijskih listov. Na poti proti Nemčiji so predsednika vlade in zunanjega ministra spremljali najodličnejši uredniki in dopisniki bolgarskih listov.

Po opravljenih formalnostih in predstavljanju so se odlični gostje takoj odpeljali na Bled. V prvem avtomobilu sta se vozila bolgarski predsednik vlade in zunanji minister dr. Kioseivanov in naš zunanji minister dr. Cincar-Markovič. Ostalo spremstvo se je pa razvrstilo v številne avtomobile takoj za njima.

Po prihodu v hotel so gostom in njihovemu spremstvu priredili takoj kosilo na terasi hotela. Bolgarski predsednik vlade z ženo in hčerko je kosil skupaj z našim zunanjim ministrom. Pri bližnjih mizah so se posedli ostali člani spremstva. Kosilo se je v prijetnem razgovoru in prisrčnem razpoloženju zavleklo v pozno popoldne.

Po kosilu so visoki gostje odšli v svoje sobe na kratek počitek. Proti večeru, in sicer ob 18, se je predsednik vlade in zunanji minister dr. Kioseivanov v spremstvu našega zunanjega ministra dr. Cincar-Markoviča odpeljal v marsikat dvor in se tam vpisal v dvorno knjigo.

Takoj po tej svečanosti pa sta se oba državnika obnem z ostalim spremstvom ter številnimi časniki odpeljala v Bohinj, kjer sta stopila tudi do izvira Savice. Na Bled so se vsi vrnili kmalu po 20. uri in je v hotelu »Toplice« naš zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Markovič priredil intimno večerjo na čast bolgarskemu gostu.

Sestanek na Bledu je zelo pomemben, ker sledi obisku bolgarskega predsednika vlade in njegovega spremstva v Nemčiji. Ta obisk je bilo zelo opažen in ga je vse svetovno časopisje spremljalo z izredno pozornostjo. Zato je naravno, da se tudi blejski sestanki postavljata tesno v isti okvir zanimanja in važnosti.

Naši bolgarski gostje so bili dobro razpoloženi in vedri, kakor so vedri ljudje, ki se počutijo pri svojih bratih kakor doma. Prav razumljivo je, da vse pričakuje najlepših sadov vsega tega dela. To se vidi tudi iz prvih vtisov in komentarjev, ki smo jih mogli ugotoviti na tem sestanku. Prav zanimivo vas bo, da so takoj po prihodu številni člani zamogli prav jasno poudariti našemu zastopniku naslednje:

1. vesti niso nikakor tofne, češ da bi bila borba za odločitev Bolgarije za to ali ono smer že sklenjena;
2. bolgarska vlada zagovarja do vseh stališč v sedanjih evropski politiki prav isto mnenje kakor jugoslovanska vlada;
3. na obisku v Berlinu in v Nemčiji ni bil sklenjen noben novi dogovor in je bil obisk v Nemčiji zgolj informativnega in vljudnostnega pomena.

Bolgarski časniki v Ljubljani

Ljubljana, 10. julija.

Danes ob 12 je prispela z avtomobili z Bleda posebna skupina bolgarskih časnikov, ki je spremljala bolgarskega ministrskega predsednika

Kioseivanova v Berlin in od tam na Bled na sestanek z našim zunanjim ministrom dr. Cincar-Markovičem. Skupino bolgarskih časnikov je vodil tiskovni ataše pri bolgarskem poslanstvu v Belgradu g. Georgijev. Med časniki so bili poleg predsednika in odbornikov glavnega novinarskega društva tudi uredniki drugih vodilnih bol-

Le strugar zna izstružiti kroglo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gasta bela peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

Indijanskemu misijonarju Slovincu Lavtizarju je bila v nedeljo v Kranjski gori odkrita spominska plošča

Kranjska gora, 9. julija.

V nedeljo, 9. t. m. je Kranjska gora slovesno praznila spomin enega svojih velikih sinov, misijonarja Lovrenca Lavtizarja, ki je pred 85 leti s škofom Baragom odšel oznanjat evangelij divjim Indijancem in Otčipjevce ob Rdečem jezeru v Sev. Ameriki. Tam je tudi opasal na misijonem potu, ko je v zimi 1858. v burji in viharju zmrazil na prostranem zamrznjenem jezeru.

Slovesnost pretekle nedelje, ki naj bi rodila trajne uspehe za vso župnijo, je bila organizirana povsem v misijonsko cerkvenem duhu. Že na predvečer je bila kratka misijonska pobožnost, pri kateri je g. misijonar dr. Gracar v lepem in tehtnem govoru »Slovenski misijonarji« podal sliko in delo naših domačih slovenskih delavcev v misijonih Slovesni dan, ki je imel slediti, so naznicali kresavji na bližnjem griču, kjer je tudi rojstna hiša misijonarjeva.

Prejšnji dan pričeto slavlje se je nadaljevalo v nedeljo jutraj, ko je g. tajnik U. C. M. prof. Ehrlich v globoko zasnovanem govoru nas spominjal naše dolžnosti kot kristjanov in dal smerice za uspešno misijonsko delo tudi doma v domovini in je dosegel svoj višek dopoldne, ko je sam prevzvilni g. škof dr. Rožman prisel podeliti spomin »gorečega in neutrudljivega« Lavtizarja, kakor ga je imenoval škof Baraga. Prevzvilni je imel ob tej priliki lepo, globoko in prepričevalno misijonsko pridigo, tako, kot zna pač samo on govoriti. Prisostvoval je s škofskimi insignijami sv. maši, ki jo je daroval domačin g. prelat V. o. c. Po sv. maši je domači g. župnik odkril spominsko ploščo, ki je vzidana v sprednjem delu ladje in naznanja, da je bil v tej cer-

kvi krščen l. 1820. misijonar med Indijanci Lovrenc Lavtizar. Prevzvilni je to ploščo blagoslavil.

Zelo domača in prisrčna pa je bila popoldne slovesnost pri rojstni hiši misijonarjevi na samotni planinski (1055 m) visoki kmetiji, katere hišni priimek (Vavčar) še danes spominja, da izhajajo od tod Lavtizarji, v domačem dialektu Lavtizarji, ali okrajšano Vavčari. Ob izredno lepem vremenu se je za to priliko zbralo v tej gorski vasi toliko ljudi, kot jih Srednji vrh še ni videl in zlasti ne samotna Vavčarjeva hiša. Tudi hišo visoko v hribih, kjer je tekla zibelka gorečemu misijonarju, je počastil prevzvilni g. škof s svojim obiskom in bil seveda zato deležen toplih pozdravov in so mu male prapranečakinje misijonarja poklonile lep šopek planinskih cvetlic in pravi gorenski pušljec nagelj, rožmarina in rozenkravta. To prisrčno slavje so zelo pozivile številne narodne noše.

Veo zbrano množico je najprej pozdravila mala šolarka tudi iz rodu Lavtizarjevega, ki je tudi odkrila spominsko ploščo, ki je vzidana v rojstno hišo. Potem je pričel slovesnost domači g. kaplan namesto g. župnika, za katerega so vsi obžalovali, da vled oslabeletosti ni mogel osebno voditi slovesnosti, za katero si je prav on najbolj prizadeval. Nato se je g. dr. Gracar v izklesanih besedah spomnil neutrudljivega misijonarja in njegovega dela. Višek je bila seveda zopet nadpastirska beseda prevzvilnega ki je tudi to ploščo in hišo potem blagoslovil. Lepše pa ni bilo mogoče zaključiti lepe slovesnosti, kot z lavretanskimi litanijami, ki jih je pred hišo na zeleni trati pela vsa množica, prepletene z lepim ljudskim petjem.

65 mrtvih v Kentuckyju Tri milijone dolarjev škode

Po poročilih iz Moreheada v Kentuckyju se je število mrtvih zaradi povodnj, ki je opustošila naselbine v šestih pokrajinah, povečala na 65, a pravijo, da je 100 mrtvih. Ker so se utržali oblaki, so hudourniki in gorski potoki narasli na 5 metrov. Preplavili so ceste tako naglo, da mnogi, ki so spali, niso mogli več zbežati. Več ko tisoč ljudi je brez strehe; škoda cenijo na 3 milijone dolarjev.

Hude nevihte v Angliji

Iz Londona poročajo: V mnogih pokrajinah Anglije so te dni po hudi vročini nenadno izbruhnile nevihte, ki so zahtevale več človeških žrtev.

V Stafordshiru je treščilo v dve kolesarki in ju ubilo. V Birminghamu je sedemkrat treščilo v neko poslopje. V nekem kamnolomu se je utržala pečina in je podsula 5 delavcev; 2 sta bila takoj mrtva. V Perthu je vihar odnesel letalo z vojnimi učencem in ni za letalom ne duha ne sluha več. V južnem Walesu je bil hud potresni sunek, tako da se je prevračalo pohištvo in so podobe popadale s sten.

Črni sultani v Parizu

Iz Pariza poročajo: V Parizu so dospeli izredni gostje. Štirje sultani iz francoskih črnih kolonij z velikim spremstvom se je napovedalo za 14. julij, ko Francija na ta dan vsako leto obhaja svoj največji narodni praznik. — Ti štirje črni kralji vladajo pokrajinam, ki merijo več ko 2 in pol milijona kvadratnih kilometrov in imajo 3 in pol milijona prebivalcev. Na čelu te delegacije je 70-letni sultan Hetman, ki govori baje glavko francoščino, a ne zna ne brati ne pisati. Zaslovel je v francoski kolonialni zgodovini, ko je okrog leta 1900. pomagal polkovniku Marchand, ko je ta prodiral skozi Sudan proti Nilu. Sultan Hetman ima »samoc« tri žene. Njegov tovariš in sosed, sultan iz Bengassaja, pa ima harem 300 žensk. K skupini domačinskih poglavarjev in sultanov, ki so se 8. julija izkrcali v Bordeauxu in se odondot odpeljali v Pariz, spada tudi sultan Urada, potomec gabonskega kralja Denisa, kateri je kot prvi domačinski poglavar sklenil l. 1839. sporazum s Francijo, s čimer je bilo začelo zasedanje Afrike po Francozih.

— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite jutraj, še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Z mariborskega mladinskega tabora: Predsednik darilo tvrčke Možetič iz Ljubljane Tonetu Burji, stoje: inž. Nerina ter dr. Zitko, na skrajni levici sodniškega zbora g. Jože Hvale izročea prehodno mladen iz St. Vida nad Ljubljano. Za Hvalatom pa gdč. Vera Perova, ki je vodila rač. komisijo.

III. Hrvatski liturgični kongres v Djakovem

Liturgična misel, ki vodi sodobnega človeka zopet v bližino božjega oltarja k čim zavestnejšemu in dejavnejšemu sodelovanju pri bogoslužju sv. Cerkve, je tudi v hrvatskem narodu našla močan odziv. Saj pa tudi hrvatska domovina hrani mnogo dragocenih spomenikov iz liturgičnega življenja prve Cerkve, tako zlasti v Dalmaciji in v Sremu, kjer je premnogo mučenec s krvjo izpricalo neomajno zvestobo Kristusu in Cerkvi.

Umljivo je, da se je sodobno liturgično gibanje na Hrvatskem pričelo vprav v teh pokrajinah in da dela za liturgično obnovo zelo posepešje spomin na slavno prvokrščansko preteklost hrvatskih pokrajin.

Poleg te psihološke okolnosti pa propagira liturgično misel na Hrvatskem: 1.) liturgično glasilo »Život e Crkvom« ter 2.) liturgični kongresi. Liturgično glasilo izhaja že peto leto in postaja eno najresnejših verskih glasil. Liturgičnih kongresov pa so Hrvati imeli doslej že troje, na Hvaru, kjer je liturgično gibanje začel z duhovnikom Kiriginom škof msgr. Pušić, v Splitu in letos v Djakovem.

Letošnji djakovski liturgični kongres se je vršil od 2.—5. julija in je bil doslej največja hrvatski liturgični kongres, kajti bilo je osebno navzočih kar sedem škofov: djakovski dr. Aksič-movič, križevski dr. Njarađi, banjalški msgr. Garčić, hvarski msgr. Pušić, krški dr. Srebrnič, senjski dr. Burić, novi sarajevski dr. Čekada. Svoje zastopnike pa so poslali skoro vsi jugoslovanski škofje. Skopljanske škofije je zastopal msgr. Ante Kordin, mariborskega škofa prof. dr. J. Meško, Na-

rodni odbor slovenske katoliške akcije in stiško opatijo p. Metod Turnšek.

Program letošnjemu djakovskemu liturgičnemu kongresu sta bila zakramenta sv. kresta in birmo, in sicer kot priprava na 1300 letno proslavo, ki se bo vršila 1941 v spomin pokristjanjenja hrvatskega naroda.

ZACETEK KONGRESA

(2. julija.)

Na praznik Marijinega obiskanja je veličastna djakovski katedrala, ki se mogočno dviga sredi bogatih žitnih polj, že v zgodnjih jutranjih urah sprejemala goste z vseh strani. Ob devetih je bila začetna slovesna služba božja, ki je pri njej zbor bogoslovcev pod vodstvom prof. dr. Ivanšiča, priznanega skladatelja z imenom »Dr. Crnkovačkega«, odlična izvajal dirigentovo skládbo, mašo: »Ave Maria«. V ogromni djakovski katedrali, v čudoviti harmoniji arhitektonike in očarujoče globine in miline veličastnih fresk, so vzorci orgelj, ki če še upoštevamo bogate, pestre narodne noše slavonskih vernikov, ki se z veliko pobožnostjo zgrinjajo okoli glavnega oltarja s kipečim baldahinom pod mogočno kupolo, daje vse okolije slavnosten okvir sv. liturģiji v djakovski stolnici.

Po slovesni službi božji se je v semeniški dvorani vršil sestanek Stalnega liturgičnega odbora, ki mu načeluje kanonik dr. Ivan Delalle. Čeprav je bil to le sestanek članov odbora, pa me je prevzvilni škof hvarski msgr. Pušić povabil, naj se udeležim sestanka kot »svetovalec«. Stalni liturgični odbor je razmotril o hrvatskem liturgičnem glasilu: »Život e Crkvom« z njegove idejne in finančne strani, o izdaji ljudskega misala, o propagandi za liturgično idejo, o tem kako 1300 letni proslavi dati liturgični značaj, o prihodnjem

liturgičnem kongresu. Navzlec mnogim težavam, ki jih ima tudi hrvatsko gibanje, je delo za liturgično obnovo dobro zaetavljeno in ga poleg škofov navdušeno podpira evetna in redovna duhovščina ter premnogi ugledni laiki.

Prava oficijalna otvoritev kongresa pa je bila šele popoldne ob 4. e slovesnimi koralnimi vespemami (večernicami). Dr. Ivanšič-Crnkovački je v zadnjih letih odlično organiziral liturgično življenje v stolnici in je veličastna očarujoča slovesnost koralnih vespov pokazala bogate sadove skrbne liturgične vzgoje. Po večernicah je djakovski škof dr. Aksič-movič kot pokrovitelj kongresa poklical na pomoč sv. Duha a psemjio »Pridi, sveti Duh« ter v navdušenem govoru prikazal veličino liturgiје kot božje ustanove, ki po njej dajemo Bogu vredno čast in samega sebe posvečujema. Blagoslov z največjim je zaključil cerkveno otvoritev kongresa.

LITURGIČNA AKADEMIJA

Sledila je liturgična akademija, ki so jo organizirali skladatelji prof. dr. Ivanšič-Crnkovački, prof. Dušan Zanko in najuglednejši sodobni hrvatski katoliški pesnik Jeronim Korner. V lepi dvorani seater sv. Križa, okusno okrašen z liturgičnimi simboli, se je zbralo dokaj občinstva, nad 400 po številu, poleg škofov mnogi prelatje, svetni in redovni duhovniki, bogoslovci, seestre in odlični laiki. Predsednik Stalnega liturgičnega odbora dr. Delalle je izrazil svoje veselje, da je liturgična misel našla toliko prijateljev, ki so od daleč in od blizu prihitali na kongres. Prebral je pozdrave, ki ki so jih poslali nekateri zadržani škofje in predstojniki redov. Med osebnimi pozdravi je tudi zastopnik iz Slovenije za slavenski liturgični odbor

in Narodni odbor slovenske liturgične akcije kongresu sporočil pozdrave in voščil kongresu najbogatejše uspehe.

Predsedstvo kongresa je bilo poverjeno senjskemu škofu dr. Buriću, ki je takoj sestavil senjski javni pozdrav sv. Očetu Piju XII, ki ga je vse občinstvo etoje glasno pozdravilo s trikratnim pozdravom. Za tem je spregovaril prof. Dušan Zanko o kulturnem pomenu pokristjanjenja Hrvatov. Njegovu navdušeno predavanje je izvenelo v misli, da je vse veliko v hrvatskem narodu ustvarilo krščanstvo. Sprejem krščanstva je dal Hrvatom legitimacijo, krstni list, s katerim so stopili med prave kulturne narode, v pravo mednarodno kulturno občetvo.

Drugo točko akademije je izvajal pesnik Jeronim Korner, ki je z izredno čustveno dinamično recital svojo globoko pesem: »Verujem« iz svoje zbirke: »U hramu Cistercija«, ki jo je spisal v stiškem cistercijskem samostanu. Močno je genila tudi pesem prvega slovenskega skladatelja Gallusa »In nomine Jեսu«, ki jo je zbor djakovskih bogoslovcev zares toplo zajel. Zelo je učinkovala tudi recitacija Pares Claudelove; »Kyrie elcison« v hrvatskem prevodu in v francoskem originalu. Tudi dr. Ivanšič-Crnkovačkoga himna: »Ti si Peter« je pokazala velik talent skladateljev. Kakor vselej pa je tudi tokrat očarala občinstvo pesem Arhangelskega: »Gospod usliši«. Nekaj svojekega je bila zaključna pesem Jeronima Kornera »Novokrščenci«. V zboru bogoslovcev je nastopil tudi sam avtor, ki je zbil pesem v ubrano simfonijo ne samo po muziki jezika, marveč tudi pa troglasni recitativni izvedbi.

V premnogih duhovnih doživljajih je že prvi dan kongresa bil velika liturgična manifestacija, (Konec sledi.)

Drobne novice

Koledar

Torek, 11. julija: Pij I., papež: Olga; Savin, mučenec.
Sreda, 12. julija: Mohor in Fortunat, mučenca; Janez G.

Osebne novice

Zlatomašnik Anton Veternik župnik v Zalcu

Zalec, 11. julija.
Tužci, ki potujejo skozi lepi trg Zalec v Savinjski dolini, so že nekaj dni priteklega tedna mogli opaziti po trgu slavnostno vrvežje in razpoloženje, kajti vsi župljani, brez razlike na politično pripadnost so se združili v eno samo družino in se složno posvetovali, kako bi čim dostojneje proslavili redek farni praznik: zlato mašo svojega priljubljenega dušnega

pastirja ž. g. duh. svetnika Antona Veternika. Sinoči, t. j. v ponedeljek 10. t. m., pa se nam je nudila lepa prilika, pokazati svojemu častitljivemu slavljencu ljubezen in spoštovanje, kakršnega uživamo med ljudstvom le ljudje, ki pravilno razumevajo svoje poslanstvo med narodom. Ob 8.30 se je razvil izpred obče doma spreved z godbo na čelu, v katerem so korakali predstavnik žaleke in petrovške občine, meščanske in ljudskih šol ter predstavnik vseh družtev, uradov in drugih korporacij trga Zalec ter Petrovč. Kača bakelj in lampiončkov se je vila v mraku po slavnostno razsvetljenem trgu in krenila proti cerkvi, katere zvonik je v svoji bengalični razsvetljavi klical da-leč po občini dolini o prisrčnem slavju, ki se godi v naši župniji. Narod je prihitel od blizu in daleč, kljub napornemu celodnevemu delu, da prisostvuje poklonitvi in s tem pokaže ljubljenemu jubilarju svojo vdanost in ljubezen.

Ob zvokih godbe, pokanju topičev in švinganju rakel, se je spreved ustavil pod župniščem. Neobičajno vrvežje na trgu je privabilo častitljivega jubilanta k oknu, od koder je imel priliko ogledati si svojo ljudstvo, med katerim živi in deluje že polnih 25 let. Tu sta ga nagovorila domači kaplan g. Guzej Jurij in župan trga Zalec g. Vizovišek Ivan. Združeni domači in petrovški pevci pa so jubilarju na čast zapeli par ljubkih pesmic pod vodstvom upokojenega šol. upravitelja g. Rajka Vrečarja. Ginjen nad toliko pozornostjo in ljubeznijo se je jubilar zahvalil svojemu narodu.

Zlatomašnik ž. g. Veternik se je rodil 2. januarja 1865. v Lokrovcu pri Celju. Ljudsko šolo in 3 razrede gimnazije je končal v Celju, nakar je bil sprejet v mariborsko semenišče, kjer je končal tudi bogoslovne študije in je bil kot prefekt letnika in kot odličen dijak v 3. letu povečan v mašnika in to ravno danes pred 50. leti, torej 11. julija 1889. Ker je tisti čas ravno umrl škof Stepišnik, je bil posvečen od solnograškega škofa, ki je prišel zaradi tega v Maribor. Prvo sveto mašo je daroval naš jubilar pri sv. Jožetu nad Celjem. Po dovršenem 4. letniku bogoslovja je bil imenovan za kaplana v Trbovljah. Kljub napornemu delu, saj je moral oskrbovati še Hrančnik, je deloval med trboveljskimi rudarji s tako vno in ljubeznijo, da ga imajo ti še danes v najljepših spominih. Po 7. letih službovanja je bil premeščen v Braslovče, kjer je ostal skoraj 4 leta, nato pa mu je bila poverjena župnija Dol pri Hrančniku. Tu je uspešno deloval polnih 14 let, t. j. do svetovne vojne. Velikašna hiša božja v Dolu je sad njegovega neurtudljivega duševnega, pa tudi fizičnega delovanja v tem kraju. Kolikokrat nam ves ginjen obuja spomine na to lepo in vendar tako težko dobo svojega delovanja. Rudarji so celo ponoči, s svetilkami v rokah zbirali gradbeni material za hišo božjo. Naš častitljivi slavljenc je nešteto krat ob 3. zjutraj s svojim kaplanom vozil v samokolnici zemljo, kamenje in opeko. Tako so Dolčani pod vodstvom svojega ljubljene dušnega pastirja, ob neverjetnih žrtvah, postavili dom, kamor se zbirajo kot bratje in sestre v Gospodu še danes in se v molitvi pridružujejo nam s prošnjo, da nam Veomogočni ohrani preblagost slavljenca še mnogo let. Saj še danes tako radi prihajajo k njemu na obisk in lo srečni, če morejo poljubiti roko, polno dobrote in ljubezni. To naporno delo je g. zlatomašnika tako izčrpalo, da se je moral na zahtevo zdravnika, kakor tudi na željo pokojnega knezoškofa dr. Napotnika odločiti za preselitev v Zalec, kjer službuje ozir. župnikuje sedaj že 25 let.

Težaven je bil zanj začetek v Zalcu, kajti ljudje, ki ga niso še poznali, so mu na vse mogoče načine nasprotovali. Kmalu pa so spoznali svojo zmoto in danes z vso faro molijo k Bogu, naj nam ohrani dobrega dušnega pastirja še mnogo let.

Tudi na književnem polju se je g. zlatomašnik udeleževal; znano je njegovo delo: »Razlaga katekizma«. Doma pa ima še ogromno delo — pridišče, izdelane po katekizmu za celo cerkveno,

Kaj pravite?

Pred nekaj dnevi je na Vranskem v Savinjski dolini zasnilo nekdo tuje letalo, ker je pilot izgubil smer in zasel v našo državo. To je bila vesekakor svojevrsna senzacija tako za »purgarje« kakor za bližnjo okolico. Vse je drevlo od vseh strani, da vidi tede čudnega ptiča. In kar naenkrat sta med gledalci nastala dva labora. Pri tej priliki se je jasno pokazalo, kako je z narodno zavestjo v enem delu vranskega kota. Jasno je, da moramo biti proti tujcu, ki pride kakorkoli na naša tla, v bližnji potok — kopat. Nad takim početjem so se po pravici zgražali vsi zavedeni in poštjeni ljudje, ki so to videli. Gotovo bo pa tuje odnesel »lepe vtise« od nekih gospodice, o katerih se je baje v Celju zelo »laskavo« izrazil.

Ali je samo v vranskem kotu tako malo ponašanja in moralnega čuta ali pa je tudi drugod tako?

katerih pa vsled svoje prevelike ponižnosti še ni dal v svet, dahi ga je sestava tega dela stala veliko časa in dela.

G. zlatomašnik čita še danes, v 75. letu starosti, izredno dosti in brez očal. Naroden je na vse pomembnejše revije in časopise, kupi tudi vsako literarno delo, ki ima le malo slovstvene vrednosti. Dober je do revežev, plemenit napram vsem kulturnim ustanovam, delaven, kakor mravlja in svetniško pobožen.

Prepričani smo, da nam bo preč. g. zlatomašnik zameril zaradi tega članka. Toda, napisali smo ga le zato, da slovenskemu svetu razodemo veselje in ponos, ki nas navdajata danes ob tem redkem jubileju 50-letnice mašništva in 25-letnice njegovega plodnosa delovanja med nami. Kako je ponižen in skromen, najbolj priča dogodek iz nedavne preteklosti: Nek č časopis je prinesel čisto napačne in lažne informacije o pogrebu nekega samomorilca in s tem grodo žalil častitljivega g. zlatomašnika, da so mu osebni prijatelji svetlovali, naj si poišče zadoščenje pred javnostjo. »Čemu, pustite ljudi govoriti, saj ljubi Bog ve, kako je bilo,« to je bil njegov odgovor.

Preč. g. duh. svetnik! Ob tem lepem zlategem in srebrnem jubileju molimo k Bogu, da Vas ohrani med nami še mnogo let in Vam nakloni milost dočakati še biserni mašniški jubilej v naši sredini. Bog Vas živi!

Novi grobovi

† G. Peter Jenko, prokurist ljubljanske trdke Schneider in Verovšek, je izdihnil svojo dušo po daljšem trpljenju. Pokopali ga bodo danes ob šestih popoldne iz hiše žalosti na Celovski cesti št. 74 a. Naj mu sveti večna luč! Zalutjučim svojem kakor tudi družabnikom trdke Schneider in Verovšek izrekamo svoje sožalje!

† V Zaboritu pri St. Vidu na Dolenjskem je odšla v večnost Marija Kutnar, stara 80 let. Rajnica je bila vdova po dolgoletnem zaborškem županu Ignaciju ter mati zadnjega zaborškega župana Alojzija Kutnarja. Bila je krščanska žena in za revež odprtih rok. Naj v miru počiva! Svojem naše sožalje!

† Na Lescah je umrl g. Jakob Eržen, mizar-ski mojster in posestnik. Pokopan bo danes ob 6 popoldne. Mir in pokoj njegovi duši! Svojem naše sožalje!

† Umrla je v Sp. Šiški vdova ga. Lucija Mohar, posestnica. Pokojnica je bila dobra krščanska žena in skrbna mati. Naj v miru počiva! Oostalim naše sožalje!

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Josefova voda« se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— 25 letnice mašništva o. Mavricija Teraša so pri kapucinih v Celju zelo slovesno obhajali. Lepa jubileja so se udeležili sorodniki in znanci iz Sevnice, srebrnomašnikove župnije. Tudi sevniški župnik, svetnik g. Dobelašek, je bil med njimi. Imel je slavnostni govor, ki je globoko sešel vsem v srce, ko je omenil, kako je bilo na dan nove sv. maše. Bila je ravno na ono nedeljo, ko se je začela svetovna vojna. Nekateri svatje, med njimi brat novomašnika, so morali tako na vojsko. Zelo je slavje dignilo nazvočnost gg. okrajnega načelnika dr. Ivana Zobca in mestnega župana dr. Alojzija Voršiča in drugih odličnikov. Pred cerkvijo so pozdravili srebrnomašnika predstojništvo III. reda, g. Jagodič Josip, križarji in klarice, ki so izročili šopke pri vходу v cerkev in pri oltarju. Srebrnomašnik je nato ob asistenci opravil slovesno službo božjo. Cerkev je bila slavnostno razsvetljena in okrašena, pred cerkvijo pa so postavili krasen slavolok.

— Vse učiteljice — članice ZKU, katere se niso mogle udeležiti duhovnih vaj KA, pozivamo s tem, da se gotovo udeležijo tečaja ZKU v četrtek 13. in v petek 14. t. m. Predavanja na tečaju so: Kje smo s katoliško akcijo? Boj laicizmu, Psihologija pridobivanja, Naše šolstvo v luči kat. načel, Naša župnija, Umetnost in katolicizem, Vloga učiteljice v akciji za družino, Metoda dela v ZKU. — Prvo predavanje je v četrtek ob 8.30. V petek zvečer ob 6 je slovesen sprejem novih članic, ki ga izvrši prevz. g. škof dr. Rožman. — Odbor ZKU.

— Jegličev akademski dom bo spomenik pokojnemu slovenskemu vladiki. Vsi zavedni Slovenci, darujte ob tretji obletnici njegove smrti v ta namen.

— Razpisana lekarniška služba. Glavna bratvska skladična v Ljubljani razpisuje mesto vodje lekarnne krajevne bratvske skladične v Trbovljah. Za to službo prihaja v poštev magister(-a) farmacije, ki je usposobljen(-a) za vodstvo lekarnne in ki tudi sicer odgovarja predpisom § 3 službene pragmatike za nameščence bratvske skladične z dne 20. XII. 1937. H. R. št. 4887 (Službeni list kraljevske banske uprave dravske banovine št. 142-22 iz leta 1938). Plača po dogovoru. Lastnorodno pisane prošnje in curriculum vitae z dokazili o izpolnitvi zgoraj zahtevanih pogojev je vložiti pri krajevni bratovski skladičnici v Trbovljah ob 20. julija 1939. Natančnejše informacije se dobe pri Glavni bratovski skladičnici v Ljubljani ali pri Krajevni bratovski skladičnici v Trbovljah.

— Važno za gospodinj in dekleta! Med poštničnicami boste imele več časa! Tu in tam si lahko utrgate urico za ročno delo! Pri trdki F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta, si lahko kupite že prediskana razna dela tako n. pr.: namizne garniture, blazine, kapne, razne miljeje in male stvari, kuhinjske garniture, prte kakor tudi ves material za barvstvo in belo vezenje. Trdka je vpeljala, ker ima že izdelovanje perila do sedaj, tudi moderno prediskarijo in špečalno vezenje na stroj. Tako si sedaj lahko izberete vsakovrstno blago za perilo in tudi izdelavo do vključno monograma gotovo. Cene konkurenčne!

— Bolne noge. Svetovnoznano angleško-amerikansko podjetje za nego nog dr. Schell je poverilo svoje zastopstvo tukajšnji trdki k. dvor. dobaviteljici Drogerija Gregorič, Prešernova ul. 5. V tej drogeriji se bo mudila v času od 11. do vključno 15. t. m. specialista, izučena v londonski centrali, ki bo dajala brezobvezno informacije vsem onim, ki imajo bolne noge. Istopam se dobi brezplačno tudi brošura »Zdrave in bolne noge«.

— Gospodinj! Sedaj je čas, da si obnovite vašo posteljino! Pri prenavljanju boste potrebovale grad za modrace, ki ga dobite pri trdki Goričar.

— Pri sončenju uporabljajte Tschamba Fil. Kr. dvorni dobavitelj, DROGERIJA GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova 5.

— V motociklistu se je zadel s kolesom 44-letni kajzar Ožbalt Barbič iz Orehovca pri Zagorju. Dobil je precejšnje poškodbe na glavi ter se je zatekel v bolnišnico. — Alojzija Fröhlich, 21-letna služkinja iz Hraš pri Lescah pa je padla s češnje in dobila notranje poškodbe.

— Ostreže hleva se je sesulo gospodarju na glavo. V ponedeljek popoldne se je posestniku Francu Skoku na Pristavi pri Mengšu zgodila redka nesreča. Ko je bil v hlevu, se je sesulo ostreže in ga pokopalo pod seboj. Posestnik je dobil poškodbe po glavi ter je močno potolčen po telesu.

Po državi

* Rekord v letenju z brezmotorim letalom je dosegel športni pilot v žoli za brezmotorno letenje v Vrhu Slavko Lemešič, ki je preletel 370 kilometrov v 6 urah in 40 minutah. Iz Vrha se odletel ob 12.20 ter se spustil na tla v madžarski občini Bergete ob 7 zvečer. S tem je dosegel državni rekord za Jugoslavijo. Letel je 3500 metrov visoko.

* Pravoslavno cerkev v Sisku nameravajo graditi tamkajšnji pravoslavni. Občina bo podarila 2 jutri veliko zemljišče v ta namen.

* Šibeniška zahteva žensko gimnazijo. Šibeniška občina se je obrnila na ministrstvo prosvete, naj bi se v Šibeniku ustanovila nižja ženska realna gimnazija. Ker je v Šibeniku že nižja moška realna gimnazija, bi bili ti dve ločeni, razredi višje gimnazije pa bi bili lahko skupni.

* Ze mesec dni stavkajo stavbinski delavci v Dubrovniku. Ze mesec dni pa se obe stranki pogajata s posredovanjem banske uprave. Kakor poročajo, je sedaj veliko upanja, da bo dosežen sporazum in da bo stavka v kratkem končana.

* Tužci v Dubrovniku. Zlasti zadnje čase dohaja vedno več tužcev v Dubrovnik. Prihajajo kar v večjih skupinah. Posebno pa Dubrovčane vesele gosti iz daljne Amerike. V tem pogledu so lahko veseli, ker je v soboto italijanski parnik »Saturia« pripeljal v Dubrovnik 368 ameriških gostov, ki so ostali tam, medtem ko je parnik vozil potem naprej v Trst.

Gasilci se pridno pripravljajo na svoj kongres

Ljubljana, 10. julija.
Veliki gasilski kongres je skoraj pred durni. Bo sredi avgusta in naravno je, da se naši gasilci marljivo, sistematično in požrivalno pripravljajo za ta kongres, ki se ga udeležijo vse gasilske organizacije naše države. Glavno delo je sedaj osredotočeno na tehnični del velikega programa in tudi drugi odseki marljivo delujejo. Na lepem Stadionu so bile večeraj popoldne in popoldne tekme posameznih gasilcev. Teh tekem se je udeležilo okoli 100 gasilcev izseh krajev Slovenije, tako iz Maribora, Celja, Ljubljane in od drugod. Pripravljalne tekme je vodil poseben tehnični odbor pod vodstvom gasilskega inšpektorja inž. Fr. Dolenca.

Za kongres je že sedaj veliko zanimanje. Od 902 gasilskih čet Slovenije je doslej priglasilo svoje sodelovanje in udeležbo pri kongresu 713 čet. Zamudniki bodo pač še o pravem času poslali svoja poročila. Manifestacijskega spreveda se bo po dosedanjih priglasitvah udeležilo 7182 gasilcev v uniformi. V spredulo bodo poseben oddelek tvorile samaritanke, ki jih je 450. Prav žastno bo zastopale v sprevedu naraščaj. Priglasljenih je doslej že 1029 mladih gasilcev. Lepo skupino bodo tvo-

Konjske dirke v Ljubljani

Ljubljana, 10. julija.
Kolo jahačev in vozačev v Ljubljani je pridedilo v nedeljo popoldne na dirkališču v bližini letališča v Devici Mariji Polju velike konjske dirke, h katerim je prihitelo iz Ljubljane in okolice nad 3000 gledalcev. Dirkališče samo je bilo lepo urejeno ter so dirke potekle v najlepšem redu. Za red na dirkališču je med dirkami skrbelo vojaštvo, vsa prireditev pa je bila pod častnim predsedetvom divizijskega poveljnika, generala Dragoslava Videnfajnika. K dirkam je prihitelo veliko številno videnfajniških osebnosti, g. bana je zastopal podban g. dr. Stanko Majcen, ljubljanskega župana pa mag. direktor g. Jančigaj.

Prva točka je bila velika dirka mesta Ljubljane za štiri nagrade v skupnem znesku 2300 dinarjev. Tekmovalo je sedem dirkačev s 4 do 12-letnimi konji na 2100 m dolgi progi. Prvo nagrado 1600 din je odnesla kobila »Krika«, last Mihajla Gutmana s časom 3 min. in 25 sek. Drugo nagrado 900 din je dobila kobila »Tilde K.«, last Janka Kocjana, tretjo in četrto nagrado pa sta si delila žrebec »Egon« in konj »Egon P.«, obo last Ivana Krusiča iz Ljubljane.

Pri nagradnem skakanju žez zapreke je sodelovalo 16 tekmovalcev. Zmagal je 6-letni konj »Bačko«, last Franca Vokača iz Ljubljane. Drugo mesto je zasedel 6-letni »Kurir«, last Viljema Stanjka iz Zagreba. Tretje mesto je zasedel 6-letni konj »Cilka«, last konjeniškega poročnika Radoslava Paniča iz Čakovca. Četrto mesto pa je zasedel 9-letni konj »Dunavka« last jahalne šole iz Zagreba. Konji so skakali žez 10 zaprek in so bile nagrade po 1000, 500 in 300 din.

Naslednja točka je bila splošna ravna dirka dravske banovine za 3 nagrade na 1600 m dolgi progi. Prvo mesto je odnesel 12-letni konj »Valencija«, last poročnika Radomira Božičkoviča, v 2 min. 1 sek. Drugo mesto si je priboril 9-letni konj »Kometa«, last inž. M. A. Westena in Joža Verovška iz Ljubljane, z 2 min. in 2 sek. Tretje mesto pa je s časom 2 min. 15 sek. zasedel 5-letni konj »Zlatko«, last istih Westna in Verovška.

Sledilo je nagradno skakanje žez 12 zaprek za nagrade v skupni vrednosti 2800 din. Tekmovalo je 12 konj in so prva tri mesta zasedli 9-letni konj »Dunavka«, zatem 9-letni konj »Kurir« in pa 8-letni konj »Orkan«, last jahalne šole iz Zagreba. Nato je bila dirka dravske banovine na 2000 metrov dolgi progi za nagrade v skupni vrednosti 2100 din. Prijavljenih je bilo 10 konj v starosti od 3 do 12 let. Prvo mesto je zasedla 8-letna kobila »Luka«, last Vinka Kunstlja z Vrhnike s časom 3.38, drugo mesto 8-letna kobila »Gloconda«, last Bruna Galletta iz Bistre s časom 3.38, tretje mesto pa 3-letna kobila »Danica« last Mihajla Gutmana iz Zagreba, v času 3.44, četrto mesto pa 7-letna

Ljubljana, 11. julija

Radio Ljubljana

Torek, 11. julija: 12 Iz operet (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Rad. ork. — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Deset minut zabave — 19.40 Narodna ura: Predavanje inšpekcije narodne obrambe — 20 Musorgski-Rimski Korsakov: Perzijski ples iz op. »Hovanščina« (plošče) — 20.10 Kulturna zgodovina koroških Slovencev (g. prof. Lojze Potočnik) — 20.30 Koncert Učiteljskega pevskega zbora — 21.15 Odlomki iz filmov (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Čar operet (Radijski orkester).

Drugi programi

Torek, 1. julija: Belgrad: 20 Nar. pesmi — 20.30 Violončelo — 20.30 Klavir — 21.30 Simf. konc. — Zagreb: 20 Komorni konc. — 20.30 Tamburice — Praga: 21 »Moja domovina« (Češka filharmonija in solisti) — Bratislava: 21.10 Simf. konc. — Sofija: 19.15 Nar. gl. — 20 Komorni konc. — 21 Ruske romnce — Varšava: 19.30 Ork. in solisti — 21 Komorni konc. — 22.15 Vok. konc. — Budimpešta: 20.15 Violina — 21.10 Cig. ork. — 22 Simf. konc. — 23 Plesna gl. — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc. — 21 Pesmi in plesi — 22.20 Pianino — Rim-Bari: Opera »Kraljeva hčica« — Dunaj: 20.15 Prence iz Inomosta — 21.15 Simf. konc. — Berlin: 20.15 Plesna gl. — Hamburg: 20.15 Respighijev večer — Lipsko: 20.15 Valčki — Frankfurt: 21.10 Komična opera »Zdravnik proti volji« — Stuttgart: 21.20 Beethovnova VII. simfonija — Strassbourg: 20.15 Opera.

Sestanki

Dekliški krožek Ljubljana-mesto. Pokažite svoje veselje do društvenega dela in pridite vse k sestanku v Vzajemni zavarovalnici.

Lekarne

Nočno službo imajo: mr. Leustek, Resljeva 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Poizvedovanja

Izgubila je okrog 100 din neka revna oseba na poti iz Ježice do Smartnega ob Savi. Pošten najditelj naj odda denar na upravi »Slovenca«.

rite narodne noše, v kateri bo sodelovalo po sedanjih dispozicijah 785 moških in 612 žensk v pisanih narodnih nošah iz vseh krajev Slovenije tako, da bo kongres v gotovem pogledu tudi lepo uspela propaganda za našo samobitnost. Za kongres je že sedaj prijavljenih do 15.000 oseb iz ostalega občinstva izven Ljubljane.

Zanimive bodo gasilske tekme rojev in posameznikov. Teh tekem se udeležijo 35 dobro izvežbanih tekmovalnih rojev in 162 posameznih gasilcev — tekmovalcev. Od aprila do konca junija je bilo mnogo gasilskih pripravljalnih tečajev po raznih krajih Slovenije.

Ze sedaj je veliko zanimanje za gasilsko loterijo, ki jo je dovolilo kmetijsko ministrstvo že 27. februarja t. l. s 50.000 srečkami po 10 din, torej celotno 500.000 din. Glavni dobitki so prav lepi. V prvi vrsti sta 2 avtomobila, 4 motorna kolesa, 2 šivalna stroja in 50 dvokoles. Skupna vrednost teh glavnih dobitkov znaša 162.500 din. Poleg glavnih dobitkov pa bo še 942 raznih praktičnih dobitkov v skupni vrednosti 78.500 din. Zrebanje je določeno na 16. avgusta v navzočnosti javnega notarja. Za kongres in hkratno za loterijo je organizirana prav živahna propaganda.

kobila »Gora«, last Darka Polca iz Zagorja, s časom 3.46.

Pri častniški gentlemenski dirki žez pet zaprek za tri nagrade v znesku 3300 din je prvo mesto odnesel 7-letni konj »Sumadina«, lastnik in jahač konjeniški podporočnik Radomir Panič iz Čakovca, drugo mesto 12-letna kobila »Valencija«, tretje mesto 4-letni konj »Zlatko«.

Pri zadnji dirki Baka Handicap je nastopilo 13 dirkačev na 2100 m dolgi progi za nagrade v skupni vsoti 3200 din. Prvo mesto je odnesla kobila »Gloconda«, drugo mesto kobila »Tilde K.«, tretje mesto pa konj »Egon P.«

Občinstvo je dirke spremljalo z velikim zanimanjem in je včasih navdušeno navijalo za konje, ki so se med tekmovalcem najboljše odrezali.

Stružani se zahvaljujejo

Podpisani odbor se v imenu vseh poplavljenec v Strugah najlepše zahvaljuje I. delavskemu konzumnemu društvu v Ljubljani za velikodušen dar, ki ga je naklonilo stručnim poplavljenecem in priskočilo na pomoč v največji sili ter darovalo za poplavljenca 1000 kg koruze. Bog povrni!

Struge, dne 6. julija 1939.

Odbor za pomoč poplavljenecem v Strugah.

V džungli, kadar se vrne tja dresiran slon iz cirkusa.

LJUBLJANA

Prva nova maša v Mostah - lep praznik mlade župnije

Ljubljana, 10. julija.

Moščanska župnija, najmlajša v Ljubljani, ki deluje šele poldruha leta, vendar je že doživela prelopo slovesnost prve nove maše, pri kateri so sodelovali v veliko poštrevnostjo vsi Moščani. Za vsako faro je nova maša poseben in pomemben praznik. Še pomembnejši pa je bil za moščansko faro. Najbolj skromna cerkev v Ljubljani in edina lesena cerkev v Sloveniji — moščanska farna cerkev je bila kot šopek, vse okrašena s cvetjem in zelenjem. S stropa so visele goste mreže vencov, oltarji pa so bili kar zasuti s cvetjem. Pa tudi na zunaj so Moste pokazale, da so ponosne na svojega prvega novomašnika g. Marjana Kremžarja. Prav mnogo jih je bilo, ki so hoteli se posebej počastiti svojega mladega prijatelja iz mladostnih let, zato so hlini posestniki z veseljem razobesili zastave. Mladina je zadnje dneve z vneto krašila ulice in postavila močeden špalir mlajev in zastav po cestah, po katerih naj bi šel novomašniški sprevid. Na predvečer pa so novomašniku pred domačo

hišo zapeli domači pevci. V moskem zboru, v katerem je bilo nad 40 najboljših pevcev, so sodelovali člani vseh treh moščanskih pevskih zborov kakor tudi člani cerkvenega pevskega zbora. Novomašnik se je za pristočno pozornost gnanje zahvalil in poudaril, da razume, če Moščani ljubijo svojega župnika, ki jih spremlja v življenju od zibelke do groba. S tem pa, da so se spomnili njega, ki njim še nikdar ni maševal, so Moščani pokazali, da vedo, da sta slovenski duhovnik in slovenski narod eno. In tako naj bi bilo vedno!

K novi maši, ki se je začela ob 9 dopoldne, so prihitali skoraj vsi Moščani. Novomašnik je krenil v cerkev skozi gost špalir, v katerem je bilo posebno veliko številu narodnih noš. Člani fantovskega odseka so svojemu nekdanjemu tovarišu postavili v špalir močno četo članov v krojih, nasproti pa so stali članice Dekliškega krožka. Pred cerkvijo je pozdravil novomašnika domači župnik g. Jenko. Večina vernikov ni mogla v cerkev, zato so ostali zunaj in je zvonič prenašal govor dr. Kuharja novomašniku in prvo mašo moščanskega rojaka.

Nov tabernakelj je dobila cerkev sv. Cirila in Metoda v Bežigradu. Načrte za tabernakelj je izdelal po osnovni zamisli g. župnika bivši član FO sv. Cirila in Metoda tehnik g. Šrimpf. Tabernakelj je prava mojstrovina cerkvene umetnosti in vzbuja splošno pozornost cele Ljubljane. Od blizu in daleč prihajajo ljudje gledat ta lepi okras našega slovenskega Velehrada — Bežigrada.

Vsakoletne duhovne vaje za učiteljice pri uršulinkah v Ljubljani bodo letos sredi avgusta. Kakor je sedaj določeno, se pričnejo 10. avgusta zvečer in se končajo 14. avgusta zjutraj. Če se bo kaj spremenilo, bo pravočasno objavljeno.

Naši gasilci na varadinskih slavnostih. Varadinski gasilci so včeraj proslavili na veličasten način 75-letnico obstoja svojega društva, ki ima za seboj prav bogato, zanimivo in v mnogem pogledu važno politično zgodovino. Posebna delegacija slovenskih gasilcev pod vodstvom starešine dravske gasilske zajednice dr. R. Kodreta se je udeležila te slovesnosti. Bila je povsod gostoljubno in pristočno sprejeta. Delegacijo so tvorili zaslovesniki raznih gasilskih organizacij Slovenije iz Ljubljane, Šiške, Kranja, Celja in Maribora. Od Ljubljancev so se slavnosti udeležili g. Mežek, tajnik gasilske zajednice, ter 3 najstarejši ljubljanski gasilci: Ivan Perme, Fran Medic in Ivan Breakvar. Varadinske svečanosti so lepo uspele. Ljubljanski gasilci so se včeraj vrnili domov.

V počaščenje spomina pok. ge. Lucije Mohor v Sp. Šiški je darovala Karitativni zvezi ga. Ivanke Jančigaj, soproga magistratnega ravnatelja, 100 din. Iskrena hvala in Bog plačaj!

Skromen pogreb galjeviškega starčka. Včeraj ob 5 popoldne so spremili k zadnjemu počitku 82 letnega Jakoba Sterleta, stanujočega na Galjevičev, kjer je bil znan pod imenom »Zanece«. Pokojnik, ki je bil trda izžanska grča, ki na zunaj ni kazal svojega dobrega srca, je bil trikrat v Ameriki, kjer si je prislužil s trdim delom nekaj denarja. Po vojni je prodal svoje posestvo na Igu. Mnogim je zatrjeval, da je bil pri kupčiji opeharjen, kajti namesto dinarjev, so mu zapisali krone. Dolgo let je najprej živel v Dravljah, nato pa na Galjevičev. Še pred smrtjo je napravil oporoko, v kateri se je spomnil siromakov. Ljubljanskim revežem je volil 10.000, vojnim invalidom-slepem 5000 in selazjanskemu zavodu na Rakovniku 10.000 din. Pokojnik zapušta sina, ki je nameščen nekje v južnih krajih naše države, in sestro v Ameriki. Pogreb pokojnika je bil skromen. Pokojnika je spremil na zadnji poti šentjakobski župnik g. Barle z 2 duhovnikoma. V sprevidu so šli nekateri Galjevčani in mnoge ženske iz te delavske kolonije. Mestno občino je zastopal magi-

Zanimive rokoborbe

Egipčan Ali ben Abdu v borbi z Čehom Mrno. Črneček prijem je tako zvana »ameriška krvavica. Egipčan sam pripoveduje, da je bil v 20 letih, odkar se bori, samo enkrat premagan in da upa, da bo v Ljubljani ostal — zmagovalček.

Zanimiv prizor iz rokoborb v »Unionu«. Črncek skuša položiti Mrno na hrbet.

stratni svetnik g. Svetel, načelnik socialnopolitičnega urada.

Po hudi vročini nalivi. Megla je v ljubljanski okolici, posebno na Barju, nekaj barometra in dober napovedovalec lepega ali slabega vremena. V soboto zjutraj se je raztezala po Barju prav gosta plast megle, ki se je kmalu dvignila visoko v zrak. To je bilo znamenje, da bo sobota prav vroča. V soboto je bila letos najhujša vročina. V nedeljo zjutraj ni bilo niti najmanjše meglice. To je bil znak, da se bo vreme kmalu spremenilo na slabše. Zjutraj je v nedeljo zagrnelo iz vrhniške strani. Kmalu je začelo rositi. Včerajšnji dan pa je bil prav deževen. Vrstilo se se manjši ali večji nalivi od zjutraj naprej cel dan. Dež je drugače blagodejno vplival na razne nasade. Seno je v glavnem že popravljeno. Glavna košnja je skoraj končana.

Maline na trgu. Včerajšnji trg je bil z domačimi čejnami srednje založen. Bile so po 3 do 5 din kilogram. Mnogo je bilo borovnic in gozdnih jagod. Na trgu so bile včeraj prvič na prodaj maline, ki so bile po 5 din liter. Bilo jih je le nekaj košar. Gobe — jurčki — so bili v srednji množini po 3—4 din merica.

Ustanovni občni zbor »Centralnega šahovskega kluba v Ljubljani. Težnja po močnem in dobro organiziranem šahovskem klubu v Ljubljani je združila veliko število organiziranih in neorganiziranih ljubljanskih šahistov, ki so s pomočjo svojega pripravljalnega odbora že uredili vse potrebno za ustanovitev takega kluba. Ustanovni občni zbor novega šahovskega kluba v Ljubljani bo v sredo 12. t. m. v verandii gostilne »Pri Jeričev v Prešernovi ulici s pričetkom ob 20. Dnevni red bo obsegal sklepanje o klubskih pravilih, ka-

tere je upravna oblast že potrdila, o klubovem lokalu itd. ter volitev klubovega odbora. Vsi šahisti in prijatelji šaha v Ljubljani so k temu občnemu zboru najvjedneje vabljeni. — Pripravljalni odbor.

Zaradi pogreba pokojnega prokurista gosp. Petra Jenka bo trgovina Schneider & Verovšek danes od 17.30 dalje zaprta.

Kolesar je podrl delavca Pavla Miočiča, stanujočega v Kopališki ulici 14 v Mostah. Pri padcu si je Miočič zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Motociklist je podrl na Hradeckega cesti za-sebnega uradnika 39-letnega Jožeta Rupnika, stanujočega v Udmatu. Pri padcu je dobil uradnik notranje poškodbe in so ga prepeljali v bolnišnico.

Nesreča ali samomor? Na železniški progi so v ponedeljek zjutraj našli nasproti šoli na Viču mrtvega Franca Jesenovega, 29-letnega delavca. Povožil ga je vlak in mu docela zdobil glavo. Domnevaajo, da je brezposelni delavec napravil samomor. Na kraj nesreče je odšla policijska komisija, truplo pa so prepeljali v mrtvašnico.

Lep uspeh ljubljanske policije — pet vlomov pojasnjenih. Poročali smo že o predzreznem vlovu pri belem dnevu v trgovino Engelbert dne 21. junija, ko je vlomilec padlo v roke 17.000 din. Znano je tudi, da so potem v Mariboru prijeli Šipova Dragotina iz Okučanov pri Novi Gradski in Franca Karlovška iz Trbovelj. Zadnji ni niti najmanj v sorodu z vejo Karlovškovo, ki so doma v Šmarjeti pri Novem mestu. Mariborska policija je poslala grešnika ljubljanski policiji, ki je dobro pregledala življenje obeh vlomilcev. Razvozljala je kar štiri druge, doslej nepojasnjene vlome, ki sta jih oba ta dva zagrešila v dobrih štirinajstih dnevih v Ljubljani. Vlomilca sta tudi že priznala in tako je pojasnjen vlom, ki je bil napravljen 5. junija v zlatarsko delavnico Olge Delič na Vidovdanski cesti. Tam sta odnesla 8 ur in druge dragocenosti. 12. junija sta vlomila v trgovino Franca Perčinliča na Gosposveti cesti. Iz te trgovine z električnimi potrebščinami sta odnesla ročno blagajno. Takoj naslednji dan sta vlomila v »Novo trgovino« na Dunajski cesti, kjer sta odnesla 1100 din. 17. junija sta vlomila v špicerijsko trgovino Ivanke Cvar na Vidovdanski cesti in odnesla za 600 din drobižja. 21. junija pa sta uvela zlato ribico v trgovini Engelbert ter jo šla takoj zaliti v Maribor. V Ljubljani so vlvom prenehali v Mariboru pa je Šipov vzbudil veliko pozornost. V baru je namreč zavrnil v eni noči 4000 din, kar je pomenilo tudi že aretacijo. Ljubljanska policija je našla tudi obe ročni blagajni. Vlomilca sta jih vrгла v Ljubljano, odkoder so jih sedaj, seveda prazni, prinesli na policijo. Zanimivo je, da je Šipov prišel v Ljubljano tako, da je pobegnil eskortni zagrešilec policije, ki ga je hotela prepeljati v kaznilnico. V Ljubljani pa je izkoristil čas veleselja, ko je toliko tujecev, ter je neopaženo s pajdašem vmlajljal v trgovine v opoldanskem odmoru. V torek bosta oba vlomilca oddana sodišču.

Gospodinja! Sedaj je čas, da si obnovite vašo posteljino. Pri prenavljanju boste potrebovali grad za modroce, ki ga dobite v dobrih kvalitetah po 20 do 28 din pri tvrdki Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Zaščitno pred soncem zahteva tudi vaša koža. Sonce jo utruja. Solea krema pa jo varuje, hrani, hladi in glad. Solea krema za boljše prehrano kože.

Obiščite nas! Sedaj je čas, da si obnovite vašo posteljino. Pri prenavljanju boste potrebovali grad za modroce, ki ga dobite v dobrih kvalitetah po 20 do 28 din pri tvrdki Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

Zaščitno pred soncem zahteva tudi vaša koža. Sonce jo utruja. Solea krema pa jo varuje, hrani, hladi in glad. Solea krema za boljše prehrano kože.

MARIBOR

Mariborska premoženja v luči davkarije

Kakor smo že poročali, so razgrnjene na vpogled na mestnem poglavarstvu davčne osnove za odmero pridobnine za l. 1939. Seznam, ki je letos razgrnjen, pa ni popoln, kakor druga leta. V seznamu so vnešena samo imena tistih, katerim se je pridobnina na novo odmerila, dalje onim zavencem, ki so vložili prošnje za 25% znižanje pridobnine ter tistih, za katere davčna uprava sama predlaga, da se jim pridobnina povzra za 25%. Vsem drugim obvezencem pa je odmerjena osnova za pridobnino v isti višini, kakor l. 1938. Kljub temu, da niso v razgrnjenih seznamih podatki vseh obvezancev, pa jih je zanimivo pregledati, saj dajejo sliko premoženjskega stanja številnih mariborskih meščanov, ki imajo toliko dohodka, da morajo od njega plačevati pridobnino.

Prvi seznam obsega 172 imen. So to sama nova podjetja, ki so bila predlansko in lansko leto ustanovljena in katerim je bila l. 1938. pridobnina šele odmerjena. Razumljivo, da je njihov dohodek gledan skozi očala davkarije, še razmere skromen ter pri nobenem podjetju ne presegata čisti doprinos 100.000 din. Najvišje so med temi podjetji ocenjene nove dalmatinske gostilne, kar je znak, da jim gotovo dobro gre.

Poročilo sta se g. Jožko Malešič, glavni blagajnik mestnih podjetij in dolgoletni odbornik Prosvetne zveze, in gđ. Milica Jurinec, učiteljica. Novoporočenemu paru naše prisojčne čestitke!

Sprejem v strojno šolo vojne mornarice v Kumboru je razpisán. Vsi pogoji za sprejem so razvidni v pisarni mestnega vojaškega urada na Slomškovem trgu.

Rakičanska šola na obisku. Gojenci nove kmetijske šole v Rakičani v Prekmurju so obiskali Maribor pod vodstvom svojega ravnatelja g. inž. Mikuža. Ogljedali so si Vinarsko in sadjarsko šolo, razne druge kmetijske ustanove ter zanimivosti Maribora.

Vlomilci povzročili 14.000 din škode. V nedeljo zvečer je bil izvršen v Mariboru spet velik vdom. Zrtev dolgoprstnih zlikovcev je postal krojaški mojster g. Vojsk, ki ima svojo delavnico v Slovenski ulici. Neznaneci so vdrl v delavnico v nedeljo zvečer med 17 in 22. Prišli so v lokal z dvoriščne strani. Na zaklenjenih vratih so izbili deško, skozi odprtino pa so dosegli ključ, ki je tičal na notranji strani v ključavnici. Vrata so na ta način odprli ter odnesli iz delavnice 3000 dinarjev gotovine, 12 m sukna za častniške uniforme ter 12 kosov raznovrstnega suknenelega blaga za moške obleke. Skupno škodo ceni mojster Vojsk na 14.000 din. S plenom so izginili brez sledu. O vlovu je bila obveščena mariborska policija še v nedeljo zvečer. Preiskavo vrši kriminalni oddelek, ki je včeraj odkril nekaj dobrih sledov, pa je upati, da bo vdom kmalu pojasnjen.

Okradena branjevka. Pri tatvinah, kakor je tale, o kateri poročamo, se po navadi dogaja, da zaide v mestu kak očanec z dežele z rejeno denarnico, zaide v družbo lahkoživih žensk ter se prebudi naslednjega jutra s težko glavo in prazno listnico. Enkrat pa se je zgodilo narobe. Iz Mute je prišla v Maribor neka branjevka ter popivala v gostilni v družbi moških. Ko jo je nekaj kavalarjev zapustilo, je s strahom opazila, da je z njimi vred izginila tudi njena denarnica, v kateri je imela 304 din gotovine.

Dosti zanimivejši je drug seznam, ki obsega 115 mariborskih tvrdk, katere predlagajo davkariji, naj se jim odmeri pridobnina za 25% nižje, kakor je znašala poprej. Posebno značilno je, da je v tem seznamu največ trgovcev, med njimi celo nekatera trgovska velepodjetja. Vidi se, da mariborski trgovini z izjemo nekaterih redkih panog v sedanjih časih ne gre preveč dobro. Po številu pridejo za trgovci gostilničarji, katere tlačijo podobne skrbi, kakor trgovce, potem odvetniki, nekateri zdravniki ter precej obrtnikov, med njimi pa največ mesarjev.

Tretji seznam, ki vsebuje podjetja, za katere smatra davkarija, da so lansko leto več zaslužila, kakor poprej ter da se jim mora pridobnina zvišati za 25%, pa vsebuje 87 imen. V tem seznamu so skoraj vsi trgovci s kurivom, s kolesi, pisalnimi stroji, elektrotehničnim materijalom, radio aparati, papirjem, manufakturo, z vinom in žganjem. Po tem seznamu sodeč bi bile te trgovske panoge, za katere se je konjunktura v preteklem letu dvignila. Zanimivo pa je, da so v tem tretjem seznamu samo tri tovarniška podjetja, od katerih je pri največjem — veliki tovarni za usnje, precejšen čisti dohodek na 925.000 din.

Mestno smetišče je začelo goret. Smeti iz mesta večinoma vozijo sedaj na Ruško cesto, kjer jih pod tovarno Doctor in drug zasipajo po strmem nabrežju. S tem nasipavanjem naj bi se nabrežje, ki se je pred nekaj leti zrušilo, znova utrdilo. V nedeljo pa je nastal v kupu smeti nenkrat sam od sebe požar, ki bi bil najbrž zajel ves nasuti breg, če ga ne bi bili delavci iz tovarne Doctor in drug ukrotili z mnogimi curki vode iz tovarniškega dravskega vodnjaka.

Se je postopenost na svetu. V času, ko je policiji javljenih vsak dan nekaj tatvin koles in se vsak kolesar boji pustiti svoje kolo na ulici le za nekaj hipov brez nadzorstva, se čudno slisi, da je stalo na Radvanjski cesti neko kolo 4 dni prisionjeno ob plot. Ljudje, ki so kolo videli, so mislili, da ga je pač lastnik za nekaj časa tam shranil. Čez nekaj dni pa so le postali nanj pozorni in včeraj ga je 12-letni dijak Alojz Matjašič pripeljal na policijo, kjer ga lastnik dobi. Kolo, ki je bilo očitno ukradeno ter ga je tat pustil ob plotu, je znakke »Tribuna«.

Smrten padeč z drevesa. V Rožpohu se je smrtno onesrečil 45-letni posestnik Ant. Olstrah. V nedeljo popoldne je obiral češnje, pa se mu pod nogami zlomila veja ter je strmoglavil v globino. Pri padcu si je zlomil obe roki ter dobil tako hude notranje poškodbe, da je takoj po prevozu v bolnišnico umrl. — Drug, skoraj prav tako usoden padeč z drevesa se je pripetil v nedeljo na Pobrežju, kjer se je v gozdu onesrečil 65-letni delavec Anton Božič. Pri padcu je dobil nevarne notranje poškodbe ter se sedaj zdravi v bolnišnici.

Samomor na Kalvariji. Včeraj zjutraj so našli obiskovalci Kalvarije večje tretje kapelice na drevesu obešenega moškega. Bil je že mrzel, ko so ga sneli. Ugotovilo se je, da je bil to 40-letni poduradnik OUZD, A. Novak, ki je izvršil dejanje v duševni zmedenosti.

Tragična smrt od kapi. V nedeljo zjutraj je odšla posestnica Mlakar iz Sp. Pošekave k maši. Doma je pustila svojo 18-letno hčerko. Ko se je

vrnila od službe božje, je našla hčerko sedečo na klopi pred hišo — mrtvo. Sprva so domnevali, da je postala deklica žrtev kakega zločina, potem pa so je ugotovilo, da je umrla od srčne kapi. Bolehala je več let na srčni hibi.

Mrtvec v Ameriki. Na sipinah otoka »Amerikac« pri Ormožu so našli truplo mladega utopjenca. Ugotovilo se je, da je to pastir Jakob Martin iz Stojcev, ki je 2. julija utonil pri kopanju v Dravi.

Celje

Mezdno gibanje so pričeli delavci v Cinkarni v Celju. V nedeljo so imeli delavci večji sestanek, na katerem so soglasno sprejeli osnutek kolektivne pogodbe. Ta osnutek je bil že predložen upravi Cinkarne. Delavci, ki opravljajo v cinkarni res težko in zelo naporno delo, upravičeno zahtevajo 10% povišček.

Nova postojanka ZZD. V Senti Jurju pri Celju je bil v nedeljo ustanovljen občni zbor ZZD. Zborovanja se je udeležilo lepo število delavcev. Govoril je zastopnik centrale ZZD tov. Esih.

Dopisništvo Delavske zbornice v Celju je prevzel Groščelj Jože iz Kresnic pri Litiji.

Kopriški maturanti iz letnika 1909 bodo obhajali 30 letnico mature 10. avgusta ob 8 v Celju. Zbirališče na postaji. Prijave sprejemata Likar in Rudarji v Celju.

Uspehi in rudarski šoli v Celju. Rudarsko šolo v Celju je obiskovalo v preteklem šolskem letu 83 učenec. Pouk v prvih razredih se je zaključil 15. junija. Razred je dovršilo 45 učencev, 4 imajo ponovljalni izpit, 4 pa so ostali neocenjeni. Učenci 3. letnika so opravili završni izpit 24. junija, in sicer je bilo 23 kandidatorov iz rudarske in 5 iz topniške stroke. Izpitom je predsedoval višji ministrski inšpektor g. Jovan S. Dinčič. Ocena končnega izpita je bila: 2 odlična, 14 prav dobrih, 9 dobrih. Trije kandidati so bili odklonjeni na jesenski termin, 2 dijaka pa sta ostala neocenjena zaradi bolezni. Prošnje za sprejem v novo šolsko leto je vložili na ravnateljstvo do 15. avgusta. Glavni pogoji za sprejem v I. letnik je osnovnošolska izobrazba in štiri letna strokovna praksa. Redni šolski pouk bo 15. septembra, popravni izpiti pa od 11. septembra dalje.

Velik požar v Vojniku pri Celju. V Vojniku pri Celju so neznani storilci podkopalni ogenj na velikem gospodarskem poslopu posestnika Prekorska. Poslopje je bilo takoj v plamenih. Požrtvovalni vojniški gasilci so se z vso vneto trudili, da bi rešili poslopje, pa ni bilo moč, ker je bil ogenj zaradi vetra močan, da so se morali omejiti le na zavarovalna doča. Poslopje je zgorelo do tal. Škoda znaša nad 80.000 din.

Druga žrtev Savinje. V soboto popoldne so se kopali vojaki v Savinji pod Grenadirjevo brvjo. 22-letni Mato Bakula je zasel v globoko vodo in izgubil v valovih. Ko so mu priskočili na pomoč in ga hoteli spravit k zavesti z umetnim dihanjem, je neeščnež umrl. Pokopani ga bodo na mestnem pokopališču.

Morilec Zabukovšek Jurij je poklical te dni k sebi v zapor svojega branilca in zahteval od njega, da protestira proti odloku Stola sedmorice, ki je zavrnilo njegovo revizijo. Zahteval je tudi, da se razpisie nova razprava, češ da je popolnoma nedolžen in da so mu podvalili ciankali. Sploh je Zabukovšek, odkar je zvedel za potrditev sodbe, zelo nemiren in se mu nekoliko blede.

Izgubljeni in najdeno. V podružnici »Slovenca« se dobe ključ, ki jih je pošten najditelj prinesel. Našel jih je na nabrežju Savinje. Na starem gradu ne neki poštni uradnik iz Celja izgubil zlato nalivno pero. Poštenega najditelja prosimo, da ga proti odškodnini prinese v podružnico »Slovenca«.

Novi grobovi. V celjski bolnišnici je umrl 51-letni posestnik Josip Tabor iz Sv. Šefana pri Hrstniku, 28-letna žena občinskega sluga iz Zibike Ana Jošt, 34-letni kajtner Anton iz Orle vasi pri Braslovčah. V Zg. Hudinji pri Celju pa je umrl 29-letni mizaraki pomočnik Gunzer Mihael. — Naj v miru počivajo!

Litija

Občni zbor ZZD v Litiji je bil v soboto 8. julija zvečer v dvoranu Ljudskega doma. Zbora se je poleg lepega števila članov udeležil tudi tajnik centrale g. Pirih, ki je podčrtal, kako velikega pomena je za delavstvo, če so delavci organizirani v ZZD. Po čitanju zapisnikov in opravljenih formalnostih je bil razrešen dosedanji odbor pod predsedstvom Lenarčiča in izvoljen novi z Prebilom ml. na čelu. Po teh volitvah so prišle na red volitve delavskih zaupnikov in je bila sprejeta kandidatna lista, katere nosilec je Prebil st. in katere zmaga je gotova. Po vzpodbudnih besedah domačega župnika, ki je poln zanimanja za naše delavstvo, so se udeleženci zbora razšli, vsi veseli nad uspešnim zborovanjem.

Slovenskemu izobraženstvu

Veaoko leto v Franciji pa tudi drugod prirejajo znane »socialne tedne«, na katerih se sistematično razpravlja o važnih sodobnih vprašanjih. Izkazalo se je, da je tak način obravnavanja najprimernejša oblika in da udeležencem, ki sodelujejo v debati, prinaša največ jasnosti.

Po tem vzoru bo Slovensko kat. akad. društvo »Zarja« priredilo v dneih od 7. do 13. avg. v Bohinju akademski kulturno-socialni teden. Predavatelji bodo izbrani iz vrst najboljših katoliških kulturnih delavcev. Po vsakem predavanju bo debata.

Poglaviten predmet obravnava bo vprašanje oeebe in njene svobode v duhovnem in družabnem življenju. Drugi del programa varemajo slovenski problemi, zadnji dan pa je posvečen vprašanju slovenske narodne obrambe. Na programu so tudi pestri večeri ob kresnem ognju. Točen program bomo v kratkem javili v časopisju.

Vabljeni so kat. akad. starešine, kat. akademiki in akademiki, abiturienti ter vse kat. izobraženstvo. Navzoči bodo tudi češki, slovaški, poljski in bolgarski akademiki ter zastopniki vseh treh univerz.

Celotjedenska okrbva za akademike, abituriente in brezposelne izobražence 25 din, za ostale 50 din. Vložena je prošnja za četrtsinsko vožnjo.

Prijave do 25. jul. na naslov: Slov. kat. akad. društvo »Zarja«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5.

Vlak zdobil avto v Pašencih pri Ormožu.

KULTURNI OBZORNIK

Poglavje iz italijansko-slovenskih združenih borb za narodne pravice

V zadnji številki odličnega časopisa »La Porta Orientale«, ki izhaja v Trstu kot pobornik za študij julijških ter dalmatinskih vprašanj in tudi kot nosilec misli kulturnega razumevanja Italijanov in Slovencev, je izšel nadvse zanimiv članek:

»Il processo per alto tradimento Bennati-Quarantotto« (Veleizdajniški proces Bennati-Quarantotto). Spisu so priloženi prevodi uradnih aktov iz obravnave in iz dopisovanja tedanjih avstrijskih oblastev.

V čem obstoja ta proces?

V letu 1878, se je italijansko freidentistično gibanje precej pojavilo zlasti na istrski obali. Splošno gibanje je zajela tudi dva mlada vseučiliščnika iz Kopra: Bennatija (poznejšega senatorja) in Quarantottija. Na praznik »statuta« (t. j. na dan, ko je Italija praznovala sprejem Albertinske ustave) dne 2. junija 1878, sta navdušena fanta napelila po koprskem mestecu lepake s protiaustrisjsko vsebino in za pravico narodnih manjšin. Smola je hotela, da ju je pri početju opazil neki Decolle, ki je oba tudi naznanil avstrijski policiji. Že po par dneh so mlada italijanska narodnjaka zaprl in določili za sedež obravnave v Ljubljano. Obravnava se je pričela šele 7. septembra. Zaključek: slovenska porota je oba italijanska nacionalista proglasila za nekriiva veleizdajca! Bila sta tudi takoj spuščena na svobodo.

Zanimiva plat pri vsem procesu je ravno v dejstvu, da so se v enaki borbi za narodne pravice znašli Italijani in Slovenci v eni fronti. Se več: v tem slučaju so slovenski narodnjaki bratom po isti ideji pomagali do svobode.

Toda ogledimo si po članku potek obravnave in kaj pravijo listine.

Zagovornik obsojenec odvetnik Gambini (poznejši italijanski poslanec v dunajski zbornici) je brž spoznal, da išče Avstrija procesa, da udari tiste, ki jo z iskanjem pravice vznemirjajo. — Čudna usoda vseh zatiranih! — Gambini je tudi v dobrem političnem vonju sklenil poiskati pomoči v dveh ljubljanskih odvetnikih, in sicer v tedanjem slovenskem politiku in vodji narodne struje dr. Zarniku in v vodji velenjske (rajhofske) struje dr. Moschého. Gambini in naš Zarnik sta se brž razumela in našla, da v zaupni obrambi udarita po krivični avstrijski oblasti, ki jemlje narodne pravice in išče s prodanimi plačanci veleizdajniške žrtve med mladimi, za par nalepljenih plakatov in morda par knjižic narodno-kulturne vsebine.

Odvetnik Gambini se je začasa procesa preselil v Ljubljano. Sleherni večer je zahajal v »Citralnico«

! Po koprskih ulicah so tudi našli naslednje jutro vse polno volilnih trest in znotraj papirčke z italijanskimi domoljubnimi pesnicami.

in se je bratil z našimi rodoljubi in tudi s porotniki v procesu. Vse to kajpak ni ostalo prikrito avstrijski policiji. Kranjski deželni predsednik Kallina je že v avgustu riservatno sporočil notranjemu ministru, »da so obtoženci z modro presojo krajevnega političnega položaja izbrali za zagovornika dr. Moschého in dr. Zarnika, ki oba pripadata k nacionalni stranki; posebno nevaren je pa drugi, ker ima velik vpliv in je silovit govornik. Znal bo vplivati na porotnike, ki pripadajo nacionalni stranki; k nesreči je večina izžrebanih porotnikov te stranke. Zato je treba z gotovostjo računati — kakor mi je zaupno sporočeno, da sta Zarnik in Moschého sklenila prikazati obtožence kvečjemu za krive narodnih idej in čustev, ki si sedaj utirajo pot pri vseh narodih.«

Kallina je dobro označil politično ozračje — seveda ni vprašal po vzrokih — kakor krivi oblastniki sploh ne, marveč je hotel udati po nosilnih posledic, ki so jih vzroki porodili.

Dr. Zarnik je znal proces dobro zavlačevati. Znal je pa tudi jasno in pogumno nastopiti, kar »Porta Orietales« prizna, ko piše: »Zarnik je celo poudaril, da je obenem narodom skupni zatiralec hotel Slovence narediti za rablje Italijanov, kar se pa ne bo nikdar zgodilo.«

Enako je skušala Avstrija s političnimi procesi proti Slovincem, katere je najraje obravnava v Trstu ali Pulju.

8. septembra se je obravnava zaključila. Članek trdi, da so vsi slovenski porotniki enoglasno zanikali krivdo Bennatija in Quarantottija »Nemci pa da niso znali ali niso hoteli popolnoma premagati svoje tenkovestnosti (serupoli)«. Mladeniča sta bila takoj izpuščena in odvetnik Gambini ju je spremljal naravnost v slovensko »Citralnico«, kjer so oboje italijanske narodne borec sprejeli ob petju Garibaldijeve himne. »Par sto oseb najodličnejše ljubljanske družbe je spremljalo oba istrska študenta na postajo,« so pohvalno omenjali italijanski listi.

Zato se je treba še dandanašnji čuditi, ko nekateri prenapetži očitajo Slovincem, da so bili »austrijaec v škodo italijanstvu«. Saj zaključuje ugledna revija takole: »Morda niso še nikjer Slovenci tako pokazali kakor v tem procesu, da nečeloj bili varuhi avstrijske ideje in da nečeloj oboje italijanski patriot.« In še: »najbolj presvilitelj med njimi (Slovenci) so se večkrat pridružili v idejah in tudi v borbi, ko so delali za svobodo lastne domovine in domovine drugih.«

To so resne besede nepristranskega zgodovinarja, ki zadobijo še večji pomen, ker so zapisane v ugledni kulturno-politični reviji. Ko je šlo za svobodo, ko so hrepneli po narodnih pravicah, so se v idejah in borbah skupno našli najboljši naši in italijanski duhovi. Ali naj bi to ostalo brez posledic za dobro medsebojno umevanje? R. B.

Čas št. X. Izšla je zadnja številka letošnjega letnika ter prinaša naslednje vsebino: v uvodniku poudarja dr. V. F. pomen kongresov Kristusa Kralja ter se posebej ljubljanskega, kajti zamisel teh kongresov je potekala iz slovenske glave ter moramo biti veseli, da so si zastopniki svetovnih katoličanov izbrali za kongresno mesto prav naša bela Ljubljano. — Dr. A. Breclj približuje poglavje o »zdravstvu v preteklosti in sedanjosti«, kjer na podlagi moderne literature navaja zgodovinski razvoj zdravniške znanosti od prvih početkov preko grškega zdravilstva in vplivov krščanstva do novjših metod, dalje razna razkolništva v zdravstvu, patvare in ostanke ljudskega zdravstva. Na koncu poda tudi svoje strokovno mnenje o zdravniških in zdravstvih. — Prof. dr. Lambert Ehrlich nadaljuje svojo razpravo o razvojni teoriji ter najnovejših mnenjih o njej. — V oddelku »Obzornik« je Bogó Graenauer na podlagi najnovejših razprav dr. Malu načel vprašanje slovenske svobode ali suženjstva v najstarejših zgodovinskih časih. Primerja misljenje dr. Malu in dr. Hauptmanna ter se nagiblje bolj k drugemu, dasi tudi dr. Malu da v marsičem prav. Seštevek se dotika osnovnih zgodovinskih vprašanj, na katerih stoji vsa naša zgodovina in ki so najbolj zavita v nejasnost. — Bogat je oddelček ocen iz področja religije (Luman; Cerkvnenih očetov izbrana dela), socialnega gospodarstva (Gosar; Gospodarstvo po načrtu; Žebet; Korporativno narodna gospodarstvo; Kerencič; Zemljiški odnosi v Jeruzalemskih gricah), iz jezikoslovja (Slovenski jezik; Bezlaj; Oris slovenskega knjižnega izgovora), zgodovine (Zontar; Zgodovina mesta Kranja), umetnosti (Steie; Monumenta II.) ter leposlovja (Haufove pravljice; Bevk; Legende in Vazov; Pod jarmom). Zapiski obsegajo članek Fr. Terseglava: Ne mešajmo svetega z nesvetim! — Tako je zaključeno 30. letnik te publicistične revije Leonove družbe in obsega 344 strni. Letno velja 60 dinarjev ter ga pripravčamo vsej katoliški slovenski inteligenci!

Koncert slovenskih narodnih pesmi v Zagrebu. Kot zaključno prireditev na koncu letošnje sezone, nam je dalo Slomškovo prose. društvo koncert svojega društvenega zbora z zelo bogatim in pestrim programom. Zboru je dirigiral g. Lisac Andrej. V prvem delu koncerta so bili na sporedu moški zbori v harmonizacijah Jereba, Marolta, Ferjančiča in Miheličiča. Povsem originalno in lepo sta bili podani Jerebov »Deklič« in Miheličičev »Polje«. Pri zboru je bilo zapaziti po nekod primanjkljaj polnosti harmonie, zlasti v drugem tenorju; to je morda najbolj prišlo do izražanja v Miheličičevem venčku »Nebo žari«, ki je drugače bil skrbno interpretiran, dočim je Pregljev ženski zbor ta nedostatek nekoliko zabilal. Moški zbor, ki je v društvu še najmlajšega datuma, potrebuje več harmonične enotnosti, čim manj navezanosti na note in večje pripustnosti v barvi in dinamiki.

Med prvim in drugim delom programa se je predvajala v razvedrilo in odhdih enodeljanska burka »Testament v sodu«, ki je med publiko vzbudila obilo prisrčnega smeja.

Mešani zbori v drugem delu sporeda, so nas čisto iznenadili. Pred nami je stal na odru zbor šestdesetih ljudi, ki je dobro in rado sledilo skoraj vsakemu migljaju zborovodje. Ze prve Bajukove, Zirovnikove in Laharnarjeve stvari so nam pokazale odkritosčno veselost slovenske narodne duše. Zirovnikovo »Glejte se sonce zahajajo« je poslušalstvo prav lepo sprejelo, ker jim je ta pesem pričarala večerne zvonove v skrbni dinamiki in polnodneči harmoniji. Adamičeva »Rožice ne bom trgala« je bila morda nekoliko pretežka v vedrem ozračju Bajukovih harmonizacij (»Vrabeec, »Slaavec«...) na programu. Zato so mestoma moški glasovi dajali čut neke borbe z Adamičevo kromatiko in tudi neke pretrganosti. Pa to je bilo

kmalu zabrisano z enostavno in poljubno Hrbarjevo »Hišica očetova«, ki je temu sledila. Krásno je bila podana od strani pevovodje in zbora scenjaja Sattnerjeva pesmica »Perice«. Pri brečnem zboru smo imeli res užitek v polnobarvni harmoniji ter skrbni in elastični dinamiki, ki jo je zbor nevezan na besedilo popolnoma čutil z dirigentom in jo tudi podal od močnih forte do zgubljajočih se pijanisimov v kadencah. Ko pa je temu sledila Bajukova »Moj oček« z vmesnimi varijacijami tenorja in soprana, je odobravanja publike doseglo svoj višek in zbor je moral pesem ponoviti. Zborovolja je pesmi vtil tako vedrost in veselost, tako nam je vidno in onomatopejski podal jezdenje — a to je bilo še poudarjeno z vmesnim juškanjem — da je kar celo dvorana sledila zboru naglašajoč to s svojo razigrano nemirnostjo na sedežih. Moč žilice narodne pesmi!

Zaključek in kulminacija sporeda je bil veliki venček narodnih pesmi »Zadoni nam, zadoni«, ki ga je zložil g. Lisac Andrej. Skladatelj nam je dal s tem noviteto, ker tukaj poje naizmenoma mešani, moški in ženski zbor, verno sledeč smislu besedila. Res, zelo srečno je v tem venčku zbranih sedemnajet narodnih pesmi, ki nam tako lepo predčujejo domači kraj. Skladatelj je to točgo programa tudi najskrbneje pripravil in lahko rečemo, da je popolnoma obvladal s svojo roko pevce, razdeljene v tri zbere, ki se mu tudi čisto vdali sledeč njegovo interpretacijo. Zato je, seveda, z resnim užtkom in navdušenjem poslušala polna dvorana ta venček, ki je trajal celih 15 minut ter se je zato tudi odobravanje in plaskanje na koncu tako težko polego.

Človek, ki je prišel na to prireditve strogo kritičnim očesom in ušesom, se je moral vdati presenečen nad odkritosrčno priprostostjo in toplino za domače ognjišče. Če pa malce premislimo, kako velika je bila požrtvovalnost zborovodje in pevcev, ki si služijo vsi s težkimi žulji čez dan svoj vsakdanji kruh, dekleta so pa tudi po vsej dan v službi — mora se vsak od nas vprašati, kje črpajo ti ljudje to voljo, vztrajnost in veselje? Pa odgovor nam je bil že natisnjen na samih vstopnicah, kjer smo lahko brali: »Naša krásna narodna pesem je tista, ki nam v tujini obuja in poživilja spomin na ljudi domači kraj.« K temu nimamo kaj drugega pripomniti, kakor, da želimo čim več takih narodnih prireditev, slovenske pesmi po državi, kjer žive Slovenci in ljubijo svojo pesem.

P. Francé Ačko: Dve pesmi za glas in klavir. Samozaložba. — Skladatelj je izdal v samozaložbi 2 pesmi za glas in klavir in sicer prva na Ketejvo besedilo »Balada o Damjanu«, drugo pa »V tovarni«, besede P. Filipova. Ačko tudi v tem izdajnu nadaljuje pot, ki jo je ubral v suiti za klavir. Zdi se, da se je docela prelevil ter vsa svojo skladateljsko preteklost brezobzirno zatajil; z drznimi koraki naravnost drvi po tej poti v novi svet; kamniškega Ačkota ni več razpoznavti od nekdanjega ljubljanskega. To novo izdajne znači — v primeri s suito — že veliko oddaljenost od nje. Obe skladbi temeljita na »novanju kontrapunktnega oblikovanja; glas plove kot lahen pajčolan nad klavirskim bobnenjem in rohnjenjem; ritmični in harmonijski viharji mu groze etreti nit življenja, če se jim pevec ne bo krepkpa po robu postavil. Tako izgleda »Balada o Damjanu«. »V tovarni« je docela programske delo z močno realistično osnovo. Začeten uporen osifinalni motiv — ponazarja udar tovarniškega stroja — obvlada celotno skladbo; zgornji glasovi (v desni roki) pa doné kot vzdih, stok, pa tudi kot grožnja prevéč izmučenega ljudstva; ki svoje življenjske síle drugim v denar, bogastvo in lajgodje preliiva... Bledi obrzi, ugnojena trupla — ruda topi se, žari in kipi, — Pa kaj bi do-ričiii! Prijatelj, vzemi in beril!

Nastop Akademskoga ženskega pevskega zbora pod vodstvom g. Franceta Marolta.

Donebnik pred 4500 leti

Še zmeraj je najstarejša, še dandanes obstoječa orjaška stavba človeštvu, Keopsova piramida, moderni znanosti vir zanimivega raziskovanja. Stavbeniki iz vsega sveta so v vseh podrobnostih raziskovali mogočno zgradbo, ki je bila prvotno visoka 143 in pol metra. Pri tem so dognali zanimive stvari, ki nam vsaj malo pojasnijo tehniko stavbarstva pred 4500 leti in pa nezneskane težkobe, ki so jih morali obvladati pri gradnji piramid.

Temelj Keopsove piramide je enak temelju štirih velikih blokov hiš kakega sedanjega vele-mesta, višina pa je enaka donebnikovi višini, ki ima 40 nadstropij. Iz 2 milijonov kamnov, iz katerih je narejena ta grobnica kralja Keopsa, bi lahko postavili mogočno obzidje 150 km v daljavo. Kako so staroegiptovski faraoni ravnali, da so mogli dobiti zadosti delavnih moči za takšno orjaško zgradbo? Moderno raziskovanje je dognalo, da se je zgodovinar Herodot mtil, ko piše, da je bilo stalno zaposlenih po 100.000 delavcev v trimesečnih skupinah. Gradnja piramid je bila takorekó »sezonsko delo«. Sicer je bilo res zaposlenih po 100.000 mož, a to samo od julija do novembra. Teh šest mesecev je Nil prestopil bregove in je poljsko delo počivalo. Tako je bilo v teh mesecih zadosti brezposelnih, ki so jih mogli

pozvati na zidanje piramid, s čimer so imeli ročne delavske moči in hkrati je bila rešena brezposelnost v teh mesecih. Če so nato odšli delavci spet na svoje njive, je ostal le oddelek strokovnjakov, ki so pripravljali gradivo in obdelovali kamnitne sklade, dokler se ni spet začela velika gradnja. Saj je tako moremo razumeti, da so delali piramide, pa čeprav je bilo 100.000 delavcev, po 20 let! Težavno poglavje za staroegiptovske stavbenike je bilo to, kako spraviti material na mesto. Treba je bilo graditi ceste za prevažanje kamenja, ki so ga dobivali več kilometrov daleč od vzdolžnega Nila. Tako so samo za gradnjo cest in prevoz materiala potrebovali 10 let. — Dolgo so si moderni stavbeniki beili glavo tudi s tem, kako so mogli tedaj take orjaške kamne spraviti v tako višino. Pri tem je imelo poglavitno vlogo orodje v obliki žerke A, ki je delovalo kot navor. Več teh navorov so imeli v delu, da so z njimi dvigali kamenje.

Zanimivo je šele od nedavnega izviračo dognanje na Keopsovi ipiramidi. Glede na način izdelave je videti, da je spodnji del piramide ču-dovito natančno izdelan, a vrhna polovica je jako površno sezidana. Ali so to polovico izdelovali, ko je bil faraon že mrtev, ali pa so morali pohiteti z delom? Res je, da piramida blizu vrha niti malo ni tako skrbno zgrajena kakor v spodnji polovici.

ŠPORT

Nedeljski športni spored doma in na tujem

Najvažnejši športni dogodek v Jugoslaviji je bilo večerj prav gotovo srečanje med jugoslovanskim državnim nogometnim prvakom BSK-om in med madžarskim državnim prvakom Újpestom v prvi semifinlni tekmi za srednjeevropski nogometni pokal. Madžari so prikazali energičen in hiter nogomet s kratkimi, dovršeno izvajanimi pade-sovi, domači pa so spet porabili orožje svojeja točno izdelanega W-sistema, ki zna organizirati obrambo tako, da nastopniku ne dovoli veliko svobode pri streljanju, lastnemu napadu pa daje vse možnosti, da z nenadnimi potezami igra učine-kovito zaključuje. Na igrišču BSK-a v Belgradu sta ob pol 6 zvečer nastopila oba kluba pred 8000 gledalci. Že v prvih minutah do srede polčasa je Božovič zabil dva lepa gola in postavil rezultat 2:0 za BSK. Madžari so nato da kraja polčasa znižali na 2:1, v drugem polčasu pa je Vujadinović iz gneče povisal na 3:1. Končno je sodnik pre-etrogo prisodil enajsetetrovko proti BSK-u, Madžari so nato spet znižali na 3:2. Malo pred konec tekme je Božovič postavil definitivni rezultat 4:2. Vprašanje je, če bo ta rezultat zadostoval, da si bo naš prvak prihodno nedeljo v Budimpešti ohranil zadostno prednost, da bo Újpest lahko iz-rinil iz nadaljnje tekmojanja ter se kvalificiral za finalno tekmo.

Druga semifinlna tekma je bila večerj od-igrana v Bolgri, kjer sta se udarila italijanski no-gometni prvak FC Bologna in Ferencvaroš. V prv-em polčasu so bili Madžari odločno boljši, niso pa mogli zabit več golov kakor enega. V drug-em polčasu so nato Italijani priredili generalno ofenzivo, zabilii tri gole ter si postavili rezultat 3:1.

Na Blejskem jezero je bilo večerj dopolrne prirejeno tekmovanje za letošnje državno prv-enstvo v vožnji s kajaki na mirnih vodah. To tek-movanje je bilo hkratu tudi prvo izbirno tekmo-vanje za olimpiado v Helsinkih. V kategoriji dvoj-ka sta zmagala Ljubljancina Gabrčček ter Močnik s časom 1:15,05. Druga sta bila Zagrebčana Gluhak-Ruzinski s časom 1:17,10, tretja pa Drovnik in Savnik iz Ljubljane. Državno prvemstvo v enoj-ki si je osvojil Zagrebčan Mirko Vincenc s časom 1:21,41, pred svojim bratom Vincencom Božom, ki je progo prevozil v času 1:25,06. Tretji je bil letošnji državni prvak v kajaskem slalomu Mala-hoveky iz Ljubljane, ki je za progo porabil čas 1:25,50.

V Zagrebu so bile večerj mednarodne motor-ne dirke za zlato čelado mesta Zagreba. V špor-tni kategoriji do 250 ccm je zmagal Uroič A. (I. Hrv. motoklub, Zagreb) na DKW s časom 3:36 2 petini sek. V kategoriji lahkega razreda do 100 ccm je zmagal Jakšič (I. Hrv. motoklub, Zagreb) s časom 4:20 2 petini sek., drugi pa je bil Herme-žan Fantini s časom 4:42 2 petini sek. V razredu do 500 ccm so bile kvalifikacijske tekme za od-ločilno dirko, ki je veljala tekmovanju za zlato če-lado mesta Zagreba. Prvi je bil evropski prvak Schneeweiss z Dunaja, ki je vozil na motorju »Gi-gant« ter je progo prevozil v času 2:48. V tej vož-ni je hkratu postavil tudi nov rekord s časom 27 in eno petino sek za rundo; vozil je s povprečno hitrostjo 99,8 km. Drugi je bil Brindl (2:52 ena pe-tina), tretji Busse (2:53 ena petina), četrti Marx-reiter. Nemci so zasedli vsa prva mesta. Peti je bil Karl Kopic iz Zagreba, šesti pa šele znameniti Anglež Butler, ki je tekmoval tokrat blesiran. V turistični kategoriji do 200 ccm je zmagal Mo-krovčić Branko (Motoklub Zagreb) s časom 3:57,4. V športni kategoriji do 350 ccm je bila kvalifi-kacijska tekma za boj za zlato čelado mesta Za-greba. Prvi je bil Marxreiter s časom 2:58 dve pe-tini, drugi Brindl, tretji pa Hubert Hubmann.

V glavni kategoriji, ki je veljala za zlato čelado mesta Zagreba, so laže kategorije dobile dogovorjeno prednost, večino rundo in pol. V dirki, ki je šla na deset rund, je zmagal v sijajnem slogu evropski prvak Martin Schneeweiss na motorju »Gigantu« s časom 6:00 dve pet. Drugi je bil Marxreiter na motorju »M. J.« (350 ccm) s časom 6:01 eno pet.; tretji Brindl. Zlato čelado mesta Zagreba si je osvojil Dunajčan Schneeweiss. V turistični kategoriji do 1000 ccm je zmagal Schildhabel (I. hrv. motoklub, Zagreb) s časom 3:31 ena pet.; drugi je bil Likar; tretji pa Fuis. V športni kategoriji do 500 ccm je spet zmagal Schneeweiss na svojem »Gigantu« s časom 2:50; drugi je bil Brindl (2:53 dve pet.); tretji Busse; četrti Babič. — Drugi so odstopili med vožnjo.

Na progi Zagreb, Dugo selo, Sisak, Vele gorice, Zagreb so bile medklubске kolesarske dirke, pri ka-terih je zmagal Prosenik s časom 5:10,50. Drugi je bil Grgac, ki je ostal za njim za dolžino kolesa.

Na dirkališču pri aerodromu so bile večerj velike konjske dirke. V prvi dirki za nagrado mesta Ljub-ljane je zmagala kobila »Krka«, last Mihajla Gutmana iz Zagreba, s časom 3 min. 25 sek. (nagrada 1600 din). V nagradnem skakanju čez zapreke (concours hippique) je zmagal konj »Bačko«, last Franca Vokača iz Ljubljane. V splošni ravni dirki je zmagal konj »Valencia«, last poročnika R. Božičkoviča (čas 2 minuti 1 sek.). Pri nagradnem skakanju čez 12 zaprek so za-sedli prva tri mesta konji »Dunavska«, »Kurir« in »Or-kan« iz Zagreba. V dirki Slovenije je zmagala kobila »Lukas«, last V. Kunstlja z Vrhnice. Pri oficirski gentlemenki dirki je zmagal konj »Sumadinac«, last po-ročnika R. Panica iz Cakovca. Pri zadnji dirki »Baka-handicap« je zmagala kobila »Gioconda«, last B. Gal-leta iz Bistre. Dirke, ki jih je organiziralo »Kolo jaha-čev in vozačev« so potekle v najlepšem redu. Dirka-lišče je bilo vzorno urejeno po zaslugi g. kapetana F. Furtingerja, V. Janušiča, J. Kocijana ter F. Kodele.

SK Ljubljana je v drugi finalni tekmi v ljublj-anekem okrožju za pokal LNP premagala Mars s 4:1, ju-niorji Ljubljane pa so s 3:0 odpravili juniorje Mari-bora. SK Moste so proslavile petletnico obstoja s turnirjem, ki je dal naslednje rezultate: Mars: Svoboda 1:0, Moste: Mladika 3:0, Mladika: Svoboda 2:1, Moste: Mars 3:2.

V Novem Sadu je Vojvodina zmagala nad Skop-skim SK s 4:1, v Banjaluki pa je Bata igrala 1:1 s Krajšnikom. Bata in Vojvodina sta nova liganša. V tekmoivanju za vstop v hrvaško ligo je sredi Zagreba-bjelovarski Gradjanski zmagal nad Concordijo s 6:4 ter si priboril s tem vstop. V Splitu je bila večerj odigrana povračilna tekma med nogometnima repre-zentancama Zagreba in Splita. Proti vsemu pričako-vanju so se Splitčani v tej tekmi prav lepo revanžirali za poraz 1:7, ki so ga bili prejšnjo nedeljo utrpeli v Zagrebu. Večerj so zmagali kar s 4:0. V Osijeku je bila zanimiva nogometna tekma med dvema Slavijama, in sicer med Slavijo (Osijek) ter Slavijo (Varaždin), Tekma je končala neodločeno z 2:2.

Francoski avtomobilski klub je priredi večerj ve-like avtomobilске dirke, ki se jih je udeležila cela vrsta najboljših mednarodnih dirkačev. Skupno se je to dirke udeležilo petnajst tekmovalcev. Proga je bila dolga 398 km in 500 metrov. Proti pričakovanju je zmagal Nemeč Müller na vozilu znam. »Auto Union«. Porabil je za progo 2 uri 21 min. in 18 sek. Drugi je bil spet Nemeč Mayer (Auto Union); tretji šele je bil francoski dirkač Etancelin; četrti nato Anglež Talbot; peti Nemeč Sommer (Alfa Romeo). Znani avtomobil-ski dirkač Nemeč Rudolf Carraciola se je med dirko zaletel z vozilom v zid, pa se mu ni zgodilo ničesar hudega. S proge so morali poleg Carraciola odstopiti tudi še drugi slavni dirkači kakor Italijan Nuvolari ter dva znamenita nemška dirkača von Brauchitsch ter Herman Lang.

Otroški kotiček.

Pravljica iz gozda

(34) Luna in zvezde so začudeno pogledovale nočne potnike. Svitalo se je že, ko so prispeli na nasprotni breg jezera. Lastavici sta se poslovili in odleteli nazaj.

(35) »Najbolje bo, da zatrkujeva,« je menil Mezinček in kmalu našel tri velike jagode. Zgrabil je največjo, toda ta se je prehitro odtrgala, da je mali palček padel na tla. Zajokal bi, pa ga je bilo sram.

Natečaj

Z odobrenjem gospoda ministra vojske in mornarice razpisuje komanda vojnega zrakoplovstva natečaj za sprejem rezervnih podporočnikov vseh vojaških strok, iz zrakoplovstva pa podporočnike, poročnike in zaključno čin kapitana II. razr. v aktivno službo vojnega zrakoplovstva za pomožne službe: službo veze, fotografsko službo, meteorološko službo, službo zračne obrambe, avtomobilsko, gasilsko, pionirsko in trupno službo.

Kandidatje morajo odgovarjati sledečim pogojem: Poleg činov rezervnih častnikov zgoraj navedenih morajo biti sposobni za četno službo v miru in v vojski; ne smejo biti starejši od 30 let in ne oženjeni, razen kandidatov rezervnih zrakoplovnih kapitanov II. razr.; morajo imeti vsaj 7 razredov gimnazije, oziroma odgovarjajoči razred učiteljske, srednje tehnične, nautične ali višje državne trgovske šole; biti morajo jugoslovanske narodnosti in popolnoma vestni v nacionalnem oziru; ne smejo biti sodno kaznovani, niti v sodni preiskavi in ne pod varuštvom; morajo biti primernega obnašanja v civilu in ne smejo biti vdani grdim razvadam.

Prošnje se bodo sprejemale do zaključno 30. jul. 1939 do 12 in morajo biti naslovljene na Komandanta vazduhoplovstva vojske, generalštab, Nastavni otesek, Zemun.

Vsa podrobnejša obvestila se dobe lahko pri Komandi voj. zrakoplovstva, Zemun, če se priloži naslovljena in frankirana kuverta.

Pisarna Komande voja. zrakoplovstva V. K. št. 694/1939.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnjo. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlitna vrstica po 3 din. — Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Službo točaja
(sangpursa), kjer koll — isčem. Naslov v upravi »Slovenca« št. 11247. (a)

Dekle
vajena meščanske kuhe, želi službo pri boljši družini. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Trbovljah. (a)

Službo dobe

Dekle-služkinjo
za vsa hišna dela ter vestno, sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11263. (a)

Pekovski pomočnik
dober delavec in raznašalec, dobi službo. Franc Doki, Ruše 66. (b)

Vrtnarja
kl bi tudi krmil 2 kravi in opravljal hišna dela, se takoj sprejme na Doljenskem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pošten« št. 11237. (b)

Knjigovodkinjo(-djo)
sprejme Nabavljajna za druga državnih uslužbencev v Ptuj. Pogoj: perfektno znanje trgovskega knjigovodstva. Prošnje s sprčevali in označbo zahtevane plače je vložiti do 20. julija t. l. (b)

Vajenci
Vajenke
za umetno vezenje in predtisk sprejme Matek & Mikeš, Ljubljana, Franciskanska ulica. (v)

Posestva

Hišo
z veliko delavnico ali s skladiščem, pripravno za vsako obrt. In z velikim dvoriščem v centru Ljubljane, prodam. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zelo ugodni pogoji« št. 11248. (p)

Obrt

Hišo, zemljišče
zraven postaje Polzeča, prodam ali oddam v najem. Cena nizka. Lenasi Hlinko, Polzeča. (p)

Mreže
za postelje naiceneje pri Andlovic, zaloga pohištva, Komenskega ulica 34. (f)

Prodamo

»Triglav« kolesa
prvovrsten material, in druge znamke, z garancijo, prodaja najceneje: »Triglav«, Resljeva 16. (l)

TEL. 2951
DRVA
PREMOG
IVSCHUMI
SOLENIJKA
CCITA

Za strniščno setev
priporoča črno in sivo ajdo, koruzo za zeleno krmo, grahoro, rdečo deteljo in repo, vse najboljše kakovosti - tvrduka
Fran Pogačnik
d. z o. z.
v Ljubljani, Dunajska c. št. 33 (Javna skladišča)

Hruške, slive, špingle
sveže, debele in okusne kg 3.25 din. Zaboji 45 kg franco voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzig. (l)

Kupimo

Vzakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Svolova ulica št. 8

Pouk

Strojepisni pouk
(za časa počitnic). - Večerni tečaj. Vpisovanje dnevno. - Christofov zavod, Domobranska 15. (u)

Ženitbe

Tovarniški uslužbenec
29 let star, takoj poročil boljšo tovarniško delavko ali dekle z boljšim zaslužkom, staro 20 do 28 let, z nekaj prihranki ali dobi. Le resne ponudbe upravi »Slovenca« v Mariboru pod »Verna 1011«. (z)

Ali ste že darovali za kongres Kristusa Kralja?!

Denar

Velika trg. hiša
dvonadstropna, v sredini Celja, s trgovskimi lokali in velikimi skladišči napredaj. Ponudbe na podr. »Slovenca« v Celju pod »Kapital«. (p)

Razno

Rolleiflex-avtomat
zadnji model, s priborom, zamenjam za Leico ali Zeissovo kamero 24x36 mm. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Celje-Maribor« št. 11076. (r)

Najfinejše salame
domače in ogrske, polnomastne polemendolski str — dobite pri I. Buzzolini, Lingarjeva ulica, delikatesa. Telefon št. 26-28. r

Brezplačen zavitek
»Dostalovega« toaletnega biserja za poskušnjo. — Uspeh pri prvi uporabi. Spuščaji, mozolji, nečistosti lica izginejo. Poslijte za stroške 3 din v znamkah. »Kemikalija«. Novi Sad 144. V lekarnah in drogerijah originalni karton 32 din.

Objave

Naznanilo!
Cenjen. občinstvu naznanjam, da sem se preselil iz Dravelj na Tyrševo cesto 124. Priporočam se za nadaljno naklonjenost. Anton Vrhovec, krojač. (o)

Poizvedbe

Dotično žensko
ki so jo videli v nedeljo, da je ekoli pol 10 vzel v franciskanski cerkvi rdeče-rumeno palico s svetlim ročajem, se naproša, da jo odda pri vratarju. (l)

Denarnico

z večjo vsoto sem izgubila od pekarnice Wertnik Tyrševa cesta do Tyrševe ceste 129. Poštenega najditelja naprošam, da jo vrne proti nagradi v župnišče sv. Kristofa. (e)

KILA JE NEVARNA BOLEZEN

Kila, ki je slabo prepeta ali zanemarjena, se ne samo veča, ampak se lahko tudi zavije. — Zivljenje bolnika je v stalni nevarnosti. — Vsak bolnik se tej nevarnosti lahko izogne, če nosi pas za kilo, izdelan dr. L. Barrère, zdravnika iz Pariza.

Pas — Neo Barrère je popolnost današnje tehnike. Pridržuje kilo pri vsakem gibu in delu, brez trdega jopiča (»pelota«) in brez železne vzmeti.

Sistem dr. Barrère je sprejel tudi higienski svet francoskega vojnega ministrstva.

Veak bolnik se lahko prepriča, da to ni samo reklama, ker je poskušnja brezplačna in nakup brezobvezen. Pasovi za povešen želodec z zračno blazino sistema dr. Barrère. Pas za po operaciji slepiča, pas za po operaciji kile, povešene matrice i. t. d.

Bolniki, obiščite tehničnega specialista dr. Barrèreovega. V Ljubljani dne 15., 16. in 17. julija v lekarni Mr. ph. Slavka Hočvarja, Šiška.

Stalna prodaja Barrèreovih pasov samo Sanitas — Beograd, Terazije 5, Palača Izvozne banke (na koncu pasaže), telefon 29-891. Brošuro za kilo dobite, če pošljete 10 din v poštnih znamkah, brošuro za povešen želodec pa, če pošljete 5 din v poštnih znamkah.

+

Umrla je naša ljuba mama, stara mama, tašča itd., gospa

Antonija Bakovnik

Nepozabno pokojnico smo pokopali v ponedeljek ob pol 17 na mestnem pokopališču na Pobrežju.

Maribor, dne 10. julija 1939.

Globoko žalujoči: Fini, Berta, Zorka, Anica, Vera, hčere. Dr. Joža Sekula, Djuro Valjak, Feliks Pertot, zetje. Martina, Marjanca, Duška, Mirko, Tatjana, Ada, Pavel, vnuki in vnukinje.

+

Nameščenci tvrdke Andrej Čekada, Sv. Petra cesta št. 16, z žalostjo sporočamo, da je naš dobi tovariš, gospod

RAFAEL BERLOT

včeraj, dne 10. t. m. ob 3 popoldne, po dolgi in mučni boleznimi mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega tovariša bo jutri popoldne ob ½ 5 iz mrtvašnice Stara pot št. 2, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 11. julija 1939.

Ksilolitni tlak
je najidealnejši in sodobni tlak za kuhinje, kopalnice, trgovske lokale, tovarne itd. — Izdeluje ga

MATERIAL

trg. dr. z o. z.
Ljubljana, Tyrševa c. 36 a
Telefon 27-16 - Brzojavi: MATERIAL

+

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da nam je umrl po dolgoletnem bolehanju naš ljubi oče in mož, gospod

Jakob Eržen

mizarski mojster in posestnik v Lescah

Pogreb dragrega nam pokojnika bo v torek, dne 11. julija 1939, ob 6 popoldne na farno pokopališče v Lescah

Lesce, 10. julija 1939

Žalujoči ostali

+

Vsem znancem in poslovnim prijateljem sporočamo žalostno vest, da je umrl naš dolgoletni, zvesti prokurist in poslovodja

Peter Jenko

Pogreb nepozabnega in vzornega sodelavca bo v torek, dne 11. julija 1939, ob 18 izpred njegovega doma na Celovski cesti 74a k Sv. Križu

Družabniki tvrdke
SCHNEIDER & VEROVŠEK

+

Dotrpel je naš srčno dobi soprog, oče, stari oče, stric, tast in svak, gospod

Peter Jenko

prokurist tvrdke Schneider & Verovšek

Nepozabnega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v torek, dne 11. julija 1939, ob 18 iz hiše žalosti, Celovška cesta 74a na pokopališču k Sv. Križu

Ljubljana, 9. julija 1939

Globoko žalujoči

Marija, soproga; Marjanca, Ela, hčerki Inž. Janez Jelačin, France Gerželj, zeta Nejka, Tomažek in Peterček, vnučki ter ostalo sorodstvo

